

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE JEUGD, WELZIJN, CULTUUR EN SPORT D.D. 16 MAART 2023

[Typ hier]

Datum verslag 23 maart 2023
Locatie Stadhuis, stadhuiszaal
Verslag door Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag april 2023

Aanwezigen:

Ochtendvergadering

De voorzitter, mevrouw B. van der Wilt en de wethouder mevrouw E. Oosters en de wethouder mevrouw S. Schilderman, en de wethouder R. Streefland en verder de leden: mevrouw I. Hornsveld (GroenLinks), de heer P. Zwanenberg (GroenLinks), de heer Van Vliet (D66), mevrouw I. Raaijmakers (PvdA), de heer J. Cornielje (PvdA), mevrouw R. Leevers (PvdA), mevrouw B. Chirino (ChristenUnie), de heer R. van der Graaf (ChristenUnie), mevrouw A. Oudejans (Student & Starter), de heer R. van den Enk (Student & Starter), mevrouw M. Ramaker (VVD), de heer B. van Steeg (CDA), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), mevrouw W. Duitscher (EenUtrecht), mevrouw S. Vlootman (Student & Starter), de heer R. Maas (VOLT), mevrouw B. Nederhand (VOLT) de heer S. Gaillard (Stadsbelang Utrecht), mevrouw N. Oul Fakir (Bij1), en de commissiegriffier mevrouw M. van Leeuwen.

Middagvergadering

De voorzitter, mevrouw R. Heijne, en de wethouder mevrouw R. Streefland, en verder de leden: mevrouw I. Hornsveld (GroenLinks), de heer P. Zwanenberg (GroenLinks), mevrouw B. van der Wilt (D66), de heer D.J. van Vliet (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), mevrouw R. Leevers (PvdA), mevrouw I. Raaijmakers (PvdA), mevrouw R. Leevers (PvdA), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), de heer Van den Eng (Student & Starter), mevrouw M. Ramaker (VVD), de heer B. van Steeg (CDA), de heer R. Brouwer (CDA), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw B. Nederhand (VOLT), mevrouw W. Duitscher (EenUtrecht), de heer S. Gaillard (Stadsbelang Utrecht), mevrouw B. Nederhand (VOLT), en de commissiegriffier mevrouw M. van Leeuwen.

Avondvergadering

De voorzitter, mevrouw R. Heijne, en de wethouder mevrouw L. Voortman en verder de leden: mevrouw I. Hornsveld (GroenLinks), mevrouw B. van der Wilt (D66), mevrouw I. Raaijmakers (PvdA), de heer M. Talhaoui (PvdA), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), mevrouw Chirino (ChristenUnie), mevrouw L. de Vries (Partij voor de Dieren), mevrouw G. Barelds (CDA), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw W. Duitscher (EenUtrecht), de heer R. Maas (VOLT), mevrouw B. Nederhand (VOLT), de commissiegriffier mevrouw M. van Leeuwen.

Verslag openbare vergadering commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport d.d. 16 maart 2023

1. Opening	- 2 -
2. Vaststellen van de agenda van 16 maart 2023	- 2 -

Pagina 1 van 76

3.	Vaststellen van ingekomen agenderingen 2023.....	- 2 -
4	Conceptverslag vergadering van 9 februari 2023.....	- 4 -
5.	Toezeggingen/moties 8 maart 2023	- 4 -
6.	Ingekomen stukken.....	- 4 -
7.	Noodsteun Tivoli Vredenburg	- 4 -
8.1	Raadsbrief actieagenda Erfgoed 2023 - 2024	- 15 -
8.2	Raadsvoorstel Verordening Erfgoed.....	- 15 -
9.1	Ontwikkelingen doordecentralisatie Beschermd Wonen	- 35 -
9.2	Raadsvoorstel U16 Regioplan Beschermd Wonen 2023 - 2028	- 35 -
10.	Raadsvoorstel Kadernota meerjarig perspectief.....	- 51 -
11.	Beantwoording schriftelijke vragen Maaltijdvoorziening	- 67 -

1. Opening

De voorzitter, mevrouw Van der Wilt, opent de vergadering om 10.00 uur en heet alle aanwezigen van harte welkom. De agendapunten 1 t/m 6 vormen het procedurele deel van deze agenda. Daarna beginnen de inhoudelijke debatten.

Mededelingen commissie

Mevrouw Oul Fakir (Bij1) deelt mee mede-agendeerder te zijn van het agendapunt doordecentralisatie beschermd wonen; de fractie kan niet aanwezig zijn bij de behandeling van dat agendapunt en zal om die reden geen bijdrage leveren.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) deelt mee dat haar collega Alblas is verhinderd in verband met corona. Zij neemt voor haar waar.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) deelt mee dat mevrouw Assen afwezig is.

In de behandeling van agendapunt 7 deelt **de voorzitter** mee dat de heer Bosch van de PVV vanwege zijn gezondheid is verhinderd. Om die reden heeft hij geen bijdrage geleverd in deze vergadering. Zij wenst hem beterschap.

Mededelingen van het college

Geen.

Heropening

De voorzitter, mevrouw Heijne, heropent de vergadering om 14.00 uur.

Heropening

De voorzitter, mevrouw Heijne, heropent de vergadering om 20.00 uur met de behandeling van agendapunt 10.

2. Vaststellen van de agenda van 16 maart 2023

De commissie gaat akkoord met deze agenda.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen 2023

De voorzitter deelt mee dat voorafgaand aan de publicatie van deze agenda enkele voorstellen voor agendering zijn ontvangen.

3.1 Raadsvoorstel Utrechtse Nachtvisie 2030 en beleidsnota Nachtcultuur.

Het voorstel is het raadsvoorstel te behandelen in de commissie van 13 april voor een behandeltijd van 90 minuten. De commissie gaat daarmee akkoord.

3.2 Technische sessie: De wereld van vluchtelingen en migranten toegelicht

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) vraagt of dit schriftelijk kan. Het gaat om de tijd waarin een Raadsinformatiebijeenkomst kan plaatsvinden.

De heer Maas (VOLT) sluit zich daarbij aan.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) merkt op dat dit voorstel voor agendering naar aanleiding was van een andere technische sessie. Zij ziet weinig andere raadsleden die destijds daarbij aanwezig waren. De raad heeft deze behoefte uitgesproken.

100 **Mevrouw Oudejans** (Student & Starter) heeft ook de behoefte om deze technische sessie te houden.

Mevrouw Raaijmaker (PvdA) heeft ook behoefte aan een fysieke technische sessie.

De heer Van Vliet (D66) deelt mee dat het wat hem betreft ook schriftelijk mag.

De voorzitter legt de vraag voor hoe deze technische sessie is in te plannen.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) verwacht dat veel mensen blij zullen zijn met een dinsdagavond. Het onderwerp had geen haast.

De heer Van Steeg (CDA) pleit ervoor de Raadsinformatiebijeenkomsten-data vrij te houden en voor deze technische sessie een woensdagavond te kiezen.

110 **Mevrouw Duitscher** (EenUtrecht) denkt ook de Raadsinformatiebijeenkomsten nog wel nodig te hebben voor andere zaken. Zij begreep dat ambtenaren gaan vertellen hoe dit technisch gezien in elkaar zit. Zou dit ook ambtelijk in een kleinere groep te bespreken zijn?

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) ziet de meerwaarde wel van elkaar ontmoeten en de mogelijkheid te hebben de ambtenaren te bevragen.

De voorzitter stelt voor dat zij samen met G4 naar een goed moment gaat zoeken rekening houdend met de inbreng die nu is geleverd. Afstemming zal nog plaatsvinden. De commissie gaat daarmee akkoord.

120 Voor de commissie van 13 april staat al geagendeerd: het raadsvoorstel visie en meerjarenperspectief op dienstverlening te bespreken. Er staat een besprekingsduur van 60 minuten genoteerd. **De voorzitter** vraagt of de tijdsreservering de juiste is.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) merkt op dat dit een raadsvoorstel is en dat dan 90 minuten reëler is. De commissie gaat daarmee akkoord.

3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de ingekomen raadsbrieven

3.3.1 uitgangspunten Sturen en Verantwoorden

Deze raadsbrief is al besproken in de commissie VBF. Deze brief zal ook in andere commissies onder de aandacht gebracht worden.

De voorzitter geeft de commissieleden de gelegenheid hierover na te denken.

130 Mededeling

De voorzitter deelt mee dat in het dagelijks bestuur van de raad besloten is dat de agenda van de Raadsinformatiebijeenkomst zoveel mogelijk vastgesteld wordt in de commissie. Dat betekent dat niet alleen de agenderingen van de Raadsinformatiebijeenkomsten en de behandeldatum en tijd maar ook de volgorde van de Raadsinformatiebijeenkomsten in de commissie zal worden vastgesteld. Dat kan ertoe leiden dat op het laatste moment nog overleg volgt over hoe dit precies te gaan doen.

3.3.2. De Raadsbrief Wmo-beleidsnota

140 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) brengt deze raadsbrief in voor een commissiedebat. Dat gaat over toekomstige keuzes binnen de Wmo, gezien de financiële krapte groeiende zorgvraag en personeelstekort. Het college nodigt de raad uit om in deze fase van het proces richting te geven. Zij wil dat graag met een aantal partijen doen

en dit agenderen mede namens VVD, EenUtrecht, en D66. Het CDA sluit zich ter vergadering hierbij aan. **De voorzitter** stelt voor 13 april.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) stelt voor de behandeltijd op 60 minuten te zetten. De commissie gaat daarmee akkoord.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) zag dat sport en bewegen op school gerangschikt is onder Cultuur. Zij doet de suggestie dit onder Sport te rangschikken.

150 Aldus zal het worden aangepast door de griffie.

De voorzitter merkt op dat de Raadsinformatiebijeenkomst op 4 april vol zit: twee stukken voor de Raadsinformatiebijeenkomst en een technische sessie. Dat leidt tot een eindtijd van 23.00 uur in plaats van 22:30 uur. Zij legt de vraag voor of dit bezwaarlijk is voor de commissie.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de technische sessie vooruit te schuiven is op die avond.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) houdt dit voor mogelijk, maar voorziet een probleem voor kleinere fracties: drie sessies na elkaar.

160 **Mevrouw Oudejans** (Student & Starter) merkt op dat dat voor haar fractie nu geen problemen oplevert; drie sessies bij elkaar is doorgaans wel een probleem.

De heer Van Steeg (CDA) is geen voorstander van drie sessies na elkaar. Wat hem betreft liever later op de avond.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) voorziet een logistiek probleem in verband met het onderwerp inburgering.

De voorzitter stelt voor dit te houden als voorgesteld. Zij verneemt van de commissie dat zij dit een onwenselijke tijd vindt. Zij stelt voor het bij deze ene keer te laten.

Mevrouw Ramaker (VVD) stelt voor dit dan één van de laatste keren te laten zijn.

170 **Mevrouw Duitscher** (EenUtrecht) sluit zich daarbij aan. Zij heeft met het onderwerp inburgering te maken met de ramadan en daarvoor faciliteiten nodig. Zij wil daarom graag de volgorde afstemmen voor de Raadsinformatiebijeenkomst op 4 april.

De voorzitter deelt mee dat hiermee om 20.30 uur begonnen wordt. Zij sluit hiermee dit agendapunt af.

4 Conceptverslag vergadering van 9 februari 2023

Conform vastgesteld.

5. Toezeggingen/moties d.d. 8 maart 2023

180 **De heer Van Vliet** (D66) is namens zijn collega Bakker benieuwd naar de stand van zaken van motie M90 Utrechts sportvastgoed klaar voor de toekomst. Die motie is overgenomen door de wethouder. Er zou een terugkoppeling volgde in Q4 2022.

Wethouder Oosters deelt mee dat de brief over het sportvastgoed deze maand naar de raad komt.

6. Ingekomen stukken

Er zijn geen ingekomen stukken.

7. Noodsteun Tivoli Vredenburg

190 *Wethouder: Eva Oosters, beleidsterrein: Cultuur*
Geagendeerd door: Stefan Gaillard (Stadsbelang Utrecht), David Bosch (PVV), Yvonne Hessel (Utrecht Solidair), Margreet Ramaker (VVD)

Donderdag 26 januari werden er mondelinge vragen gesteld over de noodsteun van 800.000 euro aan TivoliVredenburg. In de beantwoording van de wethouder werden bepaalde aspecten van de situatie niet of

nauwelijks vermeld, zoals het feit dat er in 2020 geen verlies is geleden en er nu blijkbaar toch geen buffer is om de toegenomen energierekening te betalen.

De agenderende fracties zijn daarnaast ontevreden over de beantwoording met betrekking tot de maatregelen die TivoliVredenburg momenteel neemt en zou kunnen nemen. Dit vereist een breder debat over de vermeende meerwaarde van TivoliVredenburg, de kosten die we daar voor over hebben, en wat we van maatschappelijke partners mogen verwachten die subsidie ontvangen.

200 De agenderende partijen willen daarom graag in debat met andere woordvoerders en de wethouder over specifiek de noodsteun aan TivoliVredenburg en de stappen die TivoliVredenburg heeft gezet om zelf de financiële situatie te verbeteren, alsook over de algemene subsidierelatie met TivoliVredenburg.

De voorzitter leidt de bespreking van dit agendapunt in aan de hand van de annotatie bij de agenda. (zie hierboven) De bespreking vindt plaats in één termijn.

De commissie

210 **De heer Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) is kritisch op de subsidierelatie van de gemeente met deze maatschappelijke organisatie. Vandaag gaat het vooral om waarom de raad geen inspraak heeft gehad in de noodsteunverlening aan Tivoli Vredenburg en waarom er geen strengere voorwaarden werden gesteld aan deze instelling.

Zijn fractie maakt zich grote zorgen over de manier waarop er wordt omgegaan met cultuursubsidies in de gemeente Utrecht en met de noodsteun die recentelijk is toegekend aan Tivoli Vredenburg. Het lijkt erop dat de beslissingsbevoegdheid niet ligt waar die zou moeten liggen, namelijk bij de raad.

220 Hij vindt het onacceptabel dat er geld wordt uitgegeven zonder dat daarover een zorgvuldig democratisch proces heeft plaatsgevonden. Het begon al met Tivoli Vredenburg die een brandbrief aan de gemeente schreef zonder daarbij de raad goed mee te nemen. Vervolgens werd vanuit het college besloten de noodsteun toe te kennen zonder daaraan voorwaarden te stellen en zonder daarover met de raad af te stemmen.

De raad legde zelf de beslissingsbevoegdheid bij het college; in dat opzicht moet de raad de hand in eigen boezem steken. De raad heeft onvoldoende controle wanneer het gaat om cultuursubsidies en kan onvoldoende bijsturen. Dit werd gezien bij de eenmalige tweejarige subsidies en bij De Machinerie. Hij ziet het nu opnieuw. Hij vindt het belangrijk daarin verandering te brengen. Zijn fractie zal binnenkort daarvoor een aanzet maken.

230 Hij verbaast zich erover dat alleen Tivoli Vredenburg noodsteun heeft aangevraagd. Dat betekent zijns inziens dat een van de twee conclusies getrokken moeten worden: of Tivoli Vredenburg is de enige maatschappelijke organisatie in Utrecht die het blijkbaar niet zelf voor elkaar krijgt om met de stijgende energiekosten om te gaan. Hij zou dat een erg zorgwekkende constatering vinden. Of Tivoli Vredenburg weet gemakkelijker dan andere maatschappelijke organisaties de gemeente te bereiken en dus gemakkelijker financiële steun te krijgen. Hij vindt dat even zorgwekkend.

Hij vraagt wat de wethouder vindt van het gegeven dat een van deze constatering waar moet zijn. Welke constatering vindt zij het meest waarschijnlijk en wat denkt zij daarover?

240 **Mevrouw Ramaker** (VVD) vraagt welke keuze stadsbelang maakte in de *of of redenering*.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) denkt dat het redelijk waarschijnlijk is dat andere organisaties de gemeente minder goed kunnen vinden.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt wat Stadsbelang de meest belangrijke reden vindt en wat hij dan van de wethouder vraagt.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) hoopt dat het duidelijk wordt in de rest van zijn inbreng. Hij gaat in op de brandbrief van Tivoli Vredenburg. Tivoli Vredenburg gaat in op de besparingen die zijn doorgevoerd. Zijns inziens zijn geen andere kostenbesparende maatregelen serieus overwogen. Tivoli Vredenburg wil wellicht niet het toegangskaartje duurder maken. Gezien de percentages onder de doelgroepen WO/HBO/VMBO/basisschool opgeleiden die cultuur frequenteren vraagt hij zich af of het dan reëel is dat een prijsstijging grote gevolgen zal hebben voor cultuurparticipatie van de doelgroepen waarvan Utrecht graag wil dat ze deelnemen aan cultuur. Een verhoging van de prijs van het toegangskaartje zal weinig effect hebben op de groepen die toch al deelnemen. De andere groepen ervaren nu al drempels. Wat hem betreft moet vooral ingezet worden op cultuur in de wijk om de drempel te verlagen.

De heer Cornielje (PvdA) vraagt of Stadsbelang de link niet ziet tussen aan de ene kant prijzen en aan de andere kant toegankelijkheid.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) bevestigt dat hij die link ziet. De toegankelijkheid van cultuur is stadsbreed. Hij vraagt zich af of klassieke muziek de laagdrempelige participatie is waarop ingezet moet worden.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) vindt de redenering als zouden de mensen met een lage opleiding niet houden van klassieke muziek kort door de bocht.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) zal nagaan hoe dat in Utrecht precies zit.

De PVV en Utrecht Solidair zijn niet aanwezig.

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt de noodsteun voorbarig; iedereen moet kosten besparen, door onder meer de verwarming een graadje lager te zetten. De prijzen worden doorberekend van producten en diensten. Tivoli Vredenburg is dan geen uitzondering op die regel.

Noodsteun is nodig wanneer de organisatie zou omvallen. Op dit moment ziet zij in de stukken dat deze noodsteun leunt op het aanvullen van het weerstandsvermogen voor 2023. Anders gezegd is dat het spaargeld dat aangesproken wordt; anders zou Tivoli Vredenburg onder de vereiste grens komen.

Tivoli Vredenburg heeft het ook moeilijk gehad ten tijde van de coronacrisis. Ook tijdens corona heeft Tivoli Vredenburg enkele miljoenen ontvangen van de stad Utrecht, van de Provincie en van het Rijk. Dat is terecht en logisch; de VVD zal daarop niet verder ingaan.

Haar fractie wil graag weten van de wethouder of noodsteun voor haar het allerlaatste redmiddel is. Zij vraagt of het waar is dat zonder die steun de organisatie omvalt.

Zij heeft de jaarrekening van 2021 van Tivoli Vredenburg bekeken. Daarin staat dat de gemeente garant staat met een kredietovereenkomst van 10 miljoen euro tegen een rentepercentage van 2,4%. De gemeente valt geen buil; de gemeente kan de garantstelling verlenen en krijgt dan ook 2,4% rente. Zij vraagt de wethouder waarom daar niet naar gekeken is. Dit had flink wat belastinggeld gescheeld wanneer dat was gebruikt.

De VVD heeft ook gekeken naar de noodsteun in relatie tot de andere maatschappelijke organisaties en het toekennen van de criteria. Dat afwegingskader ontbreekt in het collegevoorstel. Dat kan een reden zijn voor andere maatschappelijke organisaties om daartegen bezwaar te maken. Zij stelt dat dit vrij zwak is, gezien vanuit juridisch perspectief. Het valt haar ook op dat de gemeente een vrij afwachtende

houding heeft ingenomen. Zij vraagt hoe de andere organisaties hebben gereageerd. Zij vraagt of het college met haar deelt dat dat afwegingskader ontbreekt en dat er risico is op beroep en bezwaar.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) probeert de bijdrage van de VVD goed te volgen. Zij vraagt wat de VVD bedoelt met “passief informeren”.

300 **Mevrouw Ramaker** (VVD) licht toe dat zij in de beantwoording van de schriftelijke vragen las dat de andere maatschappelijke organisaties geïnformeerd zijn over deze noodsteun. Dat is iets anders dan met elkaar in gesprek gaan over of de andere maatschappelijke organisaties ook een probleem hebben, en of de gemeente hen ook kan helpen.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) begrijpt niet goed wat mevrouw Ramaker anders wil dan wat is gedaan; mensen informeren en naar aanleiding daarvan in gesprek gaan, is precies wat is gedaan.

310 **Mevrouw Ramaker** (VVD) vergelijkt dit met flyeren tijdens de verkiezingen óf aan de deur een gesprek voeren. Zij vervolgt haar bijdrage met de vraag te stellen waarom Tivoli Vredenburg niet gewacht heeft op de Sectorspecifieke Regeling die in februari in werking is getreden; waarom is daar niet naar gekeken in plaats van direct naar de noodsteun te grijpen? Waarom is ook niet gekeken naar andere beeldbepalende organisaties zoals de Stadsschouwburg Utrecht, het Centraal Museum. Zij kan zich voorstellen dat die ook in de problemen zijn gekomen en nu helemaal met de stijging van de energieprijzen.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) vraagt of dit een bevinding is, of kan mevrouw Ramaker zich dit enkel en alleen voorstellen. Is mevrouw Ramaker bij deze instellingen langs geweest om te vragen of ze de noodsteun nodig hebben gehad?

320 **Mevrouw Ramaker** (VVD) licht toe op zoek te zijn waarom Tivoli Vredenburg wel de noodsteun heeft gekregen, en niet gekeken is naar de Sectorspecifieke Regelingen. Zij merkt op dat er meer beeldbepalende organisaties zijn dan deze twee die zij zojuist heeft genoemd. Zij vraagt of in het kader van de actieve benadering ook geverifieerd is of deze twee culturele organisaties ook in aanmerking komen voor de noodsteun.

Zij vervolgt haar inbreng met haar indruk dat snel gehandeld is door Tivoli Vredenburg nadat de gemeente Utrecht de noodsteunregeling had gepubliceerd. Zij vraagt de wethouder in te gaan op gelijke monniken gelijke kappen in de culturele sector. De VVD wil graag vooraf geïnformeerd zijn in het geval er plannen zijn om noodsteun te verlenen. Wat haar betreft moeten er ook duidelijke spelregels komen.

330 Ook moet er wat haar fractie betreft een deadline zijn voor de noodsteun; de beschikbare middelen zijn echt voor dit jaar. Wanneer de overige middelen niet worden gebruikt, stelt zij voor die terug te laten vloeien in de algemene reserve.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) begreep van mevrouw Ramaker dat meer geld gehaald had moeten worden uit het weerstandsvermogen. Hoe kijkt de VVD aan tegen de kritische grens waaronder het weerstandsvermogen was gezakt.

340 **Mevrouw Ramaker** (VVD) herhaalt haar standpunt dat noodsteun alleen bedoeld is wanneer niets anders meer mogelijk is. Er is een krediet van 10 miljoen euro bij de gemeente. Bovendien zijn de criteria voor de noodsteun gewijzigd. Er zijn criteria gebruikt voor maatschappelijke organisaties die middelen hebben. Noodsteun is haars inziens niet bedoeld ter aanvulling van een reserve.

Niet-mee-agenderende partijen

De heer Van Steeg (CDA) licht toe niet mee geagendeerd te hebben omdat zijn fractie het college ook heeft opgeroepen die steun aan maatschappelijke organisaties wel te geven, en zeker in tijden van stijgende energiekosten. Zijn fractie vindt het wel belangrijk te vernemen hoe het proces precies gelopen is. Wat dat betreft kan hij de vragen van Stadsbelang en de VVD goed voorstellen, zeker in relatie tot andere organisaties die ook gebruik willen maken van steun van de overheid. Hij weet van andere culturele organisaties dat het heel lastig is om er tussen te komen. Waarom wordt in dit geval een beroep gedaan op de noodsteun? En waarom doen andere organisaties dat helemaal niet en is Tivoli Vredenburg de enige organisatie die hiervan gebruik heeft gemaakt? Zijn tweede punt betreft de tegemoetkoming van het Rijk. Hij vraagt hoe die tegemoetkoming er precies uit ziet. Wanneer dat via de gemeente gaat lopen, vraagt hij de wethouder of zij kan toezeggen dat dat direct consequenties heeft voor de noodsteun die nu is toegekend aan Tivoli Vredenburg zodat het wordt gecompenseerd.

Zijn derde punt betreft de 6 miljoen euro die de gemeente als compensatie krijgt van het Rijk in de september circulaire; hij vraagt of daar nog mogelijkheden zijn om compensatie te vinden. Of worden die middelen aan andere zaken besteed voor prijscompensatie? Hij doet de suggestie die maatregelen te nemen. Hij vraagt of dat gebeurt. Hij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder. De Gemeente Utrecht geeft noodsteun aan Tivoli Vredenburg die betrekking heeft op de stijgende energieprijzen. Hij vraagt wat dat betekent voor de lange termijn voor deze instelling en het economisch plaatje ervan. Hoe ziet dit er ook uit als het gaat om de lange termijn met betrekking tot de relatie met de gemeente? Zijn fractie is kritisch op de balans daarin. Ook hierop krijgt hij graag de reactie van de wethouder.

De heer Cornielje (PvdA) begrijpt heel goed dat de raad kritisch is op waaraan het college geld uit geeft, zeker als het gaat om zulke grote bedragen. Hij noemt de energiecrisis en de inflatie. In dat licht begrijpt hij dat hieraan geld uitgegeven moet worden en ziet de PvdA de grote maatschappelijke waarde van Tivoli Vredenburg voor Utrecht. De gemeente Utrecht geeft ook geld aan andere culturele organisaties. De PvdA ondersteunt dat.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) bevestigt dat iedereen last heeft van stijgende energiekosten. Hij vraagt waarom dan alleen Tivoli Vredenburg die noodsteun heeft aangevraagd.

De heer Cornielje (PvdA) vindt dat ook andere organisaties daarop een beroep kunnen doen. Hij vindt dat de stad daar geld voor vrij moet maken. Hij ziet de noodzaak daarvan in, zeker in een tijd van energiecrisis.

Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met op te merken dat de raad steeds nagaat of de steun noodzakelijk is. De PvdA ziet dat de steun gerechtvaardigd is. Zijn fractie ziet de waarde van Tivoli Vredenburg: 800.000 bezoekers in het afgelopen jaar. Hij wil ook niet dat toegangskaartjes duurder gaan worden. Hij wil niet dat cultuur er alleen is voor de happy few, maar voor iedereen.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) vraagt of de PvdA van mening is dat er voldoende maatregelen zijn genomen vanuit Tivoli Vredenburg om het zelf op te lossen. Er zijn alleen energiebesparende maatregelen genomen; vindt de PvdA dat voldoende?

De heer Cornielje (PvdA) ziet dat 15% van stroomverbruik is afgenomen met energiebesparende maatregelen. Daarover is zijn fractie ontevreden.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) vraagt of dat de enige twee te nemen maatregelen zijn: de kaartjes en de energiemaatregelen.

De heer Cornielje (PvdA) zit niet in de financiën van Tivoli Vredenburg. Hij denkt al gauw aan de doorberekening in de kaartjes. Daarover maakt hij zich zorgen. Hij wil niet dat die prijzen van de tickets omhoog gaan en dat cultuur minder toegankelijk wordt voor Utrechters.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de PvdA een causaal verband ziet tussen de prijsstijging van de kaartjes en de stijging van de energiekosten.

400 **De heer Cornielje** (PvdA) antwoordt dat dat causale verband er kan zijn. Dat is ook hoe de raad handelt. Wanneer die noodsteun wordt gegeven, is zijns inziens die stijging mogelijk te voorkomen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt waarom Tivoli Vredenburg geen geld kan krijgen uit de Sectorspecifieke Regelingen die in februari in werking is gesteld voor de energiekosten.

De heer Cornielje (PvdA) vindt dat er altijd gesproken kan worden over het potje waaruit het geld komt. Het lijkt hem evident hiervoor geld vrij te moeten maken.

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dit een hele interessante uitspraak; zij begrijpt dat de PvdA het met haar eens is dat noodsteun niet nodig was omdat er voldoende geld
410 ergens anders is.

De heer Cornielje (PvdA) is het daar niet mee eens. Over het potje is nog veel te zeggen.

Zijn fractie vraagt van de wethouder hoe erop toe te zien dat de problemen met de exploitatie en het naleven van de fair practice code de organisatie niet in gevaar zou brengen. Hij vraagt of er een risico bestaat dat een bepaald deel van het personeel niet eerlijk beloond gaat worden.

Tivoli Vredenburg moet blijven werken aan het aanspreken van nieuwe doelgroepen. Wat verwacht de wethouder op dat gebied van Tivoli Vredenburg?

420 **De heer Van Steeg** (CDA) herhaalt zijn stellingname dat het niet wenselijk is dat Tivoli Vredenburg de enige organisatie is die een beroep doet op het potje van 3 miljoen euro. **De heer Cornielje** (PvdA) vindt dat andere culturele instellingen daarop ook aanspraak moeten kunnen maken.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) ziet ook het grote maatschappelijke en culturele belang van Tivoli Vredenburg. Niet is genoemd dat Tivoli Vredenburg geen coronasteun heeft gekregen en dat Tivoli Vredenburg een aantal zaken wel heeft gedaan.

Mevrouw Ramaker (VVD) bevestigt dat Tivoli Vredenburg voor 2022 geen coronasteun heeft gekregen. Zij merkt op dat Tivoli Vredenburg wel degelijk steun heeft ontvangen, verder terug in de tijd.

430 **Mevrouw Hornsveld** (GroenLinks) bevestigt te hebben gesproken over 2022; ze dankt haar voor de aanvulling.

Tivoli Vredenburg heeft onder meer de zaalhuur verhoogd, de theatertechniek verhoogd, de horecaprijzen laten stijgen, de online producties verminderd, en de instelling heeft de vervangingsinvesteringen uitgesteld. Tivoli Vredenburg heeft een eigen inkomstenpercentage van 75%. Dat is heel hoog voor een culturele instelling.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of GroenLinks van mening is dat het logisch is dat alle organisaties, het bedrijfsleven, de cultuur, en de inwoners de broekriem moeten aantrekken vanwege deze crisis.

440 **Mevrouw Hornsveld** (GroenLinks) antwoordt bevestigend. **Mevrouw Ramaker** (VVD) vindt dat het dan vanzelfsprekend is dat ook Tivoli Vredenburg gaat kijken

naar waar besparingen te vinden zijn. Zij vraagt of GroenLinks niet verrast is dat een nieuw gebouw toch nog zoveel energie verbruikt.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) is geen energiedeskundige. Om die reden is zij daarover niet verrast. De logica zit hem haars inziens in de stijging van de energieprijzen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of dit voor GroenLinks een idee kan zijn om na te gaan in hoeverre een bijdrage is te leveren aan de duurzaamheid van de exploitatie van het gebouw, in plaats van alleen subsidie te geven.

450 **Mevrouw Hornsveld** (GroenLinks) antwoordt dat wanneer het gaat om duurzaamheid, haar fractie voor alle stimulerende maatregelen is.

De politiek krijgt heel vaak het verwijt dat ze te langzaam is of te weinig flexibel. In dit geval is snel en flexibel gehandeld. Zij complimenteert het college daarmee.

De voorzitter schorst de vergadering en heropent die na tien minuten.

Beantwoording

Wethouder Schilderman zal ingaan op de vragen die zijn gesteld over de algemene regeling en de totstandkoming en hoe dat werkt. En wethouder Oosters zal ingaan op de vragen die specifiek ingaan op Tivoli.

460 Meerdere vragen gingen over hoe de noodsteunregeling tot stand kwam. De wethouder zet uiteen dat drie keer 3 miljoen euro is vrijgemaakt voor prijsstijgingen. Dat is door de raad besloten bij de begroting in het afgelopen jaar. De regeling is daarop gemaakt. Daarna nam de raad bij de begroting een amendement aan dat specifiek ingaat op extra kosten voor maatschappelijke organisaties. Vervolgens stelde de commissie op meerdere momenten vragen om vaart te maken met compensatie op dit vlak om juist daarin ook specifiek naar meerdere sectoren te kijken. In dat licht zijn allerlei maatschappelijke organisaties genoemd, sport, cultuur ook buurthuizen en zorg. In de brief eerder gaf het college aan welke verschillende vormen en doelen er zijn. Daarin zit een onderscheid tussen de twee steunmaatregelen die vandaag voor-
470 bijkwamen: de noodsteunverlening en de algemene regeling voor gestegen energielasten bij maatschappelijke organisaties.

Dat zijn twee in de aard verschillende regelingen. Waar de noodsteun echt bedoeld is voor een acuut financieel probleem, is de algemene regeling gericht op het ondersteunen van alle verschillende maatschappelijke organisaties. Dat was te zien in het onderzoek naar de totstandkoming van deze regelingen dat waar de gestegen prijzen bij alle organisaties een probleem zijn, de mate waarin het probleem acuut is, sterk verschilde tussen die organisaties. Dat is de reden voor verschillende methodes.

480 **De heer Van Steeg** (CDA) begrijpt het onderscheid. Het blijft hem opvallen dat alleen Tivoli Vredenburg een beroep doet op de noodsteunregeling, terwijl de rest allemaal in het potje valt waar het krap is. Hij vraagt naar de verklaring.

Wethouder Schilderman antwoordt met op te merken dat tot op heden Tivoli de enige is die noodsteun aanvraag en toegekend kreeg. Dat betekent niet dat zij de enige zullen blijven. Zij hoopt van harte dat het zo goed gaat met de organisaties in Utrecht dat ze het niet nodig zullen hebben. Deze regeling zal ook later in dit jaar nog gebruikt kunnen worden door andere organisaties.

Het lijkt de wethouder handig wanneer wethouder Oosters ingaat op de vraag wat het maakt dat het in dit geval nodig was.

490 Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de VVD over noodsteun in relatie tot omvallen. De wethouder verwijst naar antwoord 9 op schriftelijke vragen, ook als het gaat om de relatie tot het weerstandsvermogen. Tivoli Vredenburg heeft geen gebruik kunnen maken van een aantal regelingen. De instelling kreeg coronanoodsteun in 2020, niet in 2021. Toen was er wel Rijkssteun. In 2022 was er überhaupt geen steun. Die combinatie maakt dat het probleem nu veel acuter was; dat was de reden waarom in dit geval gekeken is naar noodsteun.

500 De VVD vroeg verder naar het afwegingskader: hoe dat tot stand kwam en welke regels daarin zitten voor organisaties? Dat afwegingskader is aanvullend op het Rijk; wanneer later steun komt van het Rijk, moet het terugbetaald worden. Het tekort moet veroorzaakt zijn door de energieprijsstijgingen, en er moeten aantoonbaar maatregelen zijn genomen als het gaat om wat Tivoli heeft gedaan, er moet een gezond perspectief zijn voor de jaren erna, de continuïteit moet op korte termijn in gevaar komen, het eigen weerstandsvermogen wordt eerst ingezet en de organisatie moet een unieke positie hebben met een bijzonder belang in de stad en er is altijd een afzonderlijk besluit voor noodzakelijk in geval van noodsteun.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de middelen teruggaan naar de gemeente wanneer er steun komt van het Rijk.

Wethouder Schilderman antwoordt bevestigend; in het geval van noodsteun.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of dan het volledige bedrag terug gaat naar de gemeente of wordt het afgetrokken.

510 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat afgesproken is dat dat afgetrokken wordt; 900.000 euro is het maximum dat terug zou gaan.

Zij vervolgt haar beantwoording met de vraag te beantwoorden waarom het afwegingskader op deze wijze tot stand kwam. Zij licht toe dat dat is om te zeggen dat er sprake is van een specifieke situatie, namelijk dat de instelling niet in een reguliere regeling valt, en dat de organisatie desalniettemin een probleem heeft. Het college heeft deze maatregel genomen om snel de maatschappelijke organisatie specifiek te kunnen helpen. Dat is ook de reden waarom niet gewacht is op de Sectorspecifieke maatregelen. Dat zou allereerst geen soelaas hebben geboden en bovendien had het niet de snelheid die nodig was om in dit geval te handelen.

520 Gevraagd is hoe andere organisaties hierop gereageerd hebben. Het college heeft veel contact gehad met organisaties die aangaven waar ze mee zaten, en daaruit bleek dat de meeste ervan grote uitdagingen ervaren vanwege de gestegen kosten, en dat de mate verschilt waarin dat op korte termijn tot een probleem leidt.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat op dit moment een maand tijdsverschil speelt; 19 januari was het collegevoorstel en 1 februari de Sectorspecifieke Regeling. Zij stelt vragen bij de tijdsdruk. Zij benadrukt dat Tivoli Vredenburg niet op omvallen stond in die maand.

530 **Wethouder Schilderman** zet uiteen te hebben aangegeven dat er meerdere redenen waren: zowel dat de regeling onvoldoende soelaas zou bieden als de snelheid waarmee de maatregel genomen was. Op het moment waarop het college het noodsteunkader neerzette, was ook het algemene kader voor de maatschappelijke organisaties nog niet volledig klaar. Het college heeft juist in die regeling gezocht hoe zoveel mogelijk organisaties zo goed mogelijk te helpen. Juist de algemene regeling maakte dat niet steeds een afzonderlijk collegebesluit nodig was. Dat is de reden waarom dit anders is gedaan.

Zij voegt toe aan de informatie over hoe het proces is gelopen dat in een vroegtijdig stadium met heel veel maatschappelijke organisaties contact is geweest over welke

problemen en uitdagingen zij te maken hebben. Daaraan is een bredere communicatie toegevoegd, met een algemeen e-mailadres zo dat men daarover verder in contact kon komen. Het college merkt dat die weg veelvuldig gevonden wordt. Zij zou iedere organisatie die dit debat hoort, aanmoedigen in het geval hun gestegen kosten een uitdaging zijn. Tivoli Vredenburg is niet de enige die hiervan gebruik maakt; Tivoli Vredenburg is de eerste in dit geval.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat laatste goed om te horen. Hij ondersteunt de kleine organisaties van harte om hiervan ook gebruik te maken. Hij roept de wethouder op hiervan werk te blijven maken zodat ook de kleine organisaties de weg naar deze pot vinden.

Wethouder Schilderman antwoordt dat het college zeker ook hen de weg zal laten vinden naar deze pot. De vraag is wel of dit voor hen een betere oplossing is.

Uiteindelijk is de Algemene Regeling voor Maatschappelijke kosten laagdrempeliger; die financiering hoeft ook niet terugbetaald te worden. Die algemene regeling is geschreven op aanvullendheid. Dat is anders bij de noodsteun. Daarnaast is er geen afzonderlijk collegebesluit voor nodig en zijn de vraagstukken over het weerstandsvermogen er in mindere mate. Het beeld mag niet ontstaan dat deze regeling alleen voor Tivoli Vredenburg is.

Het Rijk zal met ingang van 21 maart het TEK (tegemoetkoming energiekosten energie-intensief MKB) openstellen. Daarin wordt geen rekening gehouden met steun van de gemeente. De subsidie van Utrecht is aanvullend op de TEK. Andere regelingen van het Rijk zijn nog niet bekend. Zij kreeg van de raad mee nu actie te ondernemen en niet te wachten op de openstelling van de TEK zodat ook sportverenigingen plannen kunnen maken voor dit jaar. De TEK zorgt ook voor een groot aantal beperkingen op een aantal vlakken die ervoor zorgen dat organisaties die niet heel veel energiekosten hebben, buiten de boot zouden vallen en dat terwijl het buiten de boot vallen voor kleine organisaties alsnog een grote impact zou kunnen hebben.

Het CDA vroeg ook specifiek naar het geld uit de Septembercirculaire. Het college kijkt daar ook naar. De stukken die zijn aangekondigd bij de Najaarsnota verwacht het college bij de Meicirculaire. De precieze hoogte daarvan kent het college nog niet. Ook naast stijgende kosten bij maatschappelijke organisaties zijn er heel veel andere hogere kosten binnen de gemeente. Zij noemt als voorbeeld de zorgpartners waarmee de gemeente een relatie heeft en hun gestegen kosten. De eigen gemeentelijke CAO die is afgesloten, zorgt ook voor een financiële uitdaging. Los van dat het goed is dat die CAO is afgesloten. Het college zal de middelen uit de Meicirculaire zo goed mogelijk gebruiken en zo goed mogelijk inzetten voor gestegen kosten. Daar zijn de maatschappelijke organisaties niet de enige in.

Wethouder Oosters bevestigt dat Tivoli Vredenburg een beeldbepalende organisatie is in de stad. De functie die het meer klassieke cultuurpubliek aan Tivoli geeft, maar juist ook Tivoli een steeds bredere programmering geeft waardoor heel veel Utrechters (voor de eerste keer) in aanraking komen met cultuur. Zij bevestigt dat goed gekeken moet worden naar de maatregelen die organisaties zelf kunnen nemen om de energiecrisis het hoofd te bieden. Alle organisaties in de stad hebben die verantwoordelijkheid. Te zien is juist bij Tivoli Vredenburg dat die verantwoordelijkheid is genomen.

In 2022 zijn de volgende maatregelen door de instelling zelf genomen om het exploitatietekort te dempen: de verhoging van de ticketprijzen, de verhoging van de tarie-

ven van de zaalhuur en de theatertechniek, stijging van alle horecaprijzen, vermindering van de online producties, besparing in het energieverbruik (in het laatste kwartaal met 15%), het uitstellen van de vervangingsinvesteringen. Ondanks deze maatregelen kan het effect van de stijgende energiekosten niet volledig worden opgevangen. Deze lijn zet zich ook in 2023 voort. De verwachte kostenstijging in 2023 bedraagt 2 miljoen euro. Dat is uitzonderlijk hoog.

Bovenop de maatregelen in 2022 staan er ook in 2023 maatregelen op de rol; daarmee wordt ingezet op een besparing die het andere deel van de tekorten in 2023 zou kunnen dekken. Dan gaat het ook om opnieuw een verhoging van de ticketprijzen, ondanks dat dat onwenselijk is voor de toegankelijkheid voor mensen met een kleine beurs en het risico van vraaguitval van artiesten die niet meer voor dergelijke ticketprijzen willen optreden. De gemeente vindt dat ook onwenselijk. Soms moeten moeilijke keuzes gemaakt worden.

Dan gaat het ook om de verhoging van de horecaprijzen en om een minder kleinschalig programma. Dat zijn maatregelen in het kader van taakstelling en bezuiniging op het energieverbruik die het college zou willen nemen en aan de andere kant ook weer niet gericht op de zo groot mogelijke toegankelijkheid.

De VVD vroeg onder andere naar de garantstelling die de gemeente heeft met Tivoli Vredenburg en waarom daarvan geen gebruik gemaakt is in plaats van de noodsteunregeling; de regeling, de garantstelling is er alleen om de vaste activa te dekken. Die afspraak is ook met hen gemaakt, zoals investering in het gebouw. En niet om de tekorten op de exploitatie te dekken. Door het op een andere manier te gebruiken dan op die manier is afgesproken, wordt gezorgd voor een ongelijke situatie ten opzichte van andere culturele instellingen. Op de noodsteunregeling kan iedereen aanspraak maken.

Mevrouw Ramaker vroeg naar de contacten met de andere beeldbepalende instellingen in de stad, of zij geen aanspraak willen maken op de regeling. Op dit moment zijn er geen aanvragen van andere organisaties. Wanneer andere organisaties het gesprek willen over de noodsteun en wanneer andere organisaties voldoen aan de voorwaarden, neemt het college daarover een besluit. Bij Tivoli Vredenburg speelt in dat kader mee dat het energiecontract met vaste tarieven al vroeg in 2022 is afgelopen waardoor de instelling vrij vroeg in 2022 te maken kreeg met een forse stijging van de energielasten. Dat maakt dat het college daarover snel heeft geschakeld met Tivoli Vredenburg; alle noodsteunaanvragen worden op dezelfde wijze getoetst.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat Tivoli Vredenburg al van te voren wist dat het contract zou aflopen. Die stijgende energieprijzen had de instelling sinds vorig jaar kunnen voorzien. Hij vraagt uitleg over de spoed.

Wethouder Oosters antwoordt dat het contract afliep begin 2022. Begin 2022 speelden nog veel meer zaken in de wereld waardoor daarna de energiekosten gingen stijgen. Dat op andere momenten bij verschillende instellingen de energiecontracten aflopen, is van een heel grote betekenis voor de uiteindelijke tekorten in 2022 en 2023 veroorzaakt. Daarom is deze situatie hier uitzonderlijker dan bij andere.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt hoe het energiecontract nu is; blijft dat zo of is het flexibel?

Wethouder Oosters heeft daarover geen informatie op dit moment. De verwachting is dat de energiekosten tot extra 2 miljoen euro kunnen oplopen in 2023. Dat is het bedrag waaraan het tekort te wijten is. Dat was een van de eisen van de noodsteunregeling.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of het mogelijk is om duurzaamheidsmaatregelen mee te nemen in de kredietovereenkomsten/garantiestelling voor vaste activa.

Wethouder Oosters antwoordt dat zij dit een interessante suggestie vindt. Zij gaat daarmee terug naar het college.

640 Het CDA stelde de vraag naar de reflectie op de economische situatie van Tivoli Vredenburg op de langere termijn. Vanuit regulier accountmanagement houdt het college daarop de vinger aan de pols. Naast de beoordeling van de begrotingen en de verantwoordingen hanteert het college ook een risicoanalyse die functioneert als een vroege waarschuwing. Het college had na de toekenning van de noodsteun geen reden om zich zorgen te maken over het economisch plaatje. Na de coronacrisis ziet het college dat Tivoli Vredenburg zich juist sterk heeft hersteld. Zij refereert aan de desbetreffende inbreng van mevrouw Hornsveld.

650 De PvdA maakte een punt over de waarde van de fair practice code en de zorg dat deze situatie aan die waarde zou afdoen. Het college heeft op dit moment geen aanleiding om zich daarover zorgen te maken. Juist door het kunnen toekennen van de noodsteun wordt voorkomen dat het college ofwel in het programma Diversiteitradicaal moet snijden, of maatregelen moet nemen die afdoen aan de doelen van de fair practice code.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de noodsteun gevolgen heeft voor de subsidierelatie met Tivoli Vredenburg.

Wethouder Oosters vindt die vraag ingewikkeld. De noodsteunregeling heeft geen effect op de subsidierelatie. Binnenkort zal een traject worden ingegaan met de uitgangspunten voor de cultuurnota en alle stappen die daarop volgen.

660 **De heer Van Steeg** (CDA) begrijpt hieruit dat dit geen lange termijn gevolgen heeft voor de subsidierelatie van Utrecht met Tivoli Vredenburg ondanks de stijging van de energieprijzen die voor alle culturele instellingen gelden, en voor Tivoli Vredenburg in het bijzonder.

Wethouder Oosters antwoordt dat op dit moment niet te voorzien. Zij vervolgt haar beantwoording met te benadrukken dat Tivoli Vredenburg net als de gemeente Utrecht veel waarde hecht aan de diversiteit van het programma. Hetzelfde geldt voor het bereiken van een brede doelgroep, juist ook in de wijken. De maatschappelijke rol van Tivoli Vredenburg is een hele sterke, en ook niet één die wat het college betreft op het spel gezet moet worden door de stijgende energielasten. Hiermee rondt zij haar beantwoording af.

670 *Gemiste vragen*

Mevrouw Ramaker (VVD) dankt de wethouders voor de beantwoording. Zij miste het antwoord op haar vraag naar de deadline voor noodsteun. Is die regeling alleen voor dit jaar? Wat gebeurt er met de middelen die resteren wanneer de regeling is afgelopen?

Wethouder Schilderman antwoordt dat de regeling openstaat in 2023. Er is geen vaste datum waarop de regeling zal sluiten. Wanneer er geld overblijft, zal dat restant terugvloeien naar de Algemene Middelen. Gezien de prijsstijging in het algemeen kan de wethouder zich voorstellen dat de kans aanwezig is dat het geld opnieuw naar andere zaken gaat in verband met prijsstijgingen.

680

De voorzitter vraagt de agenderende partijen of met deze bespreking is bereikt wat ze wilden bereiken.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) wacht voor een eventuele raadsbehandeling de volgende behandeling van de Machinerie af.

Mevrouw Ramaker (VVD) wil dit agenderen voor de raad, ook in relatie met duurzaamheid en energiemaatregelen.

690 **De voorzitter** verwijst naar het raadssecretariaat voor de aanvraag van de agendering. Zij vraagt mevrouw Ramaker daar niet te lang mee te wachten.

De voorzitter schorst de vergadering tot 11.45 uur en zij hervat dan de vergadering.

8.1 Raadsbrief actieagenda Erfgoed 2023 - 2024

Wethouder: Rachel Streefland, beleidsterrein: Erfgoed

Geagendeerd door: Bert van Steeg (CDA), Pepijn Zwanenberg (GroenLinks), Margreet Ramaker (VVD), Rik van der Graaf (ChristenUnie), Stefan Gaillard (SBU), Hester Assen (PvdA), Dirk-Jan van Vliet (D66), David Bosch (PVV)

700 *Op 20 december ontving de Raad een brief over de Actieagenda Erfgoed 2023-2024. Hierom was door de Raad verzocht, zodat beter inzicht zou worden verkregen in de keuzes die het college maakt bij de uitvoering van de erfgoed agenda.*

De fracties van CDA, GroenLinks, VVD, CU, SBU, PvdA, D66 en PVV vinden de agenda niet ambitieus genoeg en willen in de commissie spreken over de mogelijkheden om de agenda aan te scherpen en andere keuzes te maken. Daarnaast vragen de fracties zich af waarom de aangenomen moties niet worden uitgevoerd.

Alle fracties behalve de PVV willen praten over mogelijkheden om met eigenaren van erfgoed verduurzaming met meer ambitie te realiseren.

8.2 Raadsvoorstel Verordening Erfgoed

710 **De voorzitter** leidt de bespreking van dit agendapunt in aan de hand van de annotatie bij de agenda. (zie hierboven) Zij schetst de voorgeschiedenis; dit onderwerp stond eerder op de agenda van 9 februari 2023 en is doorgeschoven. De bespreking vindt plaats in twee termijnen, uitgaande van het raadsvoorstel.

De commissie

720 **De heer Van der Graaf** (ChristenUnie) complimenteert het college met de duidelijke brief. Niet alles kan in de beschikbare tijd en met het budget. Hij refereert aan de motie van de heer Zwanenberg om tot deze ActieAgenda te komen waarin keuzes gemaakt worden voor wat wel en wat niet te doen. Ook de volgorde van prioritering kan zijn fractie goed volgen. Zijn fractie wil nog graag een aantal specifieke punten meegeven, ook op punten die al in de brief en in de ActieAgenda staan.

Met betrekking tot het religieus erfgoed gaat hij in op de honderden religieuze gemeenschappen die een belangrijke rol spelen in de wijken en buurten. Op die plekken wordt taallesgegeven, zijn weggeefwinkels, en er is ruimte voor een gesprek aan tafel. Vaak genoeg schuurt het als het gaat om het vinden van permanente locaties voor deze gemeenschappen. Veel religieus erfgoed zou daarvoor gebruikt kunnen worden in de stad. Hij spreekt in dit verband over dubbel bestemmen. Hij vraagt of de wethouder bereid is dit punt specifiek mee te nemen in de actualisatie van de visie die op het programma staat.

730 **De heer Van Steeg** (CDA) vindt dit een enorm belangrijk onderwerp. Hij maakt zich zorgen over de tijd die het kost om tot die visie te komen. Hij vraagt of de heer Van der Graaf dat met hem deelt. En ook dat de urgentie groot is en dat de visie snel nodig is.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) deelt dat met hem. Hij zag in de stukken Q1 2023 staan. Dat duurt nog maar twee weken; het is spannend of het college dat gaat redden. Het zou mooi zijn wanneer het stadsbestuur hierover snel beschikt en daar-

over kan spreken. Hoe ervoor te zorgen dat de kerken worden ingezet voor de gemeenschappen in de stad die op zoek zijn naar plekken?

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de ChristenUnie van plan is naast kerken ook ruimte te hebben in religieus erfgoed als het gaat om de synagogen, moskeeën, en ander vastgoed voor geloofsuitingen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) antwoordt bevestigend. Hij vindt dat volledig onder de definitie van religieus erfgoed vallen.

Met betrekking tot de verduurzaming van erfgoed ziet hij dat veel eigenaren al te graag hun erfgoed verduurzamen, dat vaak ook een monumentale status heeft maar ook aanlopen tegen allerlei eisen en drempels. Deels is dat terecht omdat de gemeente zorgvuldig wil omgaan met het erfgoed. Tegelijkertijd ziet hij dat eigenaren te kampen hebben met hoge energierekeningen en dat het erfgoed daarvan de dupe kan worden. Ook dat moet zijns inziens het gemeentebestuur niet willen.

Het is voor eigenaren niet altijd duidelijk waar ze terecht kunnen voor hulpvragen binnen de gemeente. Hij vraagt of de wethouder bereid is om na te gaan of er een duidelijk aanspreekpunt kan komen waarvanuit hulp te bieden is voor verduurzaming. Mensen weten de informatie niet altijd goed te vinden.

De heer Van Vliet (D66) vindt *informatiepunt* interessant klinken. Te zien is dat veel van de eigenaren tegen regels aanlopen. Hij vraagt of de ChristenUnie heil ziet in het verminderen van de regeldruk.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) ziet dat daarin al eerste stappen gezet worden met de nieuwe verordening. Er zijn nieuwe mogelijkheden voor verduurzaming bijvoorbeeld met zonnepanelen. Waar dat nog meer kan, moet dat zijns inziens onderzocht worden. Tegelijkertijd vindt hij dat zorgvuldig omgegaan moet worden met het erfgoed. Een en ander blijft op gespannen voet staan met elkaar.

De heer Van Vliet (D66) verwacht dat de ChristenUnie met zijn fractie eens is dat alle voorzieningen die aan te brengen zijn die terug te draaien zijn zoals opgenomen in het Coalitieakkoord.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) vindt dat het onderzoeken waard wanneer daarmee niet al te veel geld gemoeid is.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de ChristenUnie naast de gemeente Utrecht nog meer organisaties kent die heel waardevol werk verrichten als het gaat om informatievoorziening en subsidiëring voor verduurzaming.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) bevestigt te vermoeden dat die er zijn. Zijns inziens maakt de gemeente daarvan vaak gebruik of verwijst zij door naar organisaties. Wanneer de gemeente kan verwijzen naar een organisatie die hierbij kan helpen, vindt hij het ook goed. Hij staat op het standpunt dat de gemeente heel veel regelingen heeft waarin zij zelf de weg moet wijzen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de ChristenUnie het met haar fractie eens is dat er meer gebruik gemaakt moet worden, ook door de gemeente zelf, van de kennis en kunde die aanwezig is bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en bij andere organisaties in Nederland.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) vraagt zich af of dat altijd aan de gemeente is om daarvan gebruik te maken. Hij vindt dat de inwoners van de stad of eigenaren van erfgoed daarvan gebruik moeten kunnen maken. Dat ze die weg goed moeten kunnen vinden. De gemeente heeft wel een rol om de eigenaren de weg te wijzen: een duidelijk overzicht te geven van waar ze terecht kunnen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de ChristenUnie het met haar eens is dat in de huidige ActieAgenda ontbreekt dat de gemeente meer de weg zoekt met andere organisaties samen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) betwijfelt of dat in de ActieAgenda moet landen. In de ActieAgenda is duidelijk op een rij gezet op welke prioriteiten de gemeente inzet, waarmee gaat de gemeente aan de slag. Hij zou dit een plek geven op de website zetten met welke organisaties de gemeente samenwerkt en bij welke andere organisaties erfgoedeigenaren terecht kunnen.

De heer Van Steeg (CDA) vindt verduurzaming van erfgoed een terecht punt. Wat hem betreft kan in de ActieAgenda nog wel een stap verder worden gezet. Hij refereert aan het interruptiedebat met heer Van Vliet over onomkeerbare maatregelen; hij vraagt of de heer Van der Graaf met hem van mening is dat het erfgoed daarbij leidend moet zijn. Er moeten wat hem betreft geen maatregelen genomen worden die het erfgoed geweld aan doen, of het beeld ervan.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) heeft het gevoel hier een punt te pakken te hebben waarover in de raad verschil van mening is. Hij vindt beide van belang; erfgoedeigenaren lopen tegen heel veel drempels aan. Hij vindt het van belang om vicieuze cirkels te doorbreken; cirkels waardoor niets gebeurt.

De heer Van Steeg (CDA) is het daarover eens met de heer Van der Graaf. Hij oppert daarin dan te investeren in die maatregelen die het behoud van het erfgoed vooropstellen en niet zozeer verduurzaming op zichzelf vooropstellen. Hij pleit ook voor het mogelijk maken van de verlaging van de administratieve lasten. Hij is er geen voorstander van om overal maar zonnepanelen op te leggen en dat een doel op zich te laten zijn.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) kan heel eind meegaan met deze redeneertrant van de heer Van Steeg, met daarbij een aanvulling: dat daarin de ideeën en de visie van de eigenaren meegenomen zullen worden. Hij pleit ervoor dat de gemeente goed nagaat hoe de erfgoedeigenaren daarin te helpen.

Hij vervolgt zijn inbreng met in te gaan op de energiekosten die het erfgoed met zich meebrengt met als gevolg achterstallig onderhoud. De gemeente heeft daarin een taak; hij spreekt in dat geval over de erfgoedeigenaren wijzen op hun verantwoordelijkheid en hen te helpen daarin stappen te zetten. Hij vraagt of de erfgoedeigenaren met dit soort signalen terecht kunnen bij de gemeente en of de gemeente stappen zet om met de eigenaren samen te kijken naar oplossingen.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) merkt tot zijn geluk op dat het erfgoed allang niet meer een zaak alleen is van de historische binnenstad. In alle hoeken van de gemeente zijn bijzondere cultuurhistorische parels te vinden: winkelpuien, studentencomplexen, schoolgebouwen uit de wederopbouwperiode, et cetera. Het is de taak van het gemeentebestuur om die bijzondere plekken te beschermen, ook die zaken waarvan de fox populi op dit moment de waarde nog niet inzien.

Zijn fractie heeft ontzettend veel waardering voor de expertise en de inzet van de mensen die bij erfgoed werkzaam zijn. Zij doen dit belangrijke werk goed.

Vorige week diende zijn fractie schriftelijke vragen in over het klooster aan de Deken Roesstraat waar een prachtige historische veranda dreigt te verdwijnen omdat het klooster wel op de lijst staat om beschermd te gaan worden, maar dat die bescherming nog niet is gerealiseerd. Hij stelt de vraag hoe ervoor te zorgen dat met de bestaande capaciteit het mooie en het bijzondere in de stad zo te kunnen beschermen waardoor het mee te nemen is naar de toekomst. Het is dan van het grootste belang

dat Erfgoed aan tafel zit bij Ruimte; Utrecht is constant in beweging. Erfgoed moet in dat opzicht meepraten, meedenken, en meebeslissen. Hij krijgt graag de reactie van de wethouder.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dit een goed pleidooi. Hierover is al eerder gesproken. Hij merkt dan dat het achterblijft om in de bouwopgave *in de wijken het erfgoed mee te nemen*. Hij vraagt of de heer Zwanenberg met hem deelt dat het meenemen van Erfgoed in de besprekingen over Ruimte ook in de wijken moet plaatsvinden.

840 **De heer Zwanenberg** (GroenLinks) antwoordt bevestigend. Wat hem betreft moet erfgoed betrokken zijn bij alle ruimtelijke ontwikkelingen.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de heer Zwanenberg het met hem eens is over dat de betrokkenheid in de wijken achterblijft, zeker in vergelijking met de historische binnenstad. Welke stappen zijn dan te zetten om die betrokkenheid te verbeteren? Hij refereert aan zijn desbetreffende voorstel destijds,

De heer Zwanenberg (GroenLinks) heeft de indruk dat het steeds beter gaat. Hij zal hierop terugkomen in zijn verdere verhaal.

850 Hij is blij dat er werk is gemaakt van de motie van GroenLinks *Erfgoed in Actie*. Zijn fractie is ook een beetje teleurgesteld. Meerdere wensen zijn geuit en hij mist de stip aan de horizon. Iets dat verdwijnt, komt nooit meer terug, behalve tot zijn geluk het water in de singels. Hij zou graag concreet willen maken hoe de historische verenigingen hierbij te betrekken en ook stagiaires. Hij legt de vraag voor hoe de expertise bij de diverse historische verenigingen beter is in te zetten is voor wat de stad graag wil. Hij maakt zich zorgen over het industrieel erfgoed; de vorige inventarisatie is vijf jaar oud. Op dit moment is het denken nu echt anders dan 15 jaar geleden. Hij prijst zich gelukkig met het behoud van een deel van het Pieter Baan-Centrum. Hoe denkt de wethouder daaraan handen en voeten te geven?

Met betrekking tot de verduurzaming verneemt hij graag hoe het staat met een benaderbaar loket.

860 In de motie werd gevraagd om de ActieAgenda als raadsvoorstel naar de raad te sturen. De vorige wethouder heeft dat ook toegezegd en daarbij gezegd dat de raad kan prioriteren. De raad ontving geen raadsvoorstel en in de raadsbrief ontbrak de uitleg. Waarom is daarvoor niet gekozen? Hij krijgt graag de reactie van de wethouder.

De heer Van den Enk (Student & Starter) gaat in op de rol van erfgoed in de verordening. Hij vraagt of het voor de heer Zwanenberg een optie zou zijn erfgoed nadrukkelijk op te nemen in het bestemmingsplan zo dat de raad te zien krijgt hoe het erfgoed behouden blijft en wat de gemeente daaraan gaat doen en welke rol dat speelt.

870 **De heer Zwanenberg** (GroenLinks) vindt dat mooi klinken. De bestemmingsplannen zijn vrij statisch; die gaan langer mee. In de loop van de tijd krijgt het stadsbestuur nieuwe inzichten. Het hoeft ook niet mooi te zijn; erfgoed kan uniek zijn in zijn soort. Hij is wel voorstander van een betere verankering.

De heer Van den Enk (Student & Starter) noemt de Omgevingsvisie als alternatief.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) is zeer bereid te kijken naar een schriftelijke voorstel van Student & Starter. Hij omarmt alles wat kan helpen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt hoe de heer Zwanenberg aankijkt tegen het in stand houden van de bescherming; zij noemt in dat verband “naast het zeggen ook het doen”. Zij refereert aan de motie 60 *Handhaven op beschermd erfgoed*. Zij licht dit desgevraagd nader toe: stel een eigenaar houdt zich niet aan het beschermen en de criteria. Hoe kijkt GroenLinks daar naar?

880 **De heer Zwanenberg** (GroenLinks) vindt het van belang dat dan nagegaan moet worden hoe dat dan wel te beschermen is. In het verleden sneuvelde wel eens een

rijksmonument als gevolg van verwaarlozing. Van belang is dan tijdig in te grijpen zo dat het erfgoed niet verloren gaat dat al beschermd is.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of GroenLinks een actieve houding van de gemeente voor zich ziet, en dat daarin dan ook geprioriteerd wordt.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) vindt het van belang de prioriteit te laten zien.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) merkt op dat in het stuk staat dat er wordt gehandhaafd bij slecht onderhoud. Zij legt de vraag voor of het dan wellicht ook van belang is de wethouder te vragen hoe zij dat gaat doen; het is alom bekend dat er een capaciteitsprobleem is. Zij vraagt of heer Zwanenberg dat met haar eens is.

890 **De heer Zwanenberg** (GroenLinks) geeft deze vraag door aan de wethouder.

De heer Van Vliet (D66) is blij met het overzicht met de ActieAgenda en met de prioritering van de doelstellingen. Erfgoed laat de geschiedenis van de stad zien en draagt bij aan de beleving van de stad zowel door de inwoners als de bezoekers.

De ActieAgenda roept enkele vragen bij hem op:

Hij kan de politieke overwegingen van de prioritering niet herleiden op basis van deze ActieAgenda; hij vraagt de wethouder of zij kan aangeven welk politiek kader er ten grondslag ligt aan deze prioritering.

900 **De heer Van der Graaf** (ChristenUnie) merkt op dat de prioritering deels politieke deels wettelijks taken zijn. Hij vindt dat vrij duidelijk opgesomd. Wat ontbreekt er volgens D66 in die prioritering?

De heer Van Vliet (D66) licht toe dat hij ervan uitgaat dat in sommige gevallen politieke overwegingen ten grondslag liggen aan de prioritering; hij kon die politieke overwegingen niet daaruit afleiden.

De heer Van Steeg (CDA) is het eens met heer Van Vliet. De raad is er voor de politieke prioritering; wat zou de heer Van Vliet anders willen, anders dan de moties die zijn aangenomen.

910 **De heer Van Vliet** (D66) bevestigt dat er ook moties staan die nu niet worden uitgevoerd; de raad kan zich afvragen of dat wenselijk is. Voor hem heeft de verduurzamingsopgave de hoogste prioriteit.

Hij vervolgt zijn inbreng met in te gaan op de Gebiedvisie Domplein. Veel partijen in de raad vinden dat het Domplein meer mag gaan leven. Gezien de enorme historische rijkdom van het plein, liggen daarvoor volop kansen. Het Domplein is mogelijk al het erfgoedcentrum van Utrecht, maar wordt zeker niet door iedereen zo beleefd. Zijn fractie hoort graag van ook andere partijen en van de wethouder hoe zij daar tegenaan kijken. In het bijzonder vraagt hij de wethouder welke concrete stappen het college gaat zetten bij het ontwikkelen van deze Gebiedsvisie. Op basis van die informatie kan de raad bekijken hoe met dat proces te helpen is.

920 Hij merkt op in het kader van de erfgoedverordening dat hij vindt dat het veel te traag gaat met de verduurzaming van het erfgoed. Hij wil geen taboes bij het verduurzamen van monumentale panden. Daarvoor is er de tijd niet meer.

Eigenaren staan soms te springen om te verduurzamen, maar het wordt hen heel lastig gemaakt door de gemeente of door de regels.

Mevrouw Nederhand (VOLT) vraagt of de heer Van Vliet het met haar eens is dat er dan ook doelen ontbreken; dus dat er meer duidelijke doelen in het stuk hadden moeten staan zo dat daarop te sturen is.

De heer Van Vliet (D66) kondigt aan straks drie concrete voorstellen te doen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt verduurzaming een containerbegrip. Zij vraagt of die verduurzaming in de energie zal zitten, of in hergebruik van materialen, of in het idee

930 dat een monument ook 100 jaar later nog dezelfde beleving moet geven, et cetera. Zij merkt op dat het heel erg breed is.

De heer Van Vliet (D66) bevestigt dat. Het monument waarin geleefd wordt, moet toekomstbestendig zijn. Dat zit in meerdere elementen: bewoond blijven worden, de historische erfgoedwaarden behouden. Het andere deel gaat meer over het klimaat-aspect: zo energieneutraal mogelijk, geïsoleerde daken, et cetera.

Hij vervolgt zijn inbreng met op te merken dat de verduurzamingopgave niet de enige opgave is die het gemeentebestuur heeft. Er zijn ook eigenaren die met behoud van historische waarde extra woningen willen toevoegen aan hun pand. Ook dat blijkt lastig in de praktijk. Wellicht is technisch gezien deze verordening niet helemaal het
940 juiste moment om hierover te spreken; er volgt ook nog een beleidskader dat momenteel nog in ontwikkeling is. Dat duurt voor zijn fractie te lang; zijn fractie wil nu actie.

In het kader van *geen taboes* heeft D66 de volgende concrete ideeën en verneemt zij graag hoe de wethouder die ziet en hoe zij denkt een en ander te kunnen organiseren: de overkoepelende gedachte is dat ook de monumentale panden zoveel mogelijk moeten worden ingezet voor de verschillende opgaven zoals verduurzaming en verdichting van de stad.

Ten eerste gaat hij in op het plaatsen van zonnepanelen. Zonnepanelen kunnen altijd worden verwijderd zonder schade aan het monument. In het coalitieakkoord staat:
950 “terug te draaien energiematregelen zo ruimhartig mogelijk maken in erfgoed en monumenten.” Zijn fractie wil dat het te allen tijde mogelijk wordt om zonder vergunning zonnepanelen te plaatsen op monumentale daken en daken die vallen binnen het beschermd stadsgezicht, ongeacht of het de voor- of achterzijde is, ongeacht of het zichtbaar is, ongeacht of de zonnepanelen wel dezelfde kleuren hebben of niet. Er is geen tijd meer; de eigenaren moeten hiermee aan de slag kunnen. Hij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.

Mevrouw Ramaker (VVD) begrijpt hieruit dat D66 toestaat dat degene die de beschermde status heeft verleend de keuze voor het zonnepaneel niet hoeft te toetsen.

De heer Van Vliet (D66) vindt dat de beschermde status niet wegvalt met een zonnepaneel op een pand. De beschermde status zit in de historische erfgoedwaarde van een pand. Die blijft nog steeds bestaan, met al of geen zonnepaneel.
960

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat een zonnepaneel ergens aan vast wordt gemaakt. Dat heeft zeker effect vooral bij dakconstructies. Dit verrast haar zeer; vooral omdat duurzaamheid door D66 heel breed wordt getrokken, met toevoeging van de historische waarde. En dan zegt D66 dat de zonnepanelen maar willekeurig gelegd moeten worden. Hoe moet zij dat zien?

De heer Van Vliet (D66) merkt op dat Nederland te maken heeft met een enorme klimaatcrisis, Utrecht kan nu zonnepanelen plaatsen die verwijderbaar zijn. Het kan zomaar zijn dat die zonnepanelen over 20 à 30 jaar niet meer nodig zijn omdat het
970 dan wel gelukt is op buitengebieden op graslanden zonnepanelen te leggen. Dan kunnen die panelen weer verwijderd worden.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of D66 dan met de portemonnee klaar staat om alle schade te herstellen die mogelijk wordt berokkend aan die monumenten.

De heer Van Vliet (D66) benadrukt dat het hem gaat om monumenteigenaren die dit zelf willen bekostigen. Het risico is voor de eigenaren.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de heer Van Vliet met hem deelt dat ook het leggen van zonnepanelen ten koste kan gaan van hoe het erfgoed er uit ziet en dat dat onwenselijk kan zijn.

De heer Van Vliet (D66) deelt dat in principe niet met heer Van Steeg. Hij zet uiteen dat het dak van een monument maar een heel klein deel is van de totale erfgoedwaarde van het monument. Het gaat om het gehele gebouw. Mogelijk daalt de erfgoedwaarde slechts 2% met het plaatsen van zonnepanelen. Dat staat in het niet ten opzichte van de klimaatcrisis.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat op zich terecht. Hij weet niet of de zonnepanelen een antwoord zijn op de klimaatcrisis op zichzelf. Wat D66 betreft kunnen dus zonder meer knalpaarse zonnepanelen op een stuk erfgoed worden gelegd.

De heer Van Vliet (D66) zou dat in principe prima vinden. Hij verwacht niet dat dat in de praktijk zal gebeuren; die zijn erg duur. Het gaat hem om standaard zwarte gewone zonnepanelen op daken die niet die kleur hebben.

De heer Van Steeg (CDA) maakt zich daarover zorgen. Hij is erover eens dat het erfgoed verduurzaamd moet worden. Hij vindt dat alles ten koste gaat van het erfgoed volgens de redenering van D66. Hij vindt dat gevaarlijk.

De heer Van Vliet (D66) ontkent dat het ten koste gaat van de erfgoedwaarde. Met betrekking tot het plaatsen van dubbel glas is in sommige gevallen het glas van een pand een essentieel onderdeel van een monument. Hij noemt als voorbeelden het glas in lood in de Dom, of in de lombokse Kloosterkerk. Er zijn genoeg panden waar het kozijn en bijbehorende ramen geen essentieel onderdeel vormen van de historische waarde van het monument. Voor die laatste gevallen wil zijn fractie dat het zo eenvoudig mogelijk wordt gemaakt om kozijnen en ramen te vervangen voor duurzame varianten, idealiter vergunningvrij. Hij is benieuwd naar de reactie van de wethouder daarop en hij vraagt haar of dit gezien de landelijke regels überhaupt mogelijk is om dit zo te doen.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) merkt op dat *kozijnen vervangen* niet reversibel is. Hoe ver wil D66 gaan? Kunststofkozijnen? Wanneer er geen vergunning aangevraagd hoeft te worden, vraagt hij wie erop toe gaat zien. Hiermee verklaart D66 de monumenten vogelvrij.

De heer Van Vliet (D66) bevestigt dat deze maatregel niet reversibel is. Hij vindt dit ook een goede maatregel en herhaalt zijn argumentatie. In die gevallen zegt D66 kunnen die vervangen worden door duurzame varianten.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) merkt op dat zijn fractie toch voorstelt die beslissing te laten bij Erfgoed en niet bij individuele eigenaren en het vrij te laten voor iedereen.

De heer Van Vliet (D66) merkt op dat Utrecht dan ook met landelijke regelgeving te maken heeft en het niet zeker is dat dit überhaupt vergunningvrij kan; die vraag stelde hij ook aan de wethouder. Op zijn minst wil D66 streven naar zo min mogelijk regels in dit opzicht.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) merkt op dat het vergunningensysteem er is om toezicht te kunnen houden zo dat het monument overeind blijft. Ook zijn fractie ziet dat soms het systeem hapert en dat daarin verbeteringen zijn aan te brengen. Hij legt de vraag voor of het wellicht beter is te focussen op het vergunningverleningstraject zo dat sneller te handelen is, en mensen beter weten waar ze terecht kunnen zo dat de erfgoedwaarde van het monument behouden blijft en voor de verduurzaming sneller vergunning is te verlenen. Hij voorziet daarmee meer winst.

De heer Van Vliet (D66) bevestigt dat Utrecht in de ideale wereld het perfecte vergunningensysteem zou hebben; Utrecht heeft die niet. De vraag is nu of het stadsbestuur nu eerst het vergunningensysteem wil aanpassen - dat zou veel tijd vergen, terwijl de klimaatcrisis er nu is. Hij pleit daarom voor afschaffing van die regels die af

te schaffen zijn zonder afbreuk te doen aan de erfgoedwaarde. Waar het gaat om de raamkozijnen, zouden zijns inziens de regels om tot een vergunning te komen zo simpel mogelijk gemaakt kunnen worden.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of D66 de subsidie wil laten vervallen voor het vervangen van raamkozijnen: de vergunning hoeft niet, dus ook geen subsidie?

De heer Van Vliet (D66) ziet de relatie niet tussen subsidie en de vergunningverlening.

Mevrouw Ramaker (VVD) licht toe dat bij een subsidie prestatievoorwaarden horen, namelijk de bescherming van dat onderdeel. Dat moet dan ook gecheckt worden. Dat is gelijktijdig te doen met de vergunning.

De heer Van Vliet (D66) merkt op dat dit ook tegelijkertijd met de afspraak te doen is die gemaakt is bij de beslissing het kozijn te vervangen.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) vraagt of het hier gaat om zo min mogelijke regels of om een zo goed mogelijke leidraad die leidt tot een snelle vergunning. Zij vindt dat een groot verschil. Met een zo goed mogelijke leidraad kan de afdeling vergunningen nog een rol spelen. De regels zijn te versoepelen en te versimpelen.

De heer Van Vliet (D66) licht toe dat het hem als eerste erom gaat de vergunning zo snel mogelijk te kunnen verlenen. Ook daarvoor hebben de eigenaren met regels te maken. Hij schetst de regels om tot een vergunning te komen in verhouding tot waarom het feitelijk gaat. De administratieve regels zijn af te schaffen. Dat neemt niet weg dat sommige regels voortkomen uit landelijke. Zijn partij zal zijn best doen om op landelijk niveau te lobbyen voor een aanpassing. Hij vraagt hoe de wethouder dit ziet.

De heer Van Vliet (D66) vervolgt zijn betoog met in te gaan op zijn centrale punt: het stadsbestuur heeft de tijd niet om te wachten.

Tenslotte gaat hij in op de verrijking van monumenten. De monumentale panden zijn in te zetten voor de opgave die de gemeente heeft. Vanzelfsprekend valt wat hem betreft verduurzaming daaronder en in het bijzonder de verdichtingopgave. De gemeente heeft contact met eigenaren die met behoud van de historische waarde en volledig passend bij de architectuur van het pand, extra woningen willen toevoegen aan de binnenstad. Zijn fractie zou graag willen dit als gemeente toe te juichen. Dan gaat het niet alleen om het toevoegen van de woningen. Wanneer eigenaren kunnen sleutelen aan hun pand, ontstaat de mogelijkheid om het pand verder te verduurzamen. Daarbij is te denken aan het isoleren van muren en daken, dat te organiseren is met de verbouwing van het pand. Hij krijgt daarop graag de reactie van de wethouder.

De fractie wil in de geest van de oproep van Rob Jetten “geen taboes” voortvarend aan de slag in Utrecht met het mogelijk maken van verduurzaming en verrijking van monumentale panden. Zijn fractie wil het graag vandaag en niet pas morgen.

Daarom levert hij deze inbreng nu.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) noemt de veranda van het Klooster aan de Deken Roesstraat; hij vraagt wat D66 ervan vindt dat ten bate van extra woningen de historische veranda sneuvelt. Mag dat volgens D66?

De heer Van Vliet (D66) antwoordt dat het in ieder geval mag; het is op dit moment nog geen monument. De vraag is of de procedure snel genoeg gaat voor het aanvragen van een vergunning voor het aanvragen van een monumentale status; is die aanvraag mogelijk blijven liggen, had dit al een monument moeten zijn? Dat zijn wat D66 betreft de vragen die bij deze kwestie spelen.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat erfgoed in ontwikkeling is, ook hoe erover gedacht wordt en hoe daar naar gehandeld wordt. De huidige nota is uit 2021. Die stipt keurig netjes de beleidsontwikkeling aan, de strategieën, de instrumenten. Maar daar blijft het bij. Haar vraag is aan de wethouder wat de doorlooptijd is van de nota die in 2021 is vastgesteld; hoe lang moet de gemeente het daarmee doen? Krijgt de raad elke twee jaar een soort van To Do lijst aan de hand waarvan de raad met het college moet gaan prioriteren? Daar haakt wat haar betreft de VVD af. Zij haakt af omdat erfgoed leuk is, interessant en mooi is. De vraag is wat Utrecht uniek maakt en wat Utrecht daarvan zeker uitdraagt. Zij mist die bruis en filosofie volledig in de erfgoednota. Elke stad van omvang met erfgoed worstelt met erfgoed. Utrecht is daarin niet uniek. De vraag is hoe strikt de stad de bescherming van erfgoed wil hebben, en hoe hoog de kosten van de ontwikkelingen. Wat haar betreft laat D66 het teveel los. Die bestuurlijke discussie is te voeren wat haar betreft: wat vindt het stadsbestuur belangrijk om te behouden, en wat wil het stadsbestuur verder ontwikkelen? Zij mist dat in de erfgoednota en zij mist dit ook in dit debat.

De heer Van Vliet (D66) begrijpt dat *vergunningsloos* de VVD te ver gaat. Hij vraagt of de VVD wil inzetten op zo snel mogelijk verlenen van vergunningen of om zo min mogelijk regels voor het aanvragen van een vergunning of op beide en hij verwijst daarbij naar de discussie die hij had met EenUtrecht.

Mevrouw Ramaker (VVD) zet in op *zo goed mogelijk*. Wanneer een monument vergund wordt, worden bestuurlijke afspraken gemaakt: waarom en waarvoor de monumentale status wordt verleend. Daarin moet snelheid zitten. Daarin zit ook kwaliteit. De VVD vindt dat laatste heel erg belangrijk.

Zij vervolgt haar betoog in haar termijn met in te gaan op het beschermen en het ontwikkelen; die relatie. Daarover is in gesprek te gaan bij onder meer de energietransitie. De VVD is niet blij met windmolens in de buurt van erfgoed. Zij noemt Haarzuilens als voorbeeld; dat is een landgoed en cultuurhistorisch. Daar staat ook een negentiende-eeuws kasteel. Wat betekent erfgoed bij energietransitie, wat betekent erfgoed bij stedelijke ontwikkeling? Zij opteert voor bestuurlijke gesprekken daarover. Zij vraagt zich af of de wethouder een mogelijkheid ziet om die Erfgoednota open te gooien zonder alles weg te gooien om te spreken over de betekenis van erfgoed in relatie tot de omgeving, de ontwikkelingen en duurzaamheid. Zij legt de vraag voor of bestuurlijke afspraken te maken zijn over 2023 en 2024. De ActieAgenda te doorlopen en tegelijk periodiek gezamenlijk de onderwerpen bij de kop te nemen en de verbinding te leggen met erfgoed zoals erfgoed en wonen, erfgoed en Water (de werven), et cetera en daarop een Utrechts verhaal te schrijven. Zij stelt zich voor dat het stadsbestuur op pad gaat bij andere steden in binnen- en buitenland voor inspiratie; zij benadrukt dat erfgoed heel leuk is. Dit is haar oproep aan haar collega's en aan de wethouder.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) dankt de VVD voor deze inbreng. Hij vraagt of het accent dan meer ligt op het uitdragen van hoe positief erfgoed in de stad is, of moet meer intern met de stad toegegaan worden naar de visie en naar de raakvlakken met andere beleidssectoren: wonen, energietransitie, water. Of moet het stadsbestuur meer naar buiten?

Mevrouw Ramaker (VVD) benadrukt dat de stad heel veel baat heeft van erfgoed. Zij noemt als voorbeeld de Waterlinie. Zij pleit ervoor dat meer uit te dragen. Het Castellum Hoge Woerd vindt zij ook een heel goed voorbeeld. Zonder direct te komen in discussies over zonnepanelen, pleit zij ervoor de discussie op een hoger plan te trekken en daarover in overleg te gaan. Dan heerst ook niet

meer de vraag of erfgoed bij RO zit of niet. Erfgoed moet wat haar betreft bij RO. De vraag is dan wat erfgoed voor RO moet doen en wat RO (Ruimtelijke Ordening) voor erfgoed?

- 1130 **Mevrouw Leevers** (PvdA) brengt voor het voetlicht dat het Utrechtse erfgoed het karakter van de stad maakt. Haar fractie vindt dat het materiële erfgoed toegankelijk en laagdrempelig moet zijn voor iedereen, bijvoorbeeld ook voor mensen die gebonden zijn aan een rolstoel. Haar fractie vindt het levend houden van de volksidentiteit in de Utrechtse buurten belangrijk.
- Zij vindt dat het stadsbestuur structureel het immaterieel erfgoed moet ondersteunen zoals optochten, herdenkingen, bijvoorbeeld de parade van Sint-Maarten. Voor immaterieel erfgoed moet aandacht zijn; dat erfgoed is onmisbaar in de stad. Zij refereert aan het pleidooi van haar fractie in het debat over het raadsvoorstel in 2022. Daarin was het college minder scheutig. Om die reden diende haar fractie destijds een motie in die werd aangenomen.
- 1140 Te zien is dat die aangenomen motie en een andere motie die haar fractie samen indiende met de VVD en GroenLinks over het handhaven op behoud van erfgoed nog onvoldoende terugkomt in de ActieAgenda. De waarde van immaterieel erfgoed wordt niet echt beschreven en de uitwerking daarvan is niet duidelijk. Ook de motie met GroenLinks en de VVD over het handhaven kreeg geen duidelijke uitwerking; zij vraagt naar de reden daarvan. Zij merkt op dat de raad de keuze bepaalt. Zij merkt op dat de moties niet voor niets zijn aangenomen.
- Haar fractie is blij te zien dat erfgoed belangrijk wordt ervaren in de raad. Zij merkt dat in een groeiende en veranderende stad daarvoor veel aandacht is, ook vanuit de PvdA. Tegelijkertijd kan haar fractie zich goed voorstellen dat niet alle wensen van
- 1150 de raad matchen met de capaciteit en het budget dat eerder voor erfgoed is vrijgemaakt. Zij vraagt of dat juist is.
- De indruk van haar fractie is dat bij de behandeling eerder in 2022 meer is toegezegd dan nu is waar te maken. Wanneer dat het geval is wil zij dat de raad goed geïnformeerd wordt over welke keuzes voorliggen zo dat de raad die keuzes zelf kan maken. Zij krijgt graag de reflectie van de wethouder op de wens van de raad in relatie tot het budget en de capaciteit van de afdeling erfgoed.
- Voor de PvdA staat in ieder geval dat zij voorafgaande aan alle ontwikkelingen in de stad de waarde van het erfgoed wil verankeren en niet achteraf moeten concluderen dat de ontwikkeling in relatie tot Utrechts erfgoed onwenselijk is zonder daaraan iets te kunnen doen. Het behoud van erfgoed wordt nog te vaak als wens opgenomen en
- 1160 niet als eis.
- Haar fractie sluit zich grotendeels aan bij de inbreng van de ChristenUnie op het terrein van verduurzaming, en zij deelt de doelen van D66, maar ziet wel dat daar iets van een toets nodig is. Dan is duidelijk of iets goed gebeurt. Als het gaat om verduurzaming, is dat maar één keer te doen. Wat haar betreft moet duurzaam ook mogelijk zijn zonder rompslomp en vertraging. Haar fractie is het ermee eens dat het heel veel beter moet dan zoals het nu gaat. Zij krijgt signalen dat het nu ook veel te traag gaat, zeker tijdens de energiecrisis zoals nu, moet dat beter.
- Zij sluit zich aan bij D66 over het belang van een visie op het Domeinplein waarin erfgoed stevig verankerd is en tegelijkertijd de toegankelijkheid en aantrekkingskracht
- 1170 van het gebied vergroot is. Zij sluit zich ook aan bij het pleidooi van GroenLinks over erfgoed en ruimtelijke ordening samen aan tafel. Zo pleit haar fractie vaker voor meer integraliteit die daarvoor hard nodig is.

In 2021 stelde haar fractie vragen gericht op het vergemakkelijken voor eigenaren en winkeliers van gevelherstel van historische gevels. Er was destijds geen budget om daarvoor een fonds in te richten zoals andere steden dat fonds wel hebben. Wat kan de wethouder doen om eigenaren en winkeliers hiermee te helpen? Die hulp zal de binnenstad haars inziens zeker ten goede komen.

1180 **De heer Van den Enk** (Student en Starter) vindt erfgoed een belangrijke en culturele schat voor de stad. Belangrijk dus ook om in deze stad te koesteren, die te onderhouden en te laten leven. Hoewel de ActieAgenda een goed kader biedt, voor het onderhoud en ontwikkeling van het historisch erfgoed, kunnen enkele punten wat zijn fractie betreft beter.

Ten eerste vraagt Student & Starter aandacht voor de duurzaamheid van erfgoed. Erfgoedbehoud en duurzaamheid kunnen wat zijn fractie betreft hand in hand gaan. Daarbij moet wel de historische waarde gekoesterd blijven; dus nagaan hoe dat is te handhaven. Hij vraagt of de wethouder kan aangeven in hoeverre de verduurzaming van erfgoed mogelijk is zonder het erfgoed te beschadigen en hierin dan ook de
1190 expertise van erfgoedexperts mee te nemen.

Zijn fractie zou zijn fractie niet zijn wanneer zij ook bij dit onderwerp niet zou kijken naar hoe zo efficiënt mogelijk met de ruimte is om te gaan. Om die reden pleit hij voor het heroverwegen van de functies die binnen erfgoed worden toegestaan, zoals horeca, museum, evenementenlocaties of een woonbestemming. Om die reden sluit zijn fractie zich aan bij de inbreng van D66 over nagaan of de verdichting te vinden is met betrekking tot erfgoed. Als voorbeeld noemt hij Fort aan de Klop: een horeca-voorziening waar te overnachten is en kleine feestjes zijn te geven. Dat alles terwijl het verhaal van Fort aan de Klop wordt doorverteld. Dat is wat zijn fractie belangrijk vindt aan erfgoed: erfgoed moet geleefd en beleefd worden. Hij vraagt of de wethouder het eens is met Student & Starter over dat het functioneel maken van Utrechts
1200 erfgoed ervoor kan zorgen dat de verhalen van het erfgoed door te vertellen zijn aan volgende generaties.

Zijn fractie is er voorstander van erfgoed nadrukkelijker op te nemen in de beleidsstukken omtrent ruimtelijke ordening; erfgoed zou verankerd moeten worden zeker in de stukken die gaan over de langere termijn. Hij vraagt welke mogelijkheden de wethouder ziet om erfgoed in die stukken te verankeren.

Hij hoopt gezamenlijk te kunnen gaan werken aan een erfgoedbeleid dat zowel het behoud als de ontwikkeling van erfgoed bevordert en waarbij ook rekening gehouden wordt met de belangen van bewoners, recreanten, bezoekers, exploitanten en andere belanghebbenden. Hij vraagt of de wethouder kan toezeggen die belangen te
1210 zullen verdedigen.

Mevrouw Nederhand (VOLT) sluit zich aan bij het punt van GroenLinks over het betrekken van buurtbewoners om zaken zoals de Deken Goesstraat te voorkomen. Haar fractie onderschrijft de intensivering van de strategie Erfgoed Toegankelijk en Beleefbaar maken en de eventuele implementatie van het verdrag van Faro. Haar fractie vraagt meer inzet op communicatie en participatie.

Haar fractie ziet in de ActieAgenda ook dat het college de intentie heeft om monumenten te verduurzamen en daarop actief te sturen; zij mist daarin doelen. Zij vraagt
1220 zich af wanneer dit volgens de wethouder geslaagd is.

De raad kreeg een kritische brief van de Rekenkamer over het verduurzamen van panden van erfgoed. Utrecht loopt achter. Zij vraagt of de wethouder van plan is een inhaalslag te maken. Wat kan de raad daarin verwachten?

Haar fractie vraagt ook of de wethouder in gesprek wil gaan met partijen en particuliere monumenteigenaren over verduurzaming.

VOLT verneemt geluiden uit de binnenstad over praktische problemen met verduurzaming van panden. Bij een beleidsavond in een buurthuis had een buurtbewoner aangegeven dat het hem heel veel tijd had gekost om zonnepanelen op zijn dak te leggen vanwege de monumentale status van zijn woning. Hij had een vergunning nodig. Gezien de klimaatcrisis hebben mensen die tijd niet. In Baarn is de nota Ruimtelijke Kwaliteit aangepast zo dat een zijvlak van monumenten niet zichtbaar vanaf de straat, zonder vergunning belegd mag worden met zonnepanelen. Zij vraagt of de wethouder kans ziet om een dergelijke aanpassing in deze nota in Utrecht ook te maken.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) gaat in op de inventarisatie Groen- en Blauw Erfgoed. Die is op de lange baan geschoven. Zijn partij vindt dat erg jammer, zeker ook omdat hij ziet dat het in bepaalde monumentale parken steeds drukker wordt. Ook ziet zijn fractie dat het Wilhelminapark als rijksmonument te beschermen was tegen het zoveelste festival daar. Te zien is ook dat het water steeds drukker wordt met vieze boten. Daardoor komt niet alleen de omgeving maar ook de waterkwaliteit onder druk te staan. Zijn fractie zou graag willen dat er een datum komt voor die inventarisatie; hij refereert aan de uitspraak van GroenLinks over het naar voren brengen van een stip aan de horizon in dit verband.

Hij vraagt de wethouder of het mogelijk is om voor de hand liggende plekken op korte termijn te gaan aanwijzen als een gemeentelijk monument. Is het college bereid dat actief te gaan doen?

Zijn partij is voorstander van het verduurzamen van erfgoed gezien de klimaatcrisis; maar ook zijn fractie wil graag een nuance aanbrengen. Zolang er nog geen zonnepanelen als norm ligt op alle daken, gevels, geluidswallen, en boven parkeerplaatsen, vindt zijn partij dat de gemeente daar moet beginnen voordat beeldbepalende elementen met zonnepanelen worden belegd. Zijn fractie vindt de tekst daarmee in verband in de verordening prima. Niet nu al zo prominent in beeld.

Mevrouw Nederhand (VOLT) legt de vraag voor welke rol monumenthouders zelf hebben; wanneer monumenthouders zo vooruitstrevend zijn dat zij het wel willen doen, mag dat volgens de fractie van de Partij voor de Dieren?

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vindt dat verduurzaming van gebouwen door eigenaren zeker mag. Dat moet wel netjes gebeuren. Vergunning aanvragen en zorgen dat het goed gebeurt, vindt zijn fractie heel belangrijk. Zijn fractie is er geen voorstander van zonnepanelen te leggen op monumenten die nadrukkelijk in het zicht staan. Het mag wel op die gedeelten die niet in het zicht staan.

De heer Van Vliet (D66) vraagt of de Partij voor de Dieren het waarom hiervan kan aangeven; de achterliggende redenering.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) licht toe dat de gemeente zuinig om moet gaan met erfgoed. Zo lang de gemeente nog heel veel nieuwbouw pleegt zonder dat het klimaatneutraal of klimaatpositief is, moet het stadsbestuur niet gaan morrelen aan beschermde monumenten.

De heer Van Vliet (D66) vraagt of de Partij voor de Dieren het met zijn fractie eens is over dat het plaatsen van zonnepanelen altijd terug te draaien is en dat het in die zin geen “rommelen aan erfgoed” is.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt het daarmee niet helemaal eens te zijn. Het gebouw wordt gewijzigd door er iets aan toe te voegen, iets aan te bevestigen. Daarmee is ook invloed uitgeoefend op de uitstraling van het gebouw.

De heer Van Vliet (D66) hoort de Partij voor de Dieren vaak zeggen ook in andere debatten dat er geen moment gewacht kan worden met de verduurzaming. Nu is er een kans om zo snel mogelijk ergens zonnepanelen mogelijk te maken. Er staan eigenaren te springen om die panelen te bevestigen. Waarom dan dat nu niet mogelijk maken; dan heeft de gemeente eerder meer zonnepanelen en minder CO₂ uitstoot.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt bevestigend; die kans is er ook door ze op daken te leggen aan de achterkanten van monumenten. Hij ziet in Utrecht nog veel meer gemiste kansen op ook niet-monumenten. Hij pleit voor een norm op alle andere gebouwen en op zoveel mogelijk monumenten.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) vraagt of de heer Van Heuven het met haar eens is dat van de 160.000 woningen in Utrecht, monumenten 2% deel uitmaken en dat de verduurzaming van de andere woningen een veel belangrijkere rol speelt in de ambities van het stadsbestuur.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt bevestigend. Utrecht is er trots op dat op 20-25% van alle daken zonnepanelen liggen. Dat wil niet zeggen dat 20-25% van alle daken belegd is met zonnepanelen; één zonnepaneel op een dak telt ook al mee in deze terminologie. Hiermee rondt hij zijn bijdrage af.

De heer Van Steeg (CDA) vindt erfgoed van cruciaal belang voor de stad. Het bepaalt het karakter van de stad, van de binnenstad, maar ook van de wijken. In dat laatstgenoemde is nog het nodige te doen. Hij roept het college ertoe op om snel de Visie op het Religieus Erfgoed aan de raad te sturen. Hij roept ertoe op om de eigenaren daarin mee te nemen en het erfgoed leidend te laten zijn en dan te bezien wat er allemaal nog te doen is. Dat is nog heel veel.

Hij refereert aan de inbreng van de heer Zwanenberg als het gaat om de afdeling Erfgoed: daar is heel veel kennis maar er kan nog wel meer gecommuniceerd worden. Wat hem betreft zoekt de gemeente ook het contact met de eigenaren van erfgoed die met hun handen in het haar zitten als het gaat om energiebesparende maatregelen en daar niet doorkomen.

Hij gaat in op de moties die nog niet zijn uitgevoerd. Het wel uitvoeren van de motie zou enorm helpen om het erfgoed in de wijken te versterken. Daarop is nog veel meer te doen.

In het kader van *Erfgoed als ambacht* vraagt hij of het mogelijk is om met een aantal organisaties in de stad na te gaan hoe dat te versterken is.

In antwoord op de desbetreffende vraag van de heer Van Vliet bevestigt hij dat het Domplein het centrum is van historisch Utrecht, en van historisch Nederland.

Daarvan kan Utrecht veel meer maken dan hij nu doet. Hij pleit ervoor dat de raad dit oppakt.

De heer Van Vliet (D66) sluit zich aan bij de inbreng van de heer Van Steeg over het Domplein. Hij merkt op dat het CDA ook staat voor nagaan wat eigenaren zelf willen. Hij legt de vraag voor wanneer eigenaren van mening zijn vergunningsvrije zonnepanelen te willen leggen hoe het CDA dan reageert.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat het erfgoed leidend moet zijn; hij vindt niet dat zomaar overal zonnepanelen gelegd moeten worden. Hij merkt wel dat heel veel eigenaren allerlei maatregelen willen nemen om energiebesparing te gebruiken en dat ze dan niet kunnen aankloppen bij de gemeente of dat het heel lang duurt; in dat opzicht is er nog heel veel te verbeteren. Hij kan van harte instemmen met de verordening die nu voorligt. Het contact kan veel beter. De afdeling erfgoed kan nog meer naar buiten treden om benaderbaar te zijn.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) merkt op dat dit onderwerp haar aan het hart gaat. Erfgoed is zo kenmerkend voor Utrecht.

De titel van de nota is Utrechts Erfgoed Verbindt mensen en tijden. Zij ziet in dit kader een discrepantie in het verhaal bij de subsidieregeling Publieksbereik erfgoed in materieel en immaterieel erfgoed. Dat sluit aan bij de opmerking van Student & Starter: het verhaal achter de beeldbepalende monumenten in de stad, conform een deel van de motie van 62 van de PvdA van Faro in gedachten: namelijk erfgoed in bezit van bedrijven met een winstoogmerk komen niet in aanmerking voor de subsidieregeling Publieksbereik Erfgoed. Aan de andere kant zijn er dan bewonersinitiatieven die voor dit soort zaken wel heel graag het verhaal willen vertellen en levendig willen houden. Die kunnen ook niet een beroep doen op de subsidieregeling. Want dan moeten ze een rechtspersoon worden en daarvoor moeten ze kosten maken. Dat kan ertoe leiden dat het immaterieel erfgoed of het verhaal daarachter niet wordt uitgedragen. Zij zou dat betreuren. Zij legt de vraag voor hoe de gemeente in dat kader het immaterieel erfgoed kan garanderen, dat zo belangrijk is voor het uitdragen van de unieke plekken in de stad. Zij doet de suggestie dat de gemeente initiatieven ondersteunt, of iets flexibeler is in de strikte voorschriften.

Utrecht heeft drieduizend monumenten; zij vraagt of Erfgoed een prioritering kan maken in de lijst van Erfgoed voor welke monumenten Utrecht het verhaal vertelt. En dat daarmee recht gegeven wordt op subsidie en een eventuele ondersteuning.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) sluit zich aan bij de inbreng van de ChristenUnie met betrekking tot religieus erfgoed. Wat Stadsbelang Utrecht betreft zou de kerkenregeling hersteld kunnen worden waarbij de kerk op steun kan rekenen bij achterstallig onderhoud, maar gezien de beperkte financiële middelen sluit hij zich voor nu aan bij de vragen en opmerkingen van de ChristenUnie.

Hij sluit zich aan bij alle partijen behalve D66 met betrekking tot de vragen gericht op de verduurzaming van monumenten. Zijn partij zet ook graag in op verdere verduurzaming, maar wel met nog iets van een toetsing.

Hij schaart zich achter de inbreng van de VVD met betrekking tot het uitdragen van het waardevolle van erfgoed. Daarop aansluitend vraagt hij zich af of in of met commerciële partijen die erfgoed beheren te werken is aan iets van bijvoorbeeld een App waarmee Utrecht monumenten gemakkelijker vindbaar maakt en mensen op de hoogte brengt waarom het erfgoed er is en waarom het leuk is om daar heen te gaan. Daarmee sluit hij zijn bijdrage af.

De voorzitter schorst de vergadering om 12.53 uur tot 14.00 uur.

*Middagvergadering
Beantwoording*

Wethouder Streefland heeft vanuit dit dossier te maken met mensen met heel veel kennis. Zij bevestigt richting de VVD dat het een fantastische portefeuille is. Tegelijkertijd kan niet alles. Zeker is dat zij graag het erfgoed wil verduurzamen en ontwikkelen.

1370 De vraag van de ChristenUnie betrof religieus erfgoed en het vervolg van de visie daarop. De afdeling is op zoek naar een persoon die versneld het laatste proces van participatie met de religieuserfgoed-eigenaren kan afronden zo dat het in Q2 naar de raad kan.

Op de vraag waar eigenaren terecht kunnen wanneer zij erfgoed willen verduurzamen, zet de wethouder uiteen dat het klopt dat de afdeling Erfgoed het aanspreekpunt is voor vragen. Het college wil conform het Coalitieakkoord zoveel mogelijk de eigenaren op de hoogte stellen van wat mogelijk is. Alle eigenaren kregen een aanschrijving. Daardoor is meer veel contact ontstaan.

1380 Wanneer achterstallig onderhoud het gevolg is van financiële krapte, worden de mensen doorverwezen naar de Laagrenteregeling voor het in standhouden van beschermd erfgoed. Er is geen meldpunt voor achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud krijgt te maken met Handhaving; Erfgoed is geen handhavinginstantie. VTH is de handhaver. Wel is sprake van nauwe samenwerking. Bij gevaarlijke situaties krijgt de eigenaar een aanschrijving. Dat verloopt via VTH.

1390 GroenLinks vindt dat erfgoed moet meepraten en meebeslissen over ruimte. De wethouder bevestigt dat dat gedaan moet worden; dat doet het college ook. Het CDA stelde de vraag of dat wel voldoende gedaan wordt in de wijken. De wethouder zet uiteen dat Erfgoed steeds beter intern wordt gevonden. Dit is een beweging die het college wil maken aan de voorkant, bij de tafels, bij de Omgevingtafels. Dit doen is in het kader van de Omgevingswet zeer cruciaal. Via de Gebiedsdienst zit altijd iemand van erfgoed erbij, of projectteams of bij de Ontwikkeling, ook omdat het college ziet dat het voor de gemeente zelf maar ook voor de ontwikkeling handiger is. Hierin zit ook wel de nodige capaciteit. De afdeling Ruimte is sterk gegroeid in de afgelopen jaren. De afdeling Erfgoed is niet gegroeid. Daar zit de crux van het gegeven dat gekozen moet worden. Ook de vraag vanuit de raad om een ActieAgenda te maken en het inzichtelijk te maken heeft daaraan bijgedragen.

1400 De vraag hoe de expertise in de stad is in te zetten voor het behoud van erfgoed, ook als het gaat om industrieel erfgoed, beantwoordt de wethouder met uiteen te zetten dat het college dat al wel doet. Zij schetst welke organisaties het college wil inzetten om het college daarbij te helpen. Voor het beleid is dan de afdeling Erfgoed nodig. Het inzetten van de organisaties lost niet alles op.

Mevrouw Ramaker (VVD) hoorde de wethouder iets zeggen over de toename van capaciteit bij RO terwijl de toename bij erfgoed er niet is. Zij hoort de wethouder ook spreken over kennisorganisaties. Bekend is ook dat heel veel data bestaan. Het lijkt haar niet de oplossing om dat in personeel te vertalen; zij vraagt of de wethouder het daarmee eens is.

1410 **Wethouder Streefland** is er niet zeker van de vraag goed te begrijpen. Zij wil in ieder geval aangeven waar zij ziet dat het knelt als het gaat om meedoen met de ontwikkeling dat de afdeling Erfgoed geen grote groei heeft doorgemaakt, en graag gebruik wil maken van de kennis en knowhow van mensen in de stad die niet in dienst zijn van de gemeente.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) dankt de wethouder voor de beantwoording. Hij vraagt of inzichtelijk is te maken in de komende jaren van welke specifieke expertise van de vrijwilligers gebruik te maken is.

Wethouder Streefland antwoordt dat bij gelegenheid de kennisorganisaties betrokken worden. Zij betwijfelt of dat statisch kan. Zij weet wel dat er een enorm nauw contact is tussen de afdeling Erfgoed en de kennisverenigingen. Zij heeft de neiging te zeggen dat dat al heel goed gebeurt. Zij weet niet of het een bijdrage levert wanneer systematisch op schrift gesteld wordt wanneer dit wel of niet gedaan moet worden. Wanneer dat de vraag is, stelt zij voor vooral met andere zaken bezig te zijn.

1420 De vraag hoe het staat met de uitwerking van het loket waar mensen terecht kunnen beantwoordt de wethouder met de wedervraag of het gaat om het fysiek loket of een loket dat nu is ingericht via de website. Waar allerlei gegevens te vinden zijn en waarlangs te communiceren is via verschillende wegen. Bovendien is er de gelegenheid dat medewerkers van de gemeente thuiskomen bij belanghebbenden.

Gevraagd is waarom de ActieAgenda geen raadsvoorstel is. Tot nu toe heeft het college de wettelijke taken inzichtelijk gemaakt, de bovenwettelijke taken (rondom gebiedsontwikkeling en de basis op orde), het Team Bouwen, de ruimtelijke opgaven van de stad ook als het gaat om de verduurzaming. Daarna is het college nagegaan wat nu al te doen is en wat iets later. Mocht de raad dan toch nog een raadsvoorstel willen, vindt de wethouder het geen probleem dat te maken. Dan vraagt de wethouder de raad aan te geven wat dan niet gedaan moet worden; dat zou het college heel erg helpen.

1430

Erfgoed zit in de gebiedsteams in de wijken, juist om het belang van erfgoed goed vertegenwoordigd te laten zijn. Het gaat dan niet alleen om de binnenstad. Het college komt ook naar de raad over jong erfgoed.

Als het gaat om de communicatie naar buiten is de gemeente meer faciliterend en benaderbaar in het geval van vragen. De wethouder begrijpt de desbetreffende vraag. Heel vaak komen eigenaren bij de gemeente, geeft de gemeente antwoord, ondersteunt de gemeente hen en helpt hen en zijn zij tevreden. Soms duurt het ook langer. Soms moet de gemeente ook sneller reageren. Er zijn wettelijke tijden waarbinnen gereageerd moet worden op een e-mail. Soms leeft het idee bij erfgoedeigenaren dat ze alles kunnen vragen dat de gemeente dan het nodige gaat uitzoeken; dat kan formeel niet. Erfgoedeigenaren zijn verantwoordelijk voor hun eigen panden. De gemeente kan bijvoorbeeld niet zeggen bij welke aannemer de vraagsteller moet zijn. Die rol zou oneigenlijk zijn. De vraag is altijd tot hoe ver de gemeente kan adviseren, daar waar de gemeente ook gaat beoordelen. Zij is er alert op goed te moeten nagaan met de Team Erfgoed hoe de mensen op een goede manier te kunnen helpen, en helderheid te geven tot hoever die hulp kan gaan.

1440

Richting D66 zet de wethouder uiteen dat het college probeert de regeldruk te verminderen: waar in het proces zijn versnellingen mogelijk. Zij refereert aan de motie die vorig jaar is ingediend over het verduurzamen van erfgoed. De nota die daarop volgt, komt begin april naar de raad.

1450

Met betrekking tot zonnepanelen is in de erfgoedverordening opgenomen dat die vergunningsvrij te plaatsen zijn aan de achterkant, en op platte daken uit het zicht. Zij heeft vernomen van de welstandscommissie dat Utrecht daarin een voorloper is.

Aan de voorkant is het nog niet vergunningsvrij. Dat betekent wel dat dit gelijkgetrokken wordt met de regels van Rijkserfgoed. Dat maakt dat het verschil er niet meer is en dat maakt het ook gemakkelijker in gesprekken met erfgoedeigenaren. Wanneer gezegd zou worden dat het overal kan, ontstaat er een verschil met de erfgoedpan-

1460 den van het Rijk. De voorkeur gaat uit naar harmonisatie. Dit gesprek staat niet stil. Ook als het gaat om de welstandscommissie. Rode zonnepanelen voor rode daken worden minder geproduceerd. Het gaat om een dilemma rond investering; dat neemt niet weg dat het college een stap vooruit maakt in dit opzicht.

Mevrouw Ramaker (VVD) is benieuwd hoe de wethouder zelf aankijkt tegen het verdwijnen van de vergunning en de beschermde monumentenstatus.

Wethouder Streefland denkt dat het hand in hand moet gaan met het prachtige gebouw dat de erfgoedeigenaar heeft. Ze begrijpt de wens van de eigenaar naar een lagere energierekening. Dat betekent niet dat het college op dit moment de huidige regels loslaat.

1470 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat de eigenaar van een monument subsidie krijgt omdat die te maken krijgt met extra kosten voor beheer en onderhoud en restauratie. De eigenaar weet bij voorbaat de gevolgen van de keuze voor erfgoed. Zij vraagt naar de flexibiliteit in de beschermde status.

Wethouder Streefland antwoordt dat het altijd beide is: het gaat om behoud en ontwikkeling. Zij herhaalt haar inbreng.

De heer Van Vliet (D66) heeft begrepen dat het hoofdargument om niet te kijken naar vergunningsvrij aan de voorkant, dat dan een verschil ontstaat tussen rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten.

1480 **Wethouder Streefland** antwoordt dat het in ieder geval gaat om het verbeteren van het proces. Ook Utrecht maakt nu de stap vooruit. Dat maakt de werkzaamheden en het voorlichten gemakkelijker. Mochten duurzaamheidsmaatregelen aan de voorkant gewenst zijn, moeten die maatregelen passen in het aanblik van het pand. Eventuele kleurverschillen maken deel uit van de discussie die gevoerd wordt. De wethouder kan zich voorstellen dat er kleurverschillen zijn die detoneren. Dat wil niet zeggen dat het college dit voor altijd dichtbouwt. Dit gesprek moet wel worden aangegaan. Mogelijk om het te versnellen met zonnepanelen in kleur. Of dat er voorwaarden worden afgesproken waaronder het wel mogelijk is, ook in afstemming met de welstandscommissie. Het college zet stap voor stap.

1490 Isolerende beglazing in bestaande kozijnen is al mogelijk. Dan is het niet nodig het hele raam te vervangen en ook dat is vergunningsvrij. Deze weg wordt ook geadviseerd aan eigenaren.

De heer Van Vliet (D66) vraagt hoe het zit wanneer het kozijn wordt vervangen.

Wethouder Streefland benadrukt dat het hier alleen gaat om de beglazing. Vaak komt vooral door de beglazing veel kou. Wanneer het kozijn wordt vervangen dan gaat het om een verbetering van het bestaande kozijn zonder dat het tot iets nieuws wordt omgevormd.

Als het gaat om verdichting volgen mensen de reguliere route; de aanvraag komt niet bij Erfgoed binnen. Vergunningen beoordeelt dat, ook in het kader van Erfgoed.

Mensen die niet in een erfgoedpand wonen, moeten die route ook volgen.

1500 Met betrekking tot de Gebiedsvisie Domplein spreekt de wethouder lovende woorden over de status: Unesco Werelderfgoed. De lead ligt bij de gebiedsregisseur; erfgoed zit daar stevig aan tafel als het gaat om de ontwikkeling van het hele gebied rondom het Domplein. Gewerkt wordt aan een gebiedsprofiel. Naast VGU, Cultuur, Rijksvastgoed en de betrokken partijen zoals de universiteit en initiatiefnemers, is Erfgoed een van de partijen. Het college is gesprekspartner vanwege de status van het gebied en de status van Limes.

De doorlooptijd van de huidige nota is vastgesteld tot februari 2022. Het college wil die niet alweer veranderen.

1510 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat een nota voor een periode wordt vastgesteld. Dan kan het wel zo zijn dat twee colleges later pas een nieuwe nota komt. **Wethouder Streefland** antwoordt met *of één college later*. Het college heeft tijd nodig om deze nota goed te laten landen. Zij deelt de visie dat dit niet te lang moet wachten; zij begrijpt dat de VVD vindt dat sprake is van ontwikkeling in het erfgoed. De wethouder merkt op dat de raad hierbij is. Het gaat ook om een heel proces om een nieuwe nota op te stellen. De realiteit is de keuze die dan gemaakt moet worden als het gaat om inzet van personeel.

1520 Gevraagd is naar de verhouding tussen beschermen en ontwikkelen. In Nederland is het adagium *behoud door ontwikkeling*. Het college wil mee naar de toekomst en gebruik maken van een beschermd monument omdat leegstand anders tot verval leidt.

De Erfgoednota periodiek bespreken met de raad en met andere partijen is goed mogelijk. De wethouder noemt in dit kader ook de Omgevingswet. Zij zal bij de commissie terugkomen over de wijze waarop. Zij zal dat ook intern bespreken.

Mevrouw Ramaker (VVD) antwoordt bevestigend. Het gaat haar om de te maken keuzes. De sloop aan de Sijpesteijnkade is bijvoorbeeld een keuze. Er is een ontwikkeling en zij wil daarover de discussie kunnen voeren en niet op afzonderlijke punten. Dat is waarop zij stuurt.

Wethouder Streefland verwacht dat de afdeling Erfgoed dat omarmen zal. Zij stelt voor op een ander moment na te denken over hoe dit vorm te geven.

1530 Zij vervolgt met de beantwoording op de inbreng van de PvdA. Zij constateert samen met die fractie dat de wensen en inzet in de vorige periode die zijn goedgekeurd nu niet matchen met wat inzichtelijk is gemaakt met deze ActieAgenda; het college merkte dat het prioritering moest aanbrengen: wat is wettelijk en wat is bovenwettelijk? Niet dat het college niets doet aan immaterieel erfgoed; het college is nagegaan hoe dat op een goede manier te verbinden met de Cultuurerfgoednota. Het college komt daarop terug bij de raad. Dit kan niet dit jaar. Het college wil dit wel doen in 2024: wat is aan deze kant te doen en wat valt onder cultuur? Wat de wethouder betreft wordt een en ander inzichtelijk gemaakt.

1540 Gebiedsontwikkeling is ook erfgoedbehoud, mensen helpen om te verduurzamen plus alle gemeentelijke wettelijke taken.

De gemeente helpt eigenaren gevels te herstellen. De gemeente geeft advies door samen met de eigenaar te kijken naar wat hersteld moet worden en wat passend is bij het monument. Vaak gaat het over onderhoud dat vergunningsvrij mogelijk is. Het advies is erop gericht dat ze het zelf kunnen doen. Dat is onderdeel van het werk.

1550 Richting Student & Starter antwoordt de wethouder dat duurzaamheid blijft zoeken naar een goede balans tussen de monumentwaarde en de verduurzamingsopgave. Zij ziet ook dat dit aan tafel een gespreksonderwerp is. Het college probeert ook na te gaan wat wel kan als het gaat om het behoud van erfgoed en alle culturele erfgoedwaarde. Gevoelsmatig wordt dan vaak gedacht dat erfgoed een belemmering is; de wethouder kan dat tegenspreken.

De wethouder hoopt dat Student & Starter erfgoed wil opnemen in de Omgevingswet in 2024.

De heer Van den Enk (Student & Starter) wil graag erfgoed een plek geven in de Omgevingsvisie. Hij mist dat in de stukken die hij heeft gelezen.

Wethouder Streefland antwoordt dat het belang van erfgoed altijd goed wordt meegewogen. Zij beluistert in de vraag van de heer Van den Enk dat hij graag wil dat dit

expliciet wordt opgenomen in de stukken, vooruitlopend op de Omgevingswet waarin dat in ieder geval vereist is. Ze is van mening dat dat goed zou zijn. De uitwerking kent ze nog niet; zij weet op dit moment niet waar ze ja op zegt. Zij gaat dit proberen.

Richting VOLT bevestigt de wethouder graag vanaf 2024 meer te willen inzetten op communicatie. Zij merkt op dat dat ook de prioritering is. Dat is in de huidige capaciteit nog moeilijk in te passen.

Als het gaat om de doelen van vastgoedverduurzaming, bevestigt de wethouder dat het traag gaat. Dat heeft de aandacht van wethouder De Vries. Aangegeven is welke op de korte termijn wel mogelijk zijn. Zij doet de suggestie hier nader naar te vragen in het kader van de portefeuille vastgoed.

Mevrouw Nederhand (VOLT) merkt op dat ook de Rekenkamer heeft opgemerkt dat Utrecht achterloopt als het gaat om de verduurzaming. Zij vraagt hoe de wethouder dat ziet en op welke punten zij een inhaalslag gaat maken.

Wethouder Streefland antwoordt dat dit gaat om het Rekenkamerrapport Vastgoed bij de portefeuille Vastgoed en het gaat niet per se over erfgoed. Het college hoopte dat er eerder natuurlijke momenten zouden zijn om te verduurzamen. Die natuurlijke momenten blijken nu minder te zijn.

De voorzitter merkt op dat dat rapport nog besproken zou worden. Haar voorstel is de discussie dan te voeren.

Wethouder Streefland vervolgt met in te gaan op het uitstel van de motie Groen en Blauw erfgoed. De wethouder zet uiteen dat veel vastgelegd is in de hoofdgroenstructuur. Sommige parken zijn als monument aangewezen. Zij somt enkele op. Het zou goed zijn dit ook te laten landen in de visie Water.

Mevrouw Leevers (PvdA) vindt in het licht van historische gevelherstel de tekst van de wethouder passief klinken. Zij zou juist proactiever willen zijn richting de eigenaren en winkeliers om hen te benaderen wanneer zij iets willen, inplaats van dat de gemeente wacht totdat zij de gemeente benaderen. Het gaat vaak om zaken die geen geld kosten.

Wethouder Streefland antwoordt bevestigend. Het college heeft niet aangegeven het niet te doen. Het college gaat na op welke manier het wel kan, bijvoorbeeld door het inzetten van stagiaires of anderen die de gemeente daarbij kunnen helpen. Op dit moment kan het college aangeven dat het in 2023 nog niet lukt. Dit maakt deel uit van een heel proces. Dat is meer in zicht gekomen.

Mevrouw Leevers (PvdA) vraagt wanneer het wel kan.

Wethouder Streefland antwoordt vanaf 2024 en dan zal het college ook aangeven op welke manier. Dit kost capaciteit. Soms gaat het ook om een pand dat nog geen erfgoed is. Dat kan niet even tussendoor gedaan worden.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) had deze vraag ook over de groen en blauw inventarisatie: of die ook is op te starten in 2024.

Wethouder Streefland zal in Q1 2024 een update geven van de moties waarvan het college heeft gezegd die op een ander moment te doen: wanneer en op welke wijze?

Richting EenUtrecht gaat de wethouder in op de subsidieregeling publieksbereik voor erfgoed, of die regeling bereikbaar is voor individuele eigenaren. Zij bevestigt dat het juist is dat in de regeling staat dat het moet gaan om verenigingen; dat heeft ook te maken met draagvlakmeting en achterban. Die beperking zit daarin. In dit verband noemt de wethouder het Initiatievenfonds als een mogelijkheid om een individuele subsidie te realiseren.

Stadsbelang pleit voor het terug laten komen van de regeling Kerken - daarbij gaat het ook om het gemakkelijker onderhoud kunnen plegen. Dat was voorheen gemakkelijker vanuit het rijksoverheidbeleid. De wethouder zet uiteen dat kerken vallen onder het Utrechts Restauratiefonds; dan moet het een gemeentelijk monument zijn.

1610

De kerken die een beschermd rijksmonument zijn, kunnen een beroep doen op de rijksregelingen. De wethouder bevestigt dat dit een knelpunt is. Op de vraag naar het ontwikkelen van een App om monumenten gemakkelijker vindbaar te maken zet de wethouder uiteen dat begin 2023 een nieuwe website met verhalen over erfgoed gelanceerd is; het is geen app maar wel een website die het bekijken waard is. De gemeente heeft daarop een kaart online met alle monumenten in de stad. Op initiatief van de Universiteit Utrecht en HUA is de app-timemachine ontwikkeld; hiermee kunnen geïnteresseerden de geschiedenis van monumenten zien en ervaren. Daaraan kunnen erfgoedorganisaties en vrijwilligers meewerken. Hiermee rondt zij haar beantwoording af.

1620

Gemiste vragen

Mevrouw Nederhand (VOLT) vraagt wanneer de wethouder zelf tevreden is met het verduurzamingproces.

De heer Van den Enk (Student & Starter) vraagt of de wethouder zich zal inzetten op de mooie diversiteit van functies voor erfgoed en het toelichten daarvan: horeca, wonen en museum.

Wethouder Streefland is tevreden wanneer heel veel eigenaren de weg vinden om hun eigen pand te verduurzamen. Dat wil niet zeggen dat zij dat kan beïnvloeden. De eigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor de verduurzaming. De vraag over de functies beantwoordt de wethouder bevestigend; dit draagt bij aan het behoud van erfgoed. Die visie past bij de nota.

1630

tweede termijn

De heer Van Vliet (D66) beraadt zich op moties op de drie concrete punten die zijn fractie heeft genoemd in dit debat.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) merkt op dat na de uitleg van de wethouder de brief geen raadsvoorstel hoeft te worden.

1640

Wat zijn fractie betreft is het wel goed concreter te worden over het inzetten van historische verenigingen. Hij zal zich oriënteren op wat te bewerkstelligen is.

Mevrouw Ramaker (VVD) beluistert kansen. Zij doet de suggestie wat zij heeft gehoord in de discussie te bundelen in thema's in 2024.

Mevrouw Leever (PvdA) vraagt zich af wat nodig is om de wensen uit te voeren en hoe dat in 2024 zou kunnen. Zij zal zich binnen de fractie beraden.

1650

Wethouder Streefland wacht het vooruitgestelde door D66 en GroenLinks af. Als het gaat om de gevraagde bundeling deelt de wethouder die vraag; zij zal nadenken over op welke wijze dit voorstel van de VVD is in te richten. Het zal belangrijk zijn dat de VVD en het college elkaar daarin vinden.

De wethouder begrijpt de teleurstelling van de PvdA. Dat kan alleen wanneer er geld bij komt en daarover gaat de raad. Zij ziet graag een voorstel bij de Voorjaarsnota. Wanneer dat voorstel er niet is, gaat het om 2024.

Toezeggingen
de wethouder zal

- 1660
- In Q2 een actualisatie leveren van de visie Religieus Erfgoed.
 - In Q1 2024 een update geven van hoe het college de moties uiteindelijk wel zal uitvoeren of een uitleg geven van de stand van zaken.

Het raadsvoorstel gaat in samenhang met de Actieagenda met de B-status door naar de raad. Zij reserveert een halfuur voor de bespreking in de raad.

De voorzitter schorst de vergadering tot 14.50 uur.

9.1 Ontwikkelingen doordecentralisatie Beschermd Wonen

- 1670 *Wethouder: Rachel Streefland, beleidsterrein: Maatschappelijke opvang en beschermd wonen
Geagendeerd door: Ruud Maas (Vlt), Margreet Ramaker (VVD), Nadia Stylianou (D66), Ilse Raaijmakers (PvdA), Bert van Steeg (CDA), Derk van Bergen (ChristenUnie), Wilma Duitscher (EenUtrecht), Annemarijn Oudejans (S&S), Ingeborg Hornsveld (GroenLinks), Noura Oulffa Fakir (BIJ1)
Naar aanleiding van de Raadsinformatiebijeenkomst op 15 september en de bespreking in het commissiedebat van 3 november 2022, willen de agenderende partijen graag in gesprek met de wethouder over de transitie van de zorgtaken beschermd wonen. De wethouder heeft de raad per brief geïnformeerd over de Utrechtse inzet en standpunten t.a.v. decentralisatie beschermd wonen.*
- 1680
- *De Utrechtse aanpak. Onze vragen: wat is de impact daarvan voor de doelgroep, de stad, de betrokken (zorg)organisaties*
 - *De financiering. Onze vragen: hoe worden de gelden verdeeld over de diverse gemeenten, wat zijn hiervoor criteria, hoe zit het met maatregelen als ondanks de afspraken over financiering afspraken over zorg niet worden na gekomen*
 - *Hoe zit het met het woonplaatsbeginsel, hoe wordt dat precies vorm gegeven en hoe wordt toegezien op misbruik en verplaatsing van mensen door de regio*
 - *Hoe is het gesteld met de samenwerking tussen gemeenten op dit moment.*
 - *Hoe kunnen we de buurgemeentes in hun kracht zetten en hen ondersteunen de goede regelingen te treffen en besluiten te nemen*
 - *Wat kunnen wij als raad betekenen de wethouder hierin te helpen.*

9.2 Raadsvoorstel U16 Regioplan Beschermd Wonen 2023 - 2028

- 1690 **De voorzitter** leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie boven). De bespreking vindt plaats in twee termijnen.

De commissie

- 1700 **De heer Maas** (VOLT) schetst de voorgeschiedenis en benadrukt dat dit een complexe materie is. Een ding staat voorop voor hem: hij vindt het in financieel opzicht lastig te begrijpen. Hij leest ronkende woorden in de nota over financiële solidariteit. Hij ziet ook een gat in de begroting oplopen tot wel 6,2 miljoen euro. Hij verwacht dit terug te zien in de Voorjaarsnota. Hij vraagt zich af of de wethouder zijn onrust een beetje kan temperen en een tipje van de sluier kan oplichten en meer duiding hieraan kan geven.
- In het regioplan staan 3 doelen die de gemeenten gezamenlijk moeten halen. Hij legt de vraag voor of die andere gemeenten genoeg zijn uitgerust om die doelen te gaan halen. Hij zag een aantal voorbeelden in de Raadsinformatiebijeenkomsten. Hij

maakt zich zorgen over de basisset. Hij spreekt dan nog niet over woningnood en bouwen.

De voorzitter neemt ervan kennis dat de heer Maas te maken krijgt met technische problemen; zij geeft hem de gelegenheid later in het debat zijn bijdrage af te maken.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) is erover verheugd dat uiteindelijk na zoveel jaren dit voorstel voorligt. Utrecht heeft zich ertoe te verhouden. Voor Utrecht betekent dat veel verandering.

Zij ziet veel terug van de inhoudelijke punten die haar fractie heeft meegegeven. De continuïteit van zorg is haar grote zorg. Een oplossing is gevonden voor de langdurige contracten en de risico's die daarbij zitten. Afspraken zijn gemaakt over geen versnippering van specialistische zorg. Zij hoopt op fatsoenlijke tarieven voor de aanbieders. Zij beschouwt ook de gezamenlijke inkoop als positief.

Met betrekking tot de aandachtspunten schetst zij drie kaders: de inhoudelijke, de organisatorische, en de financiële.

Met betrekking tot het inhoudelijke benadrukt mevrouw Raaijmakers dat dit plan staat of valt met voldoende woningen. Voor haar is wonen topprioriteit 1. Zij ziet daarvan te weinig. Zij vraagt waar de afspraken blijven over woningen. Op dat vlak stelt dit voorstel teleur. Zij ziet weinig terug van Housing First. Ze noemt de motie uit de zomer van 2020 van de PvdA die unaniem is aangenomen om bindende afspraken te maken. Zij legt de vraag voor waar die bindende afspraken blijven.

Nu wordt verwezen naar de Woonzorgvisie; die visie had er nu al moeten liggen met dit voorstel wat haar fractie betreft. Zij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.

Zij kan zich aansluiten bij de voorgaande spreker over de kwaliteit van de basisset. Daarover zijn veel zorgen geuit. In veel regio's is die gereedschapskist nog lang niet gevuld. De verschillen tussen bijvoorbeeld de individuele begeleiding tussen gemeenten; zij legt de vraag voor wat met het voorstel gaat veranderen.

Met betrekking tot de organisatorische kaders legt zij de vraag voor hoe de regio gaat sturen en ervoor gaat zorgen dat de afspraken worden nagekomen. Er is nu gekozen voor een *lichte samenwerkingsvorm*; zij vraagt wat er gebeurt wanneer de gemeente zich niet houdt aan de afspraken. Welke zeggenschap heeft de raad in Utrecht dan?

Een tweede belangrijk organisatorisch kader is de betrokkenheid van cliënten zelf. Zij is van mening dat de cliënten te weinig zijn betrokken. Tijdens de laatste Raadsinformatiebijeenkomst werd door de gemeente erkend dat nu vooral met elkaar gesproken was en dat het nu zaak is om met cliënten te praten. Zij noemt het adagium: Niets over Ons, Zonder Ons. De cliënten hadden meer bij het voorstel betrokken moeten worden wat haar betreft. Zij vraagt hoe de zeggenschap straks verankerd wordt.

Tijdens de laatste regiobijeenkomst waren de cliënten aanwezig waar ze hun vrees uitten voor toegankelijkheid en het woud aan regelingen; dat het moeilijk is voor de cliënten om hun weg te vinden. Zij vraagt of dat ook wordt verbeterd. Dat is voor zowel aanbieders als voor de cliënten een grote wens: minder administratieve rompslomp. Zij vraagt of daarover afspraken zijn gemaakt.

Met betrekking tot financiële kaders sluit zij zich aan bij de zorgen van de voorgaande spreker. Zij ziet dat er grote financiële gevolgen zijn voor Utrecht; het gaat om miljoenen tekorten al vanaf komend jaar. De raad hoort pas bij de Voorjaarsnota hoe dat wordt opgelost. Haar fractie vindt dat een lastige. De vraag is dan waar de

raad op dit moment ja tegen zegt. Wat zijn de consequenties van de beslissing van de raad? Worden er locaties voor daklozen gesloten in Utrecht? Waar gaat het geld nu heen? Zij krijgt daarop graag meer toelichting.

Mevrouw Van der Wilt (D66) kan zich in grote lijnen aansluiten bij de woorden van de vorige sprekers. Zij noemt specifiek daarin de punten van mevrouw Raaijmakers. Ook de analyse die hiervoor werd gedaan.

1760 Zij is blij met de aandacht voor de stabiliteit en rust als het gaat om het vasthouden van de aanbieders. De laatste technische sessie gaf haar de indruk dat de gemeente Utrecht nog een enorme regisserende rol blijft houden. Utrecht blijft gastheer met nog steeds heel veel verantwoordelijkheden. Zij krijgt onvoldoende zicht op de regie die Utrecht daarin houdt om druk op de regio te kunnen uitoefenen wanneer het niet goed gaat.

Zij sluit zich daarbij aan op de vraag over de financiën. Enerzijds vindt zij het goed dat vanaf 2024 inzichtelijk gemaakt wordt wat het voor de gemeente Utrecht gaat betekenen. Zij is ook wel benieuwd wat dan de mogelijkheden zijn om bij te sturen.

1770 Zij leest ook terug dat de U16 in verschillende gemeenten het ontwikkelbudget krijgt. Zij is er benieuwd naar of de wethouder kansen ziet om juist aan het ontwikkelbudget duidelijker afspraken te koppelen wat dit betekent voor de verantwoordelijkheden die de regio heeft in het organiseren van de zorg zo dat zo weinig mogelijk mensen daarop aanspraak maken; dus meer preventief. Maar ook dat er voldoende kwalitatief goed aanbod is en dat mensen daar naar toe komen. Zij ziet onvoldoende terug of het regiobestuur daarop scherper kan zijn. Zij vindt het nu al geven van het ontwikkelbudget een mooie geste. Zij vindt dat daar nog te weinig tegenover staat; in dat opzicht ziet zij nog kansen.

Over Wonen sluit zij zich aan bij de inbreng van de PvdA. Zij benadrukt dat de Woonzorgvisie er nog niet is. In het raadsvoorstel staat inzetten op spreiding van voorzieningen en als er een nieuwe locatie nodig is in alle 16 gemeenten nagaan of en waar het het beste is in de U16; zij leest dit als ambities en niet als afspraken. Zij vindt dat spannend gezien de hoeveelheid geld dat hiermee gemoeid is. Zij wil graag weten of hierover meer formele afspraken te maken zijn. Is in andere regio's te zien hoe zij dat doen? Zij vraagt of het sturender kan.

1780 In aanvulling op wat al is gezegd, merkt zij op dat tot 2029 partijen aan elkaar gebonden zijn; wanneer zij dan leest op welke manier de Utrechtse raad grip heeft op die situatie, vindt zij het spannend of de raad in Utrecht voldoende in positie komt om daarop bij te sturen wanneer het tussentijds lastig blijkt te zijn. Zij hoopt dat de wethouder haar iets meer comfort kan geven in die zin.

1790 **Mevrouw Ramaker** (VVD) heeft de idee dat D66 nogal de nadruk legt op het controleren. **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt naar de achtergrond van de vraag.

Mevrouw Ramaker (VVD) licht toe dat elke gemeente zijn eigen verantwoordelijkheid heeft. Zij legt de vraag voor of D66 mogelijk ook inziet dat de stad Utrecht de regio nodig heeft.

Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt bevestigend. Zij stelde haar vragen omdat Utrecht als stad een groot financieel risico loopt. Naast het financiële zou zij het erg vinden afspraken te gaan maken die uiteindelijk het resultaat kunnen hebben dat er mensen op straat zijn die Utrecht zal moeten opvangen. Daar is druk op vanuit het Utrechtse: kunnen we dat voorkomen? Utrecht loopt als stad zelf risico, voor zijn
1800 inwoners en wat zijn financiën betreft.

Zij vervolgt haar inbreng met te benadrukken door te willen op dit punt. Het voelt groot en spannend. Hoe is ervoor te zorgen dat andere gemeenten in de actiemodus komen en hoe is te erkennen dat is dat de stad Utrecht niet alles op zijn schouders neemt. De regio moet het echt samen doen. Zij vraagt of de wethouder mogelijkheden ziet om vanuit de raad hierin steunbewegingen op landelijk niveau en naar andere regio's op gang te brengen en of dat de besluitvorming in april nog kan helpen. Zij begrijpt dat het in de oren van de VVD controlerend klinkt; het is niet standaard zoals zij in de wedstrijd wil zitten. Zij sluit ook aan bij het punt van de PvdA *waar het straks elders effect gaat hebben bij de Voorjaarsnota*. Zij zou dat nu al graag ter tafel willen hebben en niet pas bij de Voorjaarsnota. Zij is benieuwd of daarin meer duidelijk kan komen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of D66 liever had gewild dat het financiële nader was uitgewerkt in het raadsvoorstel.

Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt bevestigend. Zij begrijpt dat het een bredere afweging is dat dit daarom op een integraal moment terugkomt. Daarvoor is de Voorjaarsnota passend. Zij vindt dat spannend en daarom wil zij daarover meer horen van de wethouder.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) heeft al heel veel gehoord. Haar fractie staat achter het principe Zorg zo Dichtbij mogelijk. De hoofdzaak is dat de bewoners van de hele regio de zorg krijgen die nodig is. Zij belicht nog een aantal punten.

De urgentie om op Wonen te sturen is groot.

Als het gaat om de overgang vraagt zij hoe de cliënten zelf betrokken zijn.

De basis is van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis. Er is een groep die dat nooit zou kunnen. Zij vraagt of hiervoor voldoende aandacht is. Hoe wordt de zorg voor die groep gewaarborgd?

Met betrekking tot de afspraken en structuur merkt mevrouw Hornsveld op dat elke gemeente haar eigen regie krijgt; dat is ook in afhankelijkheid van elkaar. Hoe ervoor te zorgen dat het geld echt terechtkomt bij de zorg. Hoe wordt daarop gecontroleerd?

De vraag is wie controleert wie.

Hoe te voorkomen dat mensen in de ene gemeente veel betere zorg krijgen dan in de andere omdat de desbetreffende gemeente andere keuzes maakt?

Wanneer de gemeente niet voldoende zorg biedt, is er de kans dat het slechter gaat met mensen en dat ze op straat komen. Hoe ervoor te zorgen dat de gemeenten doen wat nodig is. Welke maatregelen, welke pressiemiddelen zijn er wanneer het niet goed gaat bij de gemeenten.

Zij wil als gemeente en als raad grip houden op de financiën, ook in het geval van regionale samenwerking. Hoe daarop te sturen?

In de huidige situatie gebruikte de gemeente een deel van het rijksbudget dat overbleef voor de eigen begroting. Dat geld gaat nu verdeeld worden over de regio. Zij vraagt wat dat betekent voor de begroting van de stad Utrecht. Moet daarmee een bezuiniging doorgevoerd worden in het programma?

Tenslotte vraagt mevrouw Hornsveld of de wethouder kan toezeggen zowel voor wat betreft de zorg als voor wat betreft de financiën de raad elk jaar te informeren over hoe het er voorstaat zo dat de raad grip houdt.

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt het Regioplan goed en duidelijk. Zij betreurt het dat in het raadsvoorstel vooral de financiën niet verder zijn uitgewerkt. Ze dankt de wethouder voor de beantwoording van de desbetreffende vragen die zij daarover

- 1850 heeft gesteld. Op basis daarvan ziet hij dat een deel van de uitgaven van het Centrumgemeente-budget gaat verschuiven naar de steden in alle U16 gemeenten. Zij vraagt of die verschuiving een extra verzwaring veroorzaakt voor de zorgvoorzieningen in de stad. Om die reden stelde zij ook de vraag aan D66. De stad heeft andere behoeften. Het grootstedelijke vraagt andere zorg dan bijvoorbeeld een dorp als Leersum. Hoe ziet de wethouder die verschuiving? Zij spreekt dan niet alleen over financieel maar vooral ook over de zorgvoorziening zelf. Zij maakt zich zorgen over de zorgorganisatie. Zij gaat met de zorgorganisatie daarover verder in gesprek omdat zij ook van die organisatie graag wil weten hoe het precies zit.
- 1860 De regio krijgt veel geld van het Rijk: 65 miljoen voor woonvoorzieningen, 19 miljoen voor het lokaal maatwerk, 3,5 miljoen uitvoeringskosten. Vervolgens leest zij in het stuk: lokale vrijheid, wel zachte afspraken in regioverband. Meerdere partijen vragen zich af of Utrecht niet te aardig moet zijn. Zij wordt tot nu toe niet heel erg warm van het Utrechts model. Zij hoort vaak dat partijen met elkaar in gesprek gaan en dat het een lerende situatie is, et cetera. Zij benadrukt dat de effecten en prestaties in het Utrechts model ook te monitoren is en op basis daarvan na te gaan is wat te gaan doen. Wanneer afspraken gemaakt worden en iemand houdt zich er niet aan moeten daaraan gevolgen gegeven kunnen worden. Zij spreekt nu niet over de gemeente maar over Utrecht Stad met zijn zorgvoorzieningen. Zij vindt dat Utrecht als centrumgemeente zich sterker moet kunnen positioneren. Die lichte bestuursvorm of samenwerkingsovereenkomst waar alles gedelegeerd is naar het college van B&W, vindt zij bijzonder omdat het gaat om een bedrag van 88 miljoen euro. Wat haar betreft moet de raad daar veel strakker op zitten. Zij is blij om te horen dat de rest van de commissie dat ook vindt. Misschien moet de raad zelf aangeven wanneer de raad graag wil van de wethouder wat de raad wil horen. Dat is de controlerende rol van de raad.
- 1870 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) sluit zich aan bij deze laatste punten. Mevrouw Ramaker zei ook de manier van sturen in Utrecht te licht te vinden. Zij vraagt of zij het feit erkent dat de regio de bestaande situatie kan handhaven, nu niet allerlei regionale wisselingen ontstaan met allerlei partijen en nieuwe prestatieafspraken.
- 1880 **Mevrouw Ramaker** (VVD) is over de zorgaanbieders enthousiast. Zij herhaalt haar inbreng.
- Mevrouw Kendir** (Student & Starter) vraagt of mevrouw Ramaker niet alleen bestuurlijk overleg maar ook overleg op andere niveaus wil hebben; dus niet alleen overleg bij het college.
- Mevrouw Ramaker** (VVD) vindt dat een hele interessante suggestie van Student & Starter. Zij vervolgt haar inbreng.
- Als het gaat om de bestuurlijke kracht, zijn niet alle raden op de hoogte of niet voldoende betrokken in deze doordecentralisatie. Zij heeft ook navraag gedaan bij haar partijgenoten elders in deze regio. De stad Utrecht is redelijk op de hoogte. Zij legt de vraag voor of dat ook niet een risico is; hoe ziet de wethouder dat? Welke
- 1890 beheersmaatregelen neemt de centrumgemeente daarvoor?
- Zij gaat tenslotte in op het raadsvoorstel waarover de raad bij de Voorjaarsnota zal vernemen hoe het precies zal gaan in financieel opzicht. In 2024 zou er een tekort zijn van 4,4 miljoen euro, 2026 6 miljoen euro. Tegelijkertijd in 2021 was er een onderbesteding van 13,7 miljoen op Beschermd Wonen. Bovendien ziet zij nog een reserve van 5 miljoen euro. Zij legt de vraag voor waarom dit niet explicieter in het raadsvoorstel is opgenomen: de context, de onderbouwing. Zij vindt dat onvoldoende. Zij betreurt ook dat de raad alleen bij de P&C-cyclus wordt betrokken. Daar wordt het financieel gemaakt terwijl het financieel niet goed onderbouwd is en dit een

1900 beleidsverhaal is. Haar voorstel is de raad er eerder bij te betrekken en niet alleen via de P&C-cyclus.

De heer Brouwer (CDA) kan zich aansluiten bij veel van wat gezegd is. Ook voor het CDA is het bieden van een veilige en stabiele woonomgeving van groot belang waar kwetsbare groepen ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Beschermde wonen draagt bij aan de zelfredzaamheid en biedt mensen de mogelijkheid om de plek in de maatschappij in te nemen die ze verdienen. Ook bij zijn fractie roept dit plan kritische vragen op. Tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst van 13 september zijn door diverse zorgaanbieders zorgen geuit. Gezegd is dat ze vreesden voor versnippering van specialistisch aanbod en een toename van administratieve lasten door de individuele afspraken die ze moeten maken met veel meer gemeenten. De heer Brouwer is benieuwd naar de status daarvan en hoe de wethouder in gesprek is met de zorgaanbieders om de zorgen weg te nemen. Hij vraagt of de wethouder in de komende tijd zal beginnen met een inventarisatie voor het sluiten van potentiële coalities met andere gemeenten om de integrale aanpak te bevorderen, mede omdat de samenwerking op vrijwillige basis is. Het is door elke fractie al gezegd: al langer is bekend dat er een aanzienlijk tekort aan woningen is en dat dat ervoor zorgt dat de maatschappelijke opvang zo enorm onder druk komt te staan. Hij vraagt of de wethouder het ermee eens is dat het van cruciaal belang is extra woningen te realiseren voor deze groep om de menselijke maat te behouden en de cliënten weer centraal te stellen.

1910 Het CDA kan zich aansluiten bij de VVD voor wat betreft het financiële plaatje. Zijn fractie plaatst vraagtekens bij “de financiële solidariteit”. Gemeenten worden individueel verantwoordelijk voor de zorg, maar tegelijkertijd krijgen ze de rugdekking van de overige U16 gemeenten. Het budget wordt toegekend in de vorm van een algemene uitkering en kan dus door een bepaalde gemeente ook worden besteed aan niet-gerelateerde zorgzaken. Hoe ziet de wethouder dat? Zijn fractie is benieuwd waarom er niet meer aandacht is besteed in het plan aan het financiële kader en hij sluit zich aan bij het desbetreffende punt van de VVD.

1920 Het CDA is ook benieuwd te vernemen hoe de politieke verantwoordelijkheid in elkaar steekt en wat de rol van de wethouder is in dit hele proces. De gemeente Utrecht blijft verantwoordelijk tot 2026. Hoe zal dat er uit gaan zien in het hele traject? En wat als straks een U16 gemeente niet in staat is om de gewenste zorg te realiseren; wat is de positie van de wethouder van Utrecht daarin?

1930 Het college heeft de raad veel informatie verstrekt over de plannen, en zijn fractie zag in het verleden dat de uitvoering en de landelijke decentralisatie in de praktijk anders kunnen verlopen dan aanvankelijk werd verwacht. Het is van belang als raad daarop aan te haken. Hij sluit zich in dat opzicht aan bij andere fracties. Hij verzoekt de wethouder de raad periodiek op de hoogte te houden in de vorm van een dashboard en monitoring zo dat gezamenlijk is toe te zien op en bij te dragen aan een

1940 betere zorg op maat voor de mensen die die zorg het hardst nodig hebben.

De heer Maas (VOLT) haakt aan bij de inbreng van het CDA. In een van de vorige debatten sprak de wethouder over de stok van de staatssecretaris in geval dit proces uit de hand zou lopen. Wellicht heeft de wethouder daarover meer informatie?

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) sluit zich aan bij alles wat gezegd is. Zij brengt twee specifieke punten in vanuit haar fractie.

1950 Zij verneemt graag hoe de verantwoordelijkheid in het werk meer te spreiden is, zo dat de stad zich kan richten op zijn eigen zaken. Zij denkt daarbij aan een aantal clusters van gemeenten die verantwoordelijk worden voor het organiseren van specifieke zorg die bij die desbetreffende gemeenten past. Hoe laat Utrecht als centrumgemeente meer los? Hoe zorgt Utrecht ervoor dat in de regio meer wordt ervaren hoe het is om verantwoordelijk te zijn? Dan kan Utrecht zich richten op zijn eigen zorgen. De stad heeft die al voldoende, zeker als het gaat om kwetsbare bewoners.

Daarnaast verneemt zij graag informatie over hoe de instroom, de doorstroom en uitstroom regionaal zichtbaar te maken zodat de U16 gemeenten de effecten van de maatregelen begrijpen. Hiermee rondt zij haar bijdrage af omwille van de tijd.

1960 **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) vindt het van groot belang dat er in deze grote transitie de zorgcontinuïteit gewaarborgd wordt. Hiervoor zijn goede werkafspraken met andere gemeenten in de U16 noodzakelijk. Zijn fractie is benieuwd naar het perspectief dat de wethouder de raad kan bieden en hij sluit zich aan bij de vraag van de PvdA en van D66.

Door nu goede afspraken te maken en samen goede zorg te bieden, wordt voorkomen dat verderop op de route zwaardere hulp voor de cliënt nodig is of zelfs sprake zal zijn van dakloosheid. Onder de streep doet de regio het voor de cliënt die graag in zijn/haar eigen stad of gemeente hulp en ondersteuning wil om zo mee te doen in de samenleving en in de eigen omgeving. Daarbij is het van belang dat alle gemeenten binnen de U16 hun eigen verantwoordelijkheid nemen.

1970 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) is blij in het raadsvoorstel te lezen, in lijn met het Coalitieakkoord, dat het uitgangspunt *de mens centraal* zal zijn en dat de regio daarin een preventieve aanpak gaat hanteren.

Zij sluit zich aan bij wat GroenLinks zei over dat in van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis valkuilen kunnen zitten. Zij noemt daarbij het punt dat in het Coalitieakkoord is opgeschreven: specifieke aandacht willen hebben voor kwetsbare jongeren. Zij leest dat niet terug in het raadsvoorstel. Juist wanneer gesproken wordt over beschermd thuis, is dat extra belangrijk voor kwetsbare jongeren. Zij ziet dat

1980 graag explicieter terug in het raadsvoorstel. Zij is blij te lezen dat er goede regionale huisvestingsafspraken gemaakt gaan worden. Haar fractie is benieuwd te vernemen van de wethouder of de regionale afspraken alleen gemaakt kunnen worden in de bestuurlijke overleggen, of dat ook op andere niveaus gesproken moet kunnen worden.

Zij sluit zich graag aan bij de PvdA voor wat betreft de betrokkenheid.

Mevrouw Van der Wilt (D66) gaat in op de inbreng van mevrouw Kendir op het gebied van Wonen; gezegd is dat het niet zo goed is af te dwingen. Zij vraagt hoe mevrouw Kendir dat ziet.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) sluit zich daarbij aan.

1990 Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met zich aan te sluiten bij de PvdA over de betrokkenheid van cliënten en over de toegankelijkheid. Ook haar fractie is benieuwd naar de beantwoording van de wethouder daarop.

Haar fractie attendeert op het zorgpunt van het Woonplaatsbeginsel; dat staat goed vermeld in het raadsvoorstel. Maar het Woonplaatsbeginsel kan ook in de praktijk ervoor zorgen dat de zorg voor een persoon bij meerdere gemeenten komt te liggen. Zij merkt op dat voor dat aspect veel aandacht nodig is in de komende tijd.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) zet uiteen dat de vragen die hij had over de regionale samenwerking zijn gesteld door het CDA, VVD en de ChristenUnie. Hij sluit zich bij die vragen aan.

2000

De voorzitter constateert dat hiermee de eerste termijn is afgerond. Zij schorst de vergadering tot 15.45 uur.

De beantwoording

Wethouder Streefland dankt de commissie voor het kernachtig debat.

Het gaat hier om een beweging die al langere tijd in gang is gezet. Tot nu toe keek Utrecht als centrumgemeente de kat uit de boom totdat zeker was of dit doorgaat of niet. Na de zomer is de doordecentralisatie een feit. Zoals in andere regio's, vindt deze doordecentralisatie nu ook hier plaats. Het afwachten had ook te maken met de vraag of de rol van centrumgemeente daadwerkelijk zal veranderen. Ook dat is een feit.

2010

In de afgelopen maanden is hard gewerkt om hierop goede afspraken te maken. De vraag was hoe hierop regie te houden; hoe ervoor te zorgen dat de raad van de gemeente Utrecht de kaderstellende en controlerende rol goed kan vervullen, en hoe het zit met de financiën?

In de kern gaat het wel over de cliënten in de doordecentralisatie. Het gaat over mensen die kwetsbaar zijn. Deze wet is ervoor bedoeld om deze kwetsbare mensen zo nabij mogelijk en zoveel mogelijk bij hen thuis, te begeleiden, licht waar het kan en zwaar wanneer nodig.

2020

Te zien is in de loop der tijden dat de stad Utrecht het niet meer alleen afkan. Te zien is dat de regio zelf verantwoordelijkheid moet nemen; daar helpt deze doordecentralisatie bij. De colleges en de bestuurders begrijpen dat ze voor hun eigen inwoners moeten zorg dragen zodra ze daarvoor verantwoordelijk zijn in 2024.

De betrokken gemeenten gaan gezamenlijk een beweging in waarin de raden zullen moeten vertrouwen in de kwaliteit van de verplichte samenwerking (norm van opdrachtgeverschap). De gemeenten mogen dit niet doen zonder samenwerking. De wethouder prijst zich gelukkig met dat die samenwerking er is. Bovendien is het vertrouwen groot, terwijl die in september nog niet zo groot was. De wethouder complimenteert de groep van mensen die daar zitten alsook in de regio die de centrumgemeente om hulp vroegen.

2030

De wethouder maakt deel uit van de landelijke kopgroep MOBW. In tegenstelling tot andere regio's is Utrecht als een van de weinige regio's niet zo solidair geweest naar de gemeenten in de eigen regio. In andere regio's is veel eerder het overschot van de Centrumgelden verdeeld over de deelnemende gemeenten om alvast hun voorveld (de toegang, de basisset, de zorg voor schuldhelpverlening) goed te regelen. De gemeente Utrecht is minder scheutig geweest. Utrecht heeft deze middelen besteed aan zijn eigen voorveld. Uiteraard kreeg Utrecht ook mensen uit Woerden en uit Zeist. In september heeft het college gesprekken gevoerd met de regio en met aanbieders waarin de regiogemeenten aangaven daarmee niet zo blij te zijn. Ze gaven aan te zien dat in andere regio's die beweging veel eerder was gemaakt.

2040

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of deze middelen ook besteed zijn aan de maatschappelijke opvang. Utrecht blijft centrumgemeente voor maatschappelijke opvang. Zij hoorde nog de link niet tussen maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Daartussen zit een hele sterke link.

Wethouder Streefland antwoordt dat de gemeente Utrecht deze middelen onder andere aan de maatschappelijke opvang heeft besteed. Dat is ook in de regio gezegd en daarvoor was ook begrip. De middelen zijn ook besteed aan andere zaken die wel in het algemeen met zorg te maken hebben.

2050 De regio wil graag de doordecentralisatie. De regio stelt als voorwaarde ruimer gefinancierd te worden om de beweging daadwerkelijk te maken. Dat zorgde voor de voorwaarden die de gemeente Utrecht kon stellen: hoe zorgcontinuïteit te garanderen voor de cliënten? Utrecht wilde heel graag de aanbieders behouden van beschermd wonen: Lister, Leger des Heils, de Tussenvoorziening. Utrecht wilde geen gefragmenteerd landschap zoals te zien is in andere regio's. De regio heeft dat goedgekeurd.

Tegelijkertijd is gezegd niet een te gefragmenteerd financieringslandschap te maken. De aanbieders zijn daarmee heel blij in de stad Utrecht. Tot aan de aanbesteding in 2028 kan de regio dit blijven doen met deze aanbieders volgens de financieringsconstructie van de gemeente Utrecht. Dat geeft heel veel rust.

2060 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) gaat in op de besteding van de middelen. Zij is benieuwd te vernemen hoe het zit met de andere maatschappelijke kosten die ontstaan wanneer een grotere zorg op de schouders van de centrumgemeente rust. In hoeverre zijn de kosten gedekt die nu niet sec aan Beschermd Wonen zijn besteed maar wel aan alles wat daarbij komt wanneer die doelgroep in de stad is gevestigd; hoe ziet de regio dit gegeven?

2070 **Wethouder Streefland** antwoordt dat het zo zou zijn wanneer het specifiek besteed zou zijn aan mensen in het kader van beschermd wonen en beschermd thuis en beschermd verblijf. Dat is niet waar. De middelen zijn ook besteed aan het zorglandschap, het voorveld, aan andere zaken waarop er tekorten waren. Daarvan is te zeggen dat het niet solidair was. Het college heeft dit aan de raad voorgelegd; het ging om het budgetrecht van de raad. Het college heeft zich afgevraagd of deze regio dit kan. Utrecht was niet scheutig.

Mevrouw Van der Wilt (D66) begrijpt dit. Wanneer Utrecht een kwetsbare groep in de stad ruimschoots huisvest, komen er ook zaken mee zoals schulden, et cetera. Met meer zorg op zich te nemen, krijgt de gemeente Utrecht ook andere kosten.

2080 **Wethouder Streefland** antwoordt dat de middelen zeker aan dat budget besteed zijn. Daar was een overschot. De hele groep kon bekostigd worden met alles wat ze nodig hadden van het budget. Er was sprake van een overschot. Dat overschot is ook besteed aan zaken die met zorg te maken hebben.

Tegelijkertijd heeft de gemeente Utrecht met de regio goede afspraken kunnen maken: zorgcontinuïteit, de aanbieders die langere tijd blijven, en daarmee is de regio ook akkoord gegaan. De gemeente Utrecht heeft haar budget voor beschermd wonen et cetera gestuurd naar de rekening van de gastheer Utrecht. Utrecht krijgt daarmee een groot bedrag om de werkwijze zoals die gedaan werd samen met de regio voort te zetten.

2090 De regio staat op het standpunt sneller te willen beschikken over de 4,4 miljoen euro voor het aankomend jaar; dat helpt de regiogemeenten om verantwoordelijkheid te nemen en het voorveld goed in te richten. Het college heeft dat gedaan. De wethouder refereert aan de desbetreffende inbreng van mevrouw Ramaker. Die middelen zijn bestemd voor zorgtaken, voor begeleiding, voor schuldhulpverlening of voor de toegang en niet voor de stoeptegels of het zwembad.

De wethouder begrijpt ook dat de raad de vraag stelt hoe ervoor te zorgen samen met de wethouder aan het stuur te zitten. Waar kan de raad nog invloed uitoefenen?

Welke rol heeft de raad? Het college werkt momenteel aan het inrichten van een monitor. Daarbij gaat het over de instroom, de uitstroom en de doorstroom en over welke mensen het precies gaat. Daarbij zit ook een financiële pagina. Dit is in opbouw. De wethouder zegt toe de eerste versie daarvan voor de zomer aan de raad te sturen.

2100 **Mevrouw Ramaker** (VVD) vraagt of het mogelijk handiger is wanneer de monitor gestroomlijnd wordt met het verhaal van Sturen en Verantwoorden waaraan het stadsbestuur werkt.

Wethouder Streefland kan niet beoordelen wat de consequenties daarvan zijn; het lijkt haar goed wanneer het college het Sturen en Verantwoorden daarin meeneemt.

Mevrouw Ramaker (VVD) stelt voor Sturen en Verantwoorden niet alleen mee te nemen maar ook leidend te laten zijn bij die monitor. Het valt haar op in de begroting dat wat zij aan data ziet bij maatschappelijke ondersteuning heel lastig te lezen is. Zij vraagt een uniformering in dit opzicht.

Wethouder Streefland is het daarmee eens, vindt dat helder en gaat ermee akkoord.

2110 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt zich af wat de wethouder nu toezegt: gaat het om inzicht in hoe geld in en uitstroomt naar de regio? De achterliggende vraag van de raad is niet zozeer hoe het met het geld zit, maar hoe het met het geld zit in relatie tot de afspraken die af te dwingen zijn richting de regio omdat de gemeente Utrecht het risico loopt. Zij wil werk voorkomen dat niet gevraagd is.

Wethouder Streefland antwoordt dat het nu gaat om het dashboard dat in ieder geval ontwikkeld zou worden. Zij kan zich voorstellen dat het verstandig is om dat dashboard te ontvangen, ook in het kader van de voortgang. Wanneer het gaat over de andere vragen hoe te kunnen sturen et cetera, zet de wethouder uiteen dat momenteel nog het historisch verdeelmodel geldt. Utrecht kreeg nog geld. In 2024 is de realiteit veranderd. Het college zegt nu gezamenlijk als regio te gaan sturen en verantwoorden. De regio gooit al het budget dat eigenlijk van hen is, bij de gemeente Utrecht op de rekening. Wanneer het college dit niet zo zou hebben afgesproken, was het geld naar de regiogemeenten gegaan en had de gemeente Utrecht daarop geen enkele invloed gehad. Dat is het speelveld waarin partijen nu zitten.

2120 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) is dan benieuwd naar hoe die andere zoektocht: hoe bij te sturen wanneer gezien wordt dat het niet goed gaat met de gezamenlijk gestelde doelen. Zij laat dit rusten wanneer de wethouder hierop terugkomt, anders komt zij hierop terug in de tweede termijn.

2130 **Wethouder Streefland** bevestigt dat het samen sturen en verantwoorden is. Dat bepaalt de gemeente Utrecht niet als enige. Tegen die tijd is Utrecht geen centrumgemeente meer. Utrecht heeft nog wel het nodige in de melk te brokkelen omdat Utrecht gastheer is. Dat betekent dat de gemeente Utrecht net zoveel blijft doen als wat de gemeente deed, maar dan wel gezamenlijk met de overige regiogemeenten. Zij kondigt aan dat er een stuurgroep komt. Utrecht zal het niet meer voor de andere regiogemeenten gaan bepalen. Dit zit in de samenwerkingsafspraken en die zijn bindend waarop de staatssecretaris kan sturen. Een gemeente kan niet zeggen "ik doe het zelf".

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) gaat in op het gat van vier miljoen. Zij wil graag iets meer gevoel krijgen bij wat straks de raad te zien krijgt bij de Voorjaarsnota.

2140 **Wethouder Streefland** zet uiteen dat er een situatie gaat ontstaan die heel veel andere gemeenten al hadden. Utrecht heeft geen overschot meer. Binnen MOBW zal een situatie ontstaan, binnen MO, binnen Wmo waarin de gemeente Utrecht net als

alle gemeenten goed moet nagaan wat er nog mogelijk is. De financiële toekomst zal voor de komende jaren niet zo rooskleurig zijn als die was. Die afweging zit in de Voorjaarsnota. De integrale afweging wordt bij de Voorjaarsnota gemaakt en daarover gaat de raad. De wethouder zou ook kunnen zeggen “het kost mij 4,4 miljoen euro en dat deel haal ik af van de Maatschappelijke Opvang of van iets anders”. De vraag is of de raad dat wil. Het gaat wel om dit bedrag.

2150 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) benadrukt dat MO en Beschermd Wonen samenhangen. De raad moet een akkoord geven op een stukje beschermd wonen waarbij de gemeente Utrecht miljoenen tekort gaat komen zonder te weten hoe het wordt opgevangen en/of de regio solidair zal zijn met de gemeente Utrecht terwijl de gemeente Utrecht dat in het verleden niet was met de regio.

Wethouder Streefland antwoordt dat het mooie ervan is dat de regiogemeenten hebben gezegd solidair te zijn als onderdeel van de gemaakte afspraken: de regio gemeenten gaan gezamenlijk over het budget en gaan gezamenlijk na waaraan de middelen worden besteed. Zij licht toe hoe de verantwoordelijkheid voor de eigen inwoners straks gaat werken.

2160 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) vraagt of zij dat gaat terugzien in de monitor. Is dat waarop de regiogemeenten elkaar gaan aanspreken? Met welke consequentie?

Wethouder Streefland antwoordt bevestigend. De consequentie daarvan is dat er een prikkel zit om zo goed mogelijk in het voorveld zaken te regelen. Iets dat financieel handiger is en dat het ook beter is voor de cliënt dan dat uiteindelijk zwaardere zorg geleverd moet worden. De regiogemeenten zullen zich inspannen om veel te regelen in het voorveld om zwaardere zorg later te voorkomen. Daar zit ook een prikkel om juist ook samen te willen werken.

De wethouder wil zich niet focussen op de 4,4 miljoen die de gemeente Utrecht al veel eerder had moeten geven. Utrecht zal solidair moeten zijn op dit punt zo dat de regiogemeenten hun lichtere hulp kunnen organiseren.

2170 **Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat het om heel veel geld gaat, 88 miljoen euro. De raad verneemt nu dat 4,4 miljoen waarschijnlijk bij de Voorjaarsnota komt. Haar wedervraag is of er echt geen middelen zijn in de reserve, in de transitie-middelen, zo dat de raad een verhaal krijgt dat minder is dan de 4,4 miljoen euro; dat kan in een raadsvoorstel wat haar betreft. Ook in een raadsvoorstel kan staan dat er 4,4 miljoen euro in 2024 is en in 2026 6 miljoen euro; in de periode van acht/negen jaar zal bezien worden hoe dat te kunnen verdelen. De raad kan eerder betrokken worden bij de financiële wijze dan alleen bij de Voorjaarsnota.

2180 **Wethouder Streefland** antwoordt dat de systematiek is dit in de Voorjaarsnota te bespreken, ook als het gaat om de integrale afweging. Zij beluistert de wens dit niet weg te frommelen maar zo te verwerken dat de afweging voor de raad expliciet is. Feit is dat 4,4 miljoen euro naar de regiogemeenten gaat zo dat zij hun voorveld beter kunnen inrichten. Bij de Voorjaarsnota zal dan ook aan te geven zijn wat in de regio door het college anders is gedaan. Zij gaat er vanuit dat dat de vraag is van mevrouw Ramaker.

Mevrouw Ramaker (VVD) is het daarmee niet eens. Bij de Voorjaarsnota is niet te spreken over de inhoud. Om die reden haar oproep.

2190 **Wethouder Streefland** vindt dat helder. Dan gaat het niet zozeer over dat de timing anders moet zijn, maar dan gaat het over hoe expliciet het opgenomen is zodat de keuzes helder zijn die daaraan ten grondslag liggen. Daarvoor is zorg te dragen. De raad heeft daar recht op. Zij houdt vast aan het moment van de Voorjaarsnota voor

de integrale afweging. Het gaat om de keuzes die gemaakt zijn ten aanzien van dit budget.

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op Wonen. In 2020 is raadsbreed een motie aangenomen over waar op welk moment in dit hele verhaal de hardere afspraken over Wonen te maken zijn. Dat kan in die doordecentralisatie omdat het over zorg gaat. Housing First staat daarin als basis. Heel hard in deze afspraken kan het niet. De wethouder kan niet gaan over de woningen in Woerden bijvoorbeeld.

Wel is het mogelijk deze afspraken te maken bij de Woonzorgvisie die een vertaling is naar hardere afspraken over aantallen. In december 2023 worden die opgeleverd in de U16. De wethouder noemt de wet Regie op het Volkshuisvesting van Hugo de Jonge. Die is nu ter consultatie. Voor het college zou het helpen in deze beweging wanneer ook de raadsleden hun lobby aanzetten. In die wet staan zaken als minder harde afspraken over sociale huur, alsook mindere afspraken over voor wie sociale huur bestemd is. Die twee zaken zouden het college heel erg helpen wanneer die afspraken harder gemaakt worden, naast de Woonvisie waar het ook kan landen.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vindt het teleurstellend. Het zorglandschap en het woonlandschap hangen sterk samen. Wanneer zij te horen krijgt dat dit niet kan in dit voorstel, gaat het haar verstand te boven omdat zij beseft dat al die wethouders Wmo in de regio overtuigd zijn van de samenhang tussen beide landschappen. Zij legt de vraag voor waarom nu dan niet toch de collega's van Wonen erbij te halen. De motie riep op dit toe te voegen aan de voorkant en niet de toekomst vooruit te schuiven.

Wethouder Streefland antwoordt die niet vooruit te schuiven. Zij noemt de cijfers van de aantallen woningen die in de fase tussen 2020 en 2023 zijn opgeleverd waaruit blijkt dat de regio niet heeft stilgezeten. Die cijfers zijn ook nog los van het project Living Lab waarin ook nog ruim 200 woningen in de regio en in de stad zijn opgeleverd. Het gaat over de huisvesting en ondersteuning van kwetsbare doelgroepen in 2022 in de regiogemeenten: in totaal zijn 154 woningen vrij gespeeld van het totaal van 185, en in Utrecht Stad 218 woningen. Dat is 57% van de afgesproken 385 woningen. Zij roept de hulp van de raad in als het gaat om de woningbouwproductie. De regio heeft het beter gedaan dan de stad Utrecht.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) verneemt dus dat de percentages niet gehaald zijn. Haar zorg is dat de niet behaalde resultaten in het verleden de garantie zeker niet biedt voor de toekomst. Wanneer dit niet in het plan kan, gaat het straks in de monitor over gewone zorg; er staat een grote roze olifant dat niets zegt over het aantal woningen waarover de stad beschikt.

Wethouder Streefland antwoordt dat in de monitor ook woningen worden opgenomen. Die beweging is niet alleen op woningen. Die beweging staat op twee punten: (1) het voorkomen van dakloosheid en ernstige psychische kwetsbaarheid en (2) het zo snel mogelijk een woning als het misgaat zo dat de mensen snel kunnen herstellen. Die laatste deelt de wethouder volledig. Zij benadrukt het grote belang van het realiseren van woningen voor deze kwetsbare mensen. Het gaat ook om het houden van woningen voor mensen die al kwetsbaar zijn om goede zorg te kunnen bieden. Zij deelt dat volledig. De regio heeft dus wel degelijk iets gedaan in de afgelopen periode.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) wilde niet zeggen dat er niets is gedaan. De gemeenteraad van Utrecht heeft niet kunnen controleren omdat het niet gaat om bindende afspraken en mensen er niet op aan te spreken zijn. Terugkomend op dat het niet in

het voorstel kan, vraagt zij de wethouder wat op dit vlak dan nog wel kan in het voorstel.

Wethouder Streefland antwoordt dat in het voorstel staat dat er afspraken gemaakt worden over woningen, maar dan wel op de plek waar het hoort. Die staat aangegeven; en ook goede regionale afspraken te maken over woningen voor Beschermd Wonen. Ook daarover worden afspraken gemaakt. Het is niet mogelijk met dit instrument van de doordecentralisatie harde afspraken te maken over welke gemeente welke aantallen woningen zal bouwen in de regio. Dat kan wel in de WoonZorgvisie die in 2023 worden opgeleverd, dan wel in de verstevigde regie op de volkshuisvesting, naar de wethouder hoopt

Mevrouw Van der Wilt (D66) stuurt graag met de wethouder mee. Wanneer gezegd wordt dat dit wel meegenomen wordt in de monitor, concludeert zij dat er wel iets op gemonitored wordt. Monitoring vindt plaats op een doel. Dat zou iets moeten zeggen over waar het bestuur heen wil. Zij herkent de oproep van mevrouw Ramaker: waar nog wel afspraken te maken die verder gaan dan nu lijkt te kunnen? Wanneer dit dan toch gemonitored wordt, vraagt zij waar de ruimte zit om dit scherper te stellen.

Wethouder Streefland antwoordt dat in de monitor is op te nemen hoeveel woningen er zijn gerealiseerd in de Woonzorgvisie waarin de contingentafspraken worden gemaakt. Die afspraken zijn hard. Die zijn hieraan te koppelen. Dan beseft de wethouder alsnog dat de realiteit niet zo maakbaar is als zij zou willen. Zij had gehoopt op een groter contingent woningen dan in het afgelopen jaar gerealiseerd, los ervan dat Utrecht met Living Lab in 2023 nog woningen zal realiseren.

Zij stelt voor na te gaan of in de monitor de afspraken in de WoonZorgvisie te vertalen zijn. Die staan er in de zomer nog niet in. Dan kan het college alleen het huidige aantal aangeven. Dit is wel mogelijk voor de jaren daarna.

Mevrouw Van der Wilt (D66) begrijpt hieruit dat er wel concrete doelen aan gehangen worden uit de Woonzorgvisie; dat staat nog niet in de tekst. De tekst biedt die ruimte nog niet. Zij legt de vraag voor of dat moet worden aangepast.

Wethouder Streefland vindt het prima wanneer de raad zegt dat te doen. Er is ruimte om te amenderen.

De voorzitter concludeert dat de wethouder een amendement verwacht en niet zelf een strekt ter vervanging zal voorleggen.

Wethouder Streefland vervolgt haar beantwoording en gaat in op de wens duidelijke afspraken te maken over het ontwikkelbudget. Richting D66 bevestigt de wethouder dat daarover afspraken gemaakt zijn, zij noemt in dit verband de basisset en de ontwikkeling die daarbij hoort: het samen leren.

In het kader van de gevraagde positie van de raad om tussentijds bij te sturen zet de wethouder uiteen dat in het najaar het uitvoeringsprogramma naar de raad komt. Zij wil dit ter kennisgeving aan de raad toezenden. Ook dat is te agenderen om na te gaan wat de raad nog meer wil of anders wil.

Niet alles moet op de Utrechtse schouders terecht komen; de wethouder merkt op dat nu alles op de Utrechtse schouders terecht kwam. Zij is blij met de beweging die nu is ingezet. Mogelijk zal het stadsbestuur iets meer sturen, bijsturen en meehelpen. Die wens wordt ook geuit in de regio. De wethouder refereert aan de Raadsinformatiebijeenkomst over het huisvesten van kwetsbare doelgroepen waarin expliciet gezegd werd dat de kennis en know how in de grote steden zit. Utrecht heeft die rol ook te vervullen. Het college zal dat graag doen.

Gevraagd is of de cliënten betrokken zijn bij de overgang. Zij noemt in dit verband ENIK als belangenbehartiger. Die heeft het college in de afspraken expliciet een plek

te geven, juist om deze reden: Niet over ons maar met ons. ENIK heeft meermalen inbreng geleverd. Cliënten hebben ook aangegeven wat zij ervan vinden. Wanneer cliënten in een andere plaats willen wonen omdat ze daar vandaan komen oorspronkelijk, is daarvoor nu ruimte gekomen.

Met betrekking tot de gevraagde jaarlijkse rapportage antwoordt de wethouder die te zullen leveren.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vraagt of er nog andere organisaties betrokken zijn.

Wethouder Streefland antwoordt dat zij dat moet navragen. Zij zal daarover bij de commissie terugkomen.

Zij herhaalt eerder gegeven informatie over de veranderingen die nu op stapel staan en over de zorgen die in september bestonden en die nu weggenomen zijn.

Straks zal het mogelijk zijn om specialistische zorg vanuit de U16 te regelen zijn zo dat die zorg niet door elke stad afzonderlijk geregeld hoeft te worden.

Kwetsbare jongeren vinden hun plek in het totaal van het landschap. De wethouder roept Student & Starter ertoe op na te denken over of dit voldoende verankerd is.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) merkt op dat in het coalitieakkoord ook staat dat voor deze groep specifieke aandacht komt. Dat is wel degelijk anders dan “uit het oog verliezen”.

Wethouder Streefland antwoordt bevestigend. De Centrumgemeente is al zelf verantwoordelijk voor deze jongeren. Wanneer Student & Starter dit nog specifieker wil, is het aan die fractie om na te gaan hoe zij dat verder verankerd wil zien.

Het woonplaatsbeginsel maakt dat meerdere gemeenten betrokken kunnen zijn bij een cliënt. Doordat is gezegd in het financieringsmodel het geld bij elkaar te leggen en dat Utrecht penvoerder blijft, is de discussie er niet over de woonplaats en wie zich moet opwerpen voor de desbetreffende. De U16 doet het gezamenlijk. Het gaat om dezelfde aanbieders en om een en hetzelfde budget. Zo kan met een cliënt niet heen en weer geschoven worden.

Elke woonplaats is in beginsel verantwoordelijk voor de eigen inwoner. Wanneer een inwoner uit Woerden komt, en Utrecht neemt hem op, maakt Utrecht met Woerden wel afspraken over hoe de persoon weer op termijn in Woerden te laten landen wanneer dat nodig zou zijn. De hoop is erop gevestigd dat Woerden zoveel doet aan de voorkant dat het niet nodig is.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt wie het budget krijgt van 3,5 miljoen euro voor de Uitvoeringskosten.

Wethouder Streefland antwoordt dat de stad Utrecht ook de uitvoeringskosten krijgt; alle regiogemeenten krijgen dat budget. Dat hoort bij het financieringsmodel, het objectief verdeelmodel. Dat heeft ook te maken met het aannemen van ambtenaren, zorgen dat waar versterking nodig is te realiseren is.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt wie de kassier is van het budget.

Wethouder Streefland antwoordt dat dat de gemeente Utrecht is. Een deel ervan komt de gemeente Utrecht toe. Ook hier is de gemeente Utrecht de penvoerder en bepaalt de U16 gezamenlijk de inhoud van wat nodig is.

Hiermee rondt zij haar beantwoording af.

Gemiste vragen

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt hoe de cliënten in de toekomst zeggenschap krijgen en niet alleen bij de totstandkoming van dit plan.

Zij brengt haar vraag over de administratieve rompslomp onder de aandacht.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) had gevraagd of in de regio taken worden neergelegd bij de gemeente om een bepaald deel van het probleem alvast op te pakken; bijvoorbeeld de opvang van jongere mensen in het autistisch spectrum. Zij heeft daarover niets vernomen.

Wethouder Streefland zal nagaan hoe de zeggenschap van cliënten beter te borgen is. Zij doet de suggestie dat mevrouw Raaijmakers hierover nog haar gedachten laat gaan: wat wil zij meer dan wat nu al is geregeld voor de cliënt aan zeggenschap en in de begeleiding is.

De voorzitter merkt op dat de wethouder dit teruglegt bij mevrouw Raaijmakers; maar ze wilde zelf ook ermee aan de slag.

Wethouder Streefland vindt het lastig ermee aan de slag te gaan wanneer ze niet precies weet wat mevrouw Raaijmakers ermee wil. Mogelijk kan die informatie gewisseld worden.

De voorzitter vat dit op als een uitnodiging aan mevrouw Raaijmakers een motie in te dienen.

Wethouder Streefland merkt op dat hierover ook te spraken is. Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de administratieve rompslomp. Het streven was om die behoorlijk laag te houden. Zij brengt haar informatie over de gemaakte afspraken wederom onder de aandacht. Wanneer Utrecht dan iets meer administratieve rompslomp heeft, neemt de wethouder die voor lief.

Richting EenUtrecht merkt de wethouder op dat zij dit een goed plan vindt. Zij kan nu nog niet beoordelen wat door welke plaats over te nemen is van Utrecht. Dat is in de toekomst te verkennen in de samenwerking. Zij kan toezeggen dit op een goede manier te verankeren voor dit deel over medeverantwoordelijkheid dragen. Ze kan hierover meer informatie geven bij de evaluatie in 2024.

Tweede termijn

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zal aan de slag gaan met de zeggenschap en de verankering; het gaat haar om meer dan het individuele. Het gaat ook om zorgvoorzieningen; meer collectieve zeggenschap.

Zij is teleurgesteld over de woningen en over de eerder ingediende motie. Zij wil samen met collega's in de raad nagaan hoe meer explicietere wensen over Wonen mee te nemen in dit voorstel. Zij vindt dat die samenhang zo duidelijk is dat die terug moet komen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) sluit zich aan bij het punt over Wonen. Zij stelt voor dat partijen zich beramen over de mogelijkheden die daar zijn.

Naar aanleiding van de beantwoording door de wethouder legt zij de vraag voor welk risico de gemeente Utrecht loopt en welk risico de regio. Voelen de deelnemende gemeenten, wat de gemeenteraad van Utrecht op dit moment voelt; namelijk dat dit eigenlijk wel veel betekent voor de gemeente Utrecht. Mogelijk is dit potentieel een minder groot risico voor de regio. Zij is benieuwd te vernemen hoe de wethouder dit ziet. Utrecht gaat dit ontwikkelbudget geven. Zij begrijpt de bedoeling en staat daarachter. Tegelijkertijd wanneer in 2029 gezien wordt dat het niet heeft geleid tot een vorm van ontzorging voor de stad Utrecht, en Utrecht daarop wel een fors tekort gehad heeft, is Utrecht het kind van de rekening. Is daarover een procesafpraak te maken? Wanneer afspraken in de WoonZorgvisie of in de samenwerking niet

behaald zijn, wil zij wel dat de gemeenten in de regio het risico met de gemeente Utrecht meedragen. Ziet de wethouder daarop kansen of mogelijkheden? Zij hoorde zojuist nog iets over de Uitvoeringskosten; zij adviseert de wethouder de ruimte dan ook te nemen. Wat haar betreft moet Utrecht hierin niet te bescheiden zijn.

2390

Mevrouw Ramaker (VVD) haakt in op de uitvoeringskosten van D66. Zij is blij te vernemen dat er een financiële onderbouwing gaat komen waarin staat wat van de gemeente Utrecht is en wat niet. Zij ziet graag een volledige financiële onderbouwing.

De betrokkenheid van de regiogemeenten is op wethoudersniveau. Haar tip is aan het college om de raden goed mee te nemen; die zijn uiteindelijk de baas ook in de regiogemeenten. Zij voelt dat nog niet zo helemaal.

De bijeenkomst van woensdagavond vond zij heel prettig en zij hoopt op een vervolg daarvan. Zij zou het prettig vinden om als raad in gesprek te kunnen met andere regiogemeenten. Zij hoopt dat de wethouder deze aanbeveling wil meenemen.

2400

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) is blij met de belofte van de wethouder om de raad nog voor de zomer te informeren en in het najaar. Zij vraagt voor de langere termijn of het mogelijk is de raad minstens één keer per jaar te informeren over de stand van zaken in de zorg, zowel in financieel als in inhoudelijk opzicht met de zorg.

De beantwoording

Wethouder Streefland vindt de vraag naar het risico terecht. Zij licht toe dat met het objectief verdeelmodel dat wanneer de gemeente niet levert of niet meedoet in de samenwerkingsafspraken de U16 of de staatssecretaris kunnen zeggen dat een bepaalde cliënt niet naar Utrecht kan. Utrecht is in de toekomst verantwoordelijk voor de kwetsbare bewoners van Utrecht. De steden kunnen dit alleen; de U16 gemeenten hebben elkaar nodig.

2410

Mevrouw Van der Wilt (D66) begrijpt dat onderdeel. Met de instemming met dit voorstel stemt de raad ook in met de welkome bijvangst dat meer als regio te gaan delen en dat de lasten niet alleen op de schouders van Utrecht liggen. Zij kan op dit moment niet inschatten of dat in 2029 zo gebeurd is. Straks wordt het risico genomen met dit in gedachte. Maar wat wanneer in 2029 blijkt dat alles nog voor de stad Utrecht was. Dat risico had zij op het oog.

2420

Wethouder Streefland begrijpt dat. Zij refereert aan de informatie over het dashboard met de monitoring. Dat geeft heel veel zicht. Dat is jaarlijks. Ook wordt het geëvalueerd in 2024 en 2026 met de partners. Dit is niet een proces dat omgeklapt wordt zoals eerder geleerd bij decentralisaties, dat het snel moest. Dit gaat om een traject van 10 jaar; en nu nog 8,5 jaar. In 2030 is de doordecentralisatie gerealiseerd. Dit hoeft niet per direct. Het zal nog mogelijk zijn om bij te sturen. Het enige risico is de bestuurlijke samenstellingen in de Regio tegen die tijd. De vraag is dan ook hoe de samenleving er dan uit ziet.

Mevrouw Van der Wilt (D66) stelt zich voor dat 2024 en 2026 logische ijkpunten zijn. De vraag is of de raad dan knoppen heeft om aan te draaien en bij te sturen. Of wordt het puur in het college besproken. Zij zou graag daarbij wel betrokken zijn als raad.

2430

Wethouder Streefland antwoordt dat expliciet is gemaakt dat in 2024 en 2026 de raden worden geïnformeerd. De informatie gaat naar de raden, en de raden zitten aan de knoppen.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of wanneer bijgestuurd wordt de bijsturing ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de raad of wordt de raad alleen geïnformeerd.

Wethouder Streefland zal op die vraag terugkomen. Zij weet op dit moment niet in hoeverre dit is verankerd in de gemaakte Governance afspraken.

De voorzitter vraagt wanneer en hoe de wethouder daarop terugkomt.

2440 **Wethouder Streefland** verwacht spoedig daarop terug te kunnen komen; vóór de raadsbehandeling.

Het college zal de financiële onderbouwing verder uitwerken en dat komt terug bij de Voorjaarsnota.

Om de raad goed mee te nemen heeft de wethouder de hulp van de raad nodig. Het college zal in het najaar (Q4 en alles wat eerder is, is goed) het eerstvolgende moment kiezen om de raden te informeren in een meeting en het liefst in aanwezigheid van de mensen over wie het gaat.

De voorzitter vraagt of dit voldoende was voor de tweede termijn.

2450 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt wanneer de wethouder terugkomt over de vraag over of de bijsturing ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de raad of dat de raad alleen geïnformeerd wordt.

Wethouder Streefland antwoordt voor de raadsbehandeling met een kort briefje de raad te zullen laten weten wat de positie van de raad is.

De voorzitter concludeert dat hiermee de bespreking van dit agendapunt is afgehandeld. Zij recapituleert de gedane toezeggingen:

De wethouder zal

- 2460
- Een monitor inrichten in lijn met de gemaakte afspraken over Sturen en Verantwoorden over onder meer de in- uit- en doorstroom, de realisatie van woningen en de financiële paragraaf. De eerste versie komt nog voor de zomer naar de raad in Q2.
 - In het najaar (Q4) een uitvoeringsprogramma Beschermd Wonen U16 ter kennisgeving naar de raad sturen.
 - De medeverantwoordelijkheid van de gemeenten meenemen in de evaluatie die in 2024 zal worden gehouden.
 - Minstens één keer per jaar de raden collectief informeren met een financiële en inhoudelijke terugkoppeling in Q4 2023 de eerste en zo mogelijk eerder in 2023.
- 2470
- Een toelichting geven op de rol van de raad bij de evaluaties voorafgaand aan de raadsbehandeling.

Conclusie

Het raadsvoorstel gaat naar de raad met de B-status en in samenhang met de brief. Het voorstel is een half uur voor de bespreking in de raad.

De voorzitter schorst de vergadering tot 20.00 uur en heropent dan de vergadering.

10. Raadsvoorstel Kadernota meerjarig perspectief 2022-2032

2480 *Wethouder: Linda Voortman, beleidsterrein: Wmo en Welzijn*

Door de veranderingen in de stad is de visie op de functie en toekomst van de buurtcentra beschreven in een

nieuwe nota. Deze nota herbevestigt een aantal uitgangspunten uit eerdere nota's, brengt die samen en schetst een meerjarig perspectief op buurtcentra met bijbehorende maatregelen.

Er worden een aantal beslispunten gepresenteerd die de buurtcentra in staat stellen om kwantitatief en kwalitatief mee te groeien met de stad en met nieuwe maatschappelijke trends. Het college vraagt de gemeenteraad om deze beslispunten vast te stellen.

De voorzitter leidt de bespreking van dit agendapunt in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven) De bespreking vindt plaats in twee termijnen.

2490

De commissie

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) brengt in dat steeds meer mensen zich eenzaam en ongelukkig voelen in de geïndividualiseerde samenleving. Iedereen heeft een plek nodig om naar toe te gaan en een praatje te maken en samen een kopje koffie te drinken. Buurtcentra en Buurthuis kamers zijn daarin heel belangrijk. Die bieden ook kansen voor bijzondere ontmoetingen in een gevoel van verbondenheid met de stad. De gemeente heeft dat hard nodig.

Deze plekken hebben ook een duwtje in de rug nodig. Dit raadsvoorstel zet een stap in de goede richting. Haar fractie is blij met het sturen op meervoudig gebruik.

2500

Haar partij zou graag zien dat het iets meer nog gaat over kwaliteit en niet alleen over kwantiteit. Als het gaat om kwaliteit pleit zij voor een beter bereik. Ze brengt het navolgende nog in.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt nadere uitleg over bereik.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) licht toe dat het gaat om het bereik van verschillende groepen inwoners. Het gaat haar niet specifiek om de loopminuten, maar hoe meer mensen in de stad te bereiken.

Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op de doelstelling van de plannen dat Utrecht voldoende goede en toegankelijke buurtcentra heeft. De vraag is alleen voor wie die goed en toegankelijk zijn. Welke doelgroepen worden nog niet bereikt? Wat missen inwoners nu waardoor ze de buurtcentra niet weten te vinden of helemaal niet interessant vinden? Voor verbinding moeten groepen samengebracht kunnen worden. Hoe zal de gemeente ervoor zorgen dat daadwerkelijk iedereen zich welkom voelt. Daarop krijgt zij graag de reflectie van de wethouder. Ze denkt hierbij ook aan jongeren. Het imago van buurtcentra is niet echt aantrekkelijk voor jongeren.

2510

Zij krijgt graag meer duiding als het gaat om beslispunt 2 over de tegenprestatie als gebruiksvoorwaarde; wat moet zij zich daarbij voorstellen? Zij vraagt toelichting van de wethouder. Haar fractie maakt zich zorgen over de toegankelijkheid als het gaat om een tegenprestatie. Zij vraagt of er andere manieren zijn om het ongelijke speelveld tussen de verschillende buurtcentra recht te trekken. Zij vraagt zich af hoe de wethouder die overweging heeft gemaakt.

2520

Tot slot brengt zij over stenen in dat de gebouwen verduurzaamd moeten worden. Wat haar fractie betreft dan niet met het doel in de richting van zoveel mogelijk energie neutraal, maar het liefst helemaal energieneutraal. Ieder plan moet opgesteld worden naar de klimaatcrisis. Dit plan loopt tot 2032. Hoe en of de verduurzaming gehaald gaat worden in de periode van 10 jaar vindt mevrouw De Vries erg onduidelijk. Hoe gaat de gemeente hierin bijstaan?

Zij vraagt hoe het proces er uit gaat zien bij de zelfstandig beheerde buurtcentra en buurtkamers. Ze krijgt op die vraag graag een reactie van de wethouder.

Zij leest in de plannen dat de gemeente in gesprek gaat met verschillende locaties.

2530

Zij vraagt de wethouder of die gesprekken al plaatsvinden en met wie en op welke termijn. Ook daarin krijgt ze graag meer inzicht.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) schetst de voorgeschiedenis van het sociaal-cultureel werk. Dat had vroeger vooral een inloof functie voor gezelligheid en steun. Zij heeft met groot verdriet gezien hoe het aanbod verschaalde en voor een groot deel verdween in de jaren '90 en later omdat alles commercieel moest worden en vermarkt. Dat was een politieke keuze.

Het doet haar veel plezier dit perspectief op de buurtcentra te lezen. Zij ervaart het als een beetje het wiel opnieuw uitvinden.

2540 Zij vindt het mooi dat Utrecht laat zien dat het als stad een verbindende functie wil hebben met ontmoetingsplekken dichtbij de bewoners. Ook dit is een politieke keuze. GroenLinks ondersteunt dat van harte.

Zij geeft graag twee punten mee:

Zij leest in de tekst dat dit ook een plek moet zijn voor mensen die beschermd wonen; zij vindt dat heel erg mooi. Zij waarschuwt er wel voor dat buurtcentra niet gebruikt mogen worden als een verlengde zorginstelling; dat de bezuinigingen in de zorg niet op het bordje van de buurtcentra komen te liggen. Iedereen moet er welkom zijn, maar het is geen opvanghuis of een dagbesteding.

2550 Haar tweede punt betreft het woord *toegankelijkheid* in de tekst; meestal staat er dan sociale toegankelijkheid. Zij vraagt extra aandacht voor de fysieke toegankelijkheid van de locaties. Haar fractie vraagt de wethouder dit mee te nemen in plannen voor extra buurtcentra of voor verbouwing en verduurzaming vanaf het eerste moment op de tekentafel. Dan ook de vraag om ervoor te zorgen dat de organisaties die de deskundigheid hiervoor een huis hebben vanaf de eerste minuut worden betrokken.

Mevrouw Barelds (CDA) merkt op dat zij van Utrecht is gaan houden vanwege een buurtcentrum. Zij heeft de charme ervan leren kennen in Utrecht.

2560 Zoals zij, is het CDA een groot voorstander van de buurtcentra en haar fractie wil die graag ondersteunen en stimuleren. Haar fractie wil dat het buurtcentrum een aantrekkelijke ruimte is en dat de obstakels die vrijwilligerswerk bemoeilijken weggenomen worden. Daarnaast draagt zij bij aan het stimuleren van de levendigheid en het vergroten van het ontmoetinggehalte van de buurtcentra voor jong en oud zo dat meer doelgroepen hun weg weten te vinden naar het buurtcentrum.

Zij leest in de nota een aantal goede punten. En haar fractie heeft nog enkele vragen.

2570 Zij pleit voor meer meetbare doelstellingen. Zij noemt in dit verband het meerjarenperspectief en gaat in op de bezettingsgraad die gestegen is vanaf 2012 van 25 uur gemiddeld naar 42 uur gemiddeld over 2019. Daarnaast is de tevredenheid over de beschikbare ruimte voor bewonersinitiatieven van de afgelopen jaren gestegen van 35% naar 40%. Het CDA vraagt zich af welke doelen het college voor de toekomst stelt. Het CDA vindt dat het percentage van tevredenheid over de beschikbare ruimte voor bewonersperspectieven mag stijgen naar 55%. Zij vraagt de wethouder of zij het doel zoals nu beschreven, scherper kan formuleren. Haar voorstel is: "Het actief sturen op meervoudig gebruik van bestaande en nieuwe buurtcentra door een percentage van 55% na te streven van tevredenheid over de beschikbare ruimte voor bewonersperspectieven."

2580 Verder vraagt haar fractie zich af in hoeverre het verplichten van de tegenprestatie als gebruiksvoorwaarde voor vaste aanbieders bijdraagt aan het voorkomen van oneerlijke concurrentie. Haar fractie vraagt zich af waarom de gemeente het verhuur in medebeheer moeilijker wil maken voor de buurtcentra terwijl het probleem is dat er oneerlijke concurrentie is tussen de casussen van medebeheer en zelfbeheer. Dit,

omdat het verhuur van de locatie in medebeheer tegen een 0-tarief gaat en aan het verhuur in zelfbeheer wel kosten zijn verbonden. De vraag is dan of de oplossing ligt bij het vermoeilijken van het verhuur in medebeheer.

Daarnaast is het vaak al zo dat groepen die structureel huren in medebeheer bij een buurtcentrum al een tegenprestatie als gebruikersvoorwaarde hebben of vaak al leveren; daarom vraagt haar fractie zich af in hoeverre dit bijdraagt aan het voorkomen van oneerlijke concurrentie.

2590 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt of het CDA ook voordelen ziet aan een tegenprestatie aan bewonersinitiatieven.

Mevrouw Barelds (CDA) antwoordt bevestigend. Dat zit er al vrijwillig in en vaak al worden afspraken gemaakt. Zij vraagt zich af in hoeverre de gemeente daar nog bovenop moet zitten. Zij denkt dat het goed is zoals het is.

Zij vraagt of de wethouder de mogelijkheden wil verkennen van het in leven roepen van een ondersteunende partij voor de buurtcentra in zelfbeheer, zoals DOCK ondersteunt bij medebeheer. Daarmee rondt zij haar bijdrage af.

2600 **Mevrouw Chirino** (ChristenUnie) dankt de wethouder voor de heldere en uitgebreide nota. Zij leest daarin mooie dingen. Zij vindt het fijn dat er buurtcentra bijkomen in de komende jaren en dat er goed gelet gaat worden op de toegankelijkheid en dat actief gestuurd wordt op meervoudig gebruik.

Haar fractie is blij te lezen dat gestuurd wordt op een mix van gebruikersgroepen.

Voor wat haar fractie betreft zijn buurtcentra er voor iedereen en niet alleen voor kwetsbare groepen. Bij iedereen kan eenzaamheid bestaan. Het buurtcentrum is een fijne plek om anderen te ontmoeten. Het is daarom belangrijk dat mensen zich er welkom voelen en dat inclusie hoog in het vaandel staat.

2610 Zij leest ook dat *buurtcentra in zelfbeheer* minder bekend zijn onder buurtbewoners; de ChristenUnie moedigt zelfbeheer aan, maar erkent tegelijkertijd het risico dat daardoor een kleinere groep actief blijft. Juist vanwege het voorgaande punt vindt haar fractie het voorkomen daarvan belangrijk. Zij leest dat in gesprek gegaan wordt hierover met de buurtcentra. Zij vraagt de wethouder of daarvan een terugkoppeling naar de raad gaat en zo ja wanneer de raad die kan verwachten.

2620 Haar fractie denkt dat het invoeren van een tegenprestatie een mooi middel is om gebruikers zich medeverantwoordelijk of zelfs mede-eigenaar te laten voelen. Zij denkt dat dit een positieve ontwikkeling teweeg kan brengen. Het voelt dan meer als een gemeenschap van mensen die een bezoek brengen. Dat neemt niet weg dat haar fractie zich bewust is van de kanttekeningen. Die worden duidelijk genoemd. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat dit gemonitord wordt. Zij vraagt of de wethouder uitleg kan geven over op welke manier die monitoring plaats zal vinden en wanneer de raad daarvan een terugkoppeling krijgt.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) brengt in herinnering de inbreng in de Raadsinformatiebijeenkomst over de verkleining van de laagdrempeligheid terwijl de toegankelijkheid het argument is voor het 0-tarief. Zij vraagt hoe de ChristenUnie dit ziet.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) staat voor de toegankelijkheid. De financiële drempel vindt haar fractie niet verstandig. Haar fractie is blij dat gekeken is naar een andere manier van tegenprestatie. Ze denkt dat het goed is wanneer mensen zich meer onderdeel voelen van de gemeenschap door daaraan bij te dragen.

2630 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) vraagt of de ChristenUnie van mening is dat de tegenprestatie niets te maken heeft met de laagdrempeligheid.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) antwoordt ontkennend. Haar fractie denkt dat er ook positieve kanten aan zitten die juist bevorderend kunnen zijn voor de gemeenschap of mensen die vaker komen en die daaraan een positief gevoel overhouden. Zij wil graag nagaan of daaraan voor- en nadelen zitten en hoe die tegen elkaar opwegen. Zij beoordeelt dat nu positief.

Zij vervolgt haar inbreng met zich aan te sluiten bij de vraag over jongvolwassenen. Een van de aanbevelingen was om met hen in gesprek te gaan en hoe buurtcentra ook voor hen van betekenis kunnen zijn. Zij vindt dit tot haar spijt niet goed genoeg terugkomen in de nota. Zij vraagt of de wethouder daarover nog iets kan zeggen.

2640

Mevrouw Van der Wilt (D66) vindt het mooi dit Meerjarenperspectief te lezen, ze vindt dit ook een mooie focus op de stad waarin een buurtcentrum op 10 minuten loopafstand is voor iedereen in de wijk. Haar fractie juicht dat toe. Zij hoopt dat de buurtcentra een plek worden/blijven waarin iedereen zich welkom voelt, waar reuring ontstaat en mooie initiatieven worden bedacht en uitgevoerd. Zij ziet heel veel mooie zaken terugkomen in dit voorstel.

Zij brengt de volgende onderwerpen in waarop zij de wethouder graag een reactie hoort geven: (1) diversiteit, (2) de stenen en (3) de mensen.

2650

Rondom diversiteit sluit zij zich aan bij de vragen van de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie. Zij ziet ook graag dat in de buurtcentra verschillende groepen komen. Haar fractie is ook benieuwd hoe het college dit wil monitoren. Zij is benieuwd welke kansen de wethouder daarin ziet.

Met betrekking tot de stenen is de Partij voor de Dieren blij met de aandacht voor meer functies in een gebouw. Daarvoor is eerder ook met een motie aandacht gevraagd door D66: hoe dat mogelijk is. Zij noemt de Motie "mixen maar". Zij vraagt welke rol de gemeente voor zichzelf ziet, zowel bij de locaties in medebeheer als in zelfbeheer. Zij vindt het lastig te duiden. Met de schaarse ruimte vindt zij dat het niet te vrijblijvend kan of mag zijn dat de buurtcentra die functies ook krijgen. Zij vraagt of de wethouder de mogelijkheden ziet voor scherpere kaders of regels met de huurders, of verwacht zij dat het mogelijk is om dat met deze nota ook te realiseren.

2660

Als het gaat om de verduurzaming wordt gesproken over een vervolgplan waarin wordt aangegeven welke acties er kunnen worden uitgezet op duurzaamheid. Dat staat nog niet zo in deze nota. Zij is benieuwd of daarop nog een reactie komt van het college, of hier of in andere plannen, zo dat de raad kan zien of het voldoende is wat het stadsbestuur daarop doet.

Met betrekking tot de groei in het kader van de stenen vindt zij het goed dat er nagedacht wordt over vier nieuwe locaties in het kader van de groei van de stad. Zij leest in het voorstel dat dit wordt gedekt uit de middelen voor groei in balans. Het wordt haar fractie nog niet duidelijk wat dit precies betekent, of er al een inschatting is of dit binnen die middelen past, of het misschien een knelpunt wordt en zo ja vraagt zij of de wethouder daarover nu al iets kan aangeven in dit debat en niet pas bij de Voorjaarsnota.

2670

Met betrekking tot "de mensen" merkt zij op dat dit het belangrijkste punt is. Wat haar fractie betreft bieden buurtcentra bij voorbaat een kans om meer te doen met en voor bewoners. Een buurtcentrum is daarmee juist een plek voor ook eigen initiatief. In dat licht vindt haar fractie het een positieve ontwikkeling dat steeds meer mensen een buurtcentrum in zelfbeheer zouden willen openen, zoals te horen was tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst. D66 ziet graag dat de gemeente ook in nieuwe wijken en bij nieuwe buurtcentra actief de optie onder de aandacht brengt om de locatie ook

2680 in zelfbeheer te openen en te laten draaien. Het argument dat het een nieuwe wijk is en dat mensen het misschien niet willen, kon haar fractie zich voorstellen tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst maar vindt zij eigenlijk geen reden om dat initiatief niet te onderzoeken. Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen om daaraan meer aandacht te geven.

De heer Talhaoui (PvdA) vraagt wat D66 vindt van het gegeven dat er mensen zijn die het heel moeilijk vinden om een buurtcentrum in zelfbeheer te nemen. Wanneer daarop actief gestuurd wordt, kan dat voor die mensen juist problematisch zijn.

2690 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) antwoordt dat het voor haar fractie belangrijk is dat het stadsbestuur niet gaat zeggen dat het moet gebeuren. Wanneer in een wijk de behoefte niet bestaat aan een nieuwe locatie, moet het stadsbestuur het niet gaan forceren. Zij doelt er op dat in de Raadsinformatiebijeenkomst duidelijk werd, bijvoorbeeld in een nieuw gebied als Merwede in het geval van een buurtcentrum, zij het zonde zou vinden wanneer het stadsbestuur niet zou polsen bij inwoners die er komen, die vaak ook een nieuw netwerk in de wijk willen krijgen, of zij dit in zelfbeheer zouden willen doen. Wanneer er geen animo voor is of inwoners vinden het lastig, zij het logisch zou vinden om juist te kiezen voor het niet zo organiseren. Bij voorbaat ervan uitgaan dat een nieuwe wijk het niet kan dragen, zou zij zonde vinden.

2700 Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met haar laatste punt. Er zijn ook buurtruimtes die meer in het informele circuit zitten en niet formeel een buurtcentrum zijn of een Buurtwerkkamer, maar zoals De Klop in Overvecht maar ook veel initiatieven zoals van Oost voor elkaar – dat zijn locaties die niet een formele positie hebben maar wel een belangrijke. Deze nota komt daarop minder terug. Zij is benieuwd naar de reactie van de wethouder hoe zij juist dit soort initiatieven ziet die niet altijd een plek nodig hebben in stenen maar wel een helpende hand of meedenken vanuit de gemeente. Zij zou het mooi vinden wanneer dit opgenomen wordt in dit voorstel. Welke kans ziet de wethouder daarvoor?

2710 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) kan zich bij veel zaken aansluiten die al gezegd zijn. Zij noemt het belang ervan diverse groepen aan te spreken zoals de ChristenUnie noemde, ook met het oog op het bestrijden van de toenemende eenzaamheid.

Haar fractie ziet een mogelijkheid de buurtcentra een hip karakter te geven. Mensen hebben doorgaans een saai beeld bij een buurtcentrum. Vaak wordt gedacht dat er vooral oudere mensen heen gaan. JOU gaf te berde in de Raadsinformatiebijeenkomst dat dagelijks in Hoograven 40-50 jongeren worden bereikt in een kleine kamer. En dat er meer behoefte is voor ruimten waar ook jongeren bijeen kunnen komen. In Lombok is er bijvoorbeeld geen ruimte voor jongeren. Haar fractie ziet daarin nog mogelijkheden, ook met het oog op de toename van eenzaamheid onder jongeren. Zij krijgt graag een toezegging van de wethouder dat daarop ook wordt ingezet.

2720 In het interruptiedebat zei zij al dat haar fractie met de tegenprestatie een drempel opgeworpen ziet, terwijl het mooi zou zijn de toegankelijkheid te waarborgen. Student & Starter ziet graag zo min mogelijk drempels voor het gebruik maken van ruimtes. Haar fractie is geen voorstander van de tegenprestatie als gebruiksvoorwaarde. In de nota werd aangegeven dat de gestelde ambities naar verwachting niet volledig gerealiseerd kunnen worden binnen de bestaande financiële kaders. Zij ziet daarin

nog risico's. Zij is benieuwd naar de reactie van de wethouder omdat zij graag wil weten wat dat precies wil zeggen en hoe dat er in de toekomst uit gaat zien.

2730 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt Student & Starter of de tegenprestatie ook nog een kans kan zijn. Zij denkt dan aan dat de tegenprestatie iets kan behelzen dat te maken heeft met het betrekken van andere doelgroepen bij het buurtcentrum in de wijk. Dat zou ook een onderdeel kunnen zijn daarvan. Zij vraagt hoe mevrouw Kendir dat ziet.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) denkt ook dat er voordelen kunnen zijn. Zij vindt het te allen tijde van belang is na te gaan wat voor mensen werkt. In sommige gevallen kan het voordelig werken; dan moet het ook iets zijn dat zij willen doen in plaats van dat het alleen maar drempels opwerpt.

2740 **De heer Talhaoui** (PvdA) brengt in dat goede voorzieningen zoals buurtcentra van het grootste belang zijn voor zijn fractie. Buurtcentra zijn belangrijke ontmoetingsplaatsen waar mensen koffiedrinken, iets nieuws leren, andere activiteiten ontplooiën. Hij is er blij mee dat er vier buurtcentra bijkomen ook gezien de groei van de stad; de voorzieningen groeien mee. Het is belangrijk dat die blijven meegroeien. In de nota ziet hij een aantal punten die hij wil aanstippen en hij vraagt de wethouder om op die punten te reflecteren.

De risico's van zelfbeheer; hij is blij in het voorstel te lezen dat toegroeien naar zelfbeheer geen doel op zich is. Hij vraagt hoe zelfbeheer zich verhoudt tot de meest kwetsbaren. Hij sluit zich aan bij de vragen die in dit kader al gesteld zijn.

2750 Te zien is dat bij speeltuinen in zelfbeheer de koffie duurder wordt, dat mensen zich niet direct herkennen. Hij vraagt de wethouder of er criteria zijn voor wanneer er sprake kan zijn van zelfbeheer.

Ten tweede de zorgen die er ook zijn bij de PvdA over de tegenprestaties.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of zij goed begrijpt dat de PvdA geen voorstander is van meer zelfbeheer.

De heer Talhaoui (PvdA) ziet de risico's van zelfbeheer; de vraag is dan hoe die risico's in goede banen te leiden.

2760 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt hoe de PvdA ziet wat gezegd werd op de Raadsinformatiebijeenkomst over dat het juist moeilijker gemaakt wordt om de buurtcentra in zelfbeheer te nemen.

De heer Talhaoui (PvdA) hoorde het juist andersom tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst; dat ook de mensen van DOCK de risico's zien. Het zijn niet altijd de juiste mensen die het op zich nemen in de wijk of in de buurt. Het gaat vaak om iets professioneels. Niet iedereen kan een buurtcentrum runnen.

Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met in te gaan op zijn aansluiting bij de inbreng van de Partij voor de Dieren en van anderen over de risico's van tegenprestatie.

De vragen ook om dit te monitoren en hoe ervoor te zorgen dat iedereen binnenboord blijft.

2770 De vraag over diversiteit, de mix van groepen en de doelstelling die er is. Hoe wordt het mooie belangrijke doel gemeten en hoe is het bij te sturen?

Hij ziet ook dat de grote meerderheid van bezoekers tevreden is. Hij vraagt wat over de doelgroepen bekend is die die buurtcentra nu niet bezoeken; zijn daar dan oorzaken die bekend zijn daarvoor en wat doet de gemeente daar nu voor?

Gesproken is over jongeren; hij sluit zich aan bij de daarover gestelde vragen in deze vergadering.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vraagt de PvdA of hij met diversiteit bedoelt dat dat evenredig moet zijn aan het karakter van de wijk. Niet alle wijken zijn even divers. Zij vraagt of dat moet aansluiten; zij overweegt dat het anders soms lastig wordt.

2780 **De heer Talhaoui** (PvdA) antwoordt dat in principe het buurtcentrum een afspiegeling zou moeten zijn van de buurten van de wijk. Hij las ook in de nota dat er mensen zijn die bewust reizen naar een ander buurtcentrum omdat ze daar andere mensen kennen. Ook dat vindt hij prima.

Mevrouw Nederhand (VOLT) houdt haar bijdrage kort door aan te sluiten.

Zij sluit zich aan bij de inbreng van de Partij voor de Dieren en D66 over de punten duurzaamheid, inclusiviteit en diversiteit.

2790 Zij zag in de nota dat de digitalisering werd genoemd; fijn dat dat genoemd werd en dat er iets wordt gestart met een hybride aanbieding dat voor meer inclusiviteit zorgt. Haar fractie waardeert dat. Zij vraagt of de effecten daarvan op een bepaalde manier getoetst worden.

Zij hoorde de PvdA een paar keer spreken over koffiedrinken; zij meende zich te herinneren dat in de nota ook iets staat van gratis koffie. Zij vraagt of dat ook gratis thee kan zijn zo dat het drinkgedrag ook inclusief is.

De heer Talhaoui (PvdA) dankt VOLT voor dit bij hem in herinnering roepen. Dat is een belangrijk punt gratis koffie en thee, maar ook gratis wifi. Dit is voor veel mensen belangrijk. Hij vraagt of mevrouw Nederhand het met hem eens is.

Mevrouw Nederhand (VOLT) antwoordt bevestigend.

2800 **Mevrouw Duitscher** (EenUtrecht) ondersteunt het sturen op meervoudig gebruik, meer kwaliteit, beter bereik, diversiteit, buurtcentra, tegenprestatie en zelfbeheer. "Zonder ontmoeting geen gemeenschap" vindt zij een mooi citaat. Publieke plekken waar burgers ontspannen en op hun eigen manier en op hun eigen voorwaarden aanhaken bij de publieke zaak, vindt zij essentieel. Zij vormen de humuslaag van de democratie. Zij las de eerste tekst van de wethouder: "Wij als overheid moeten daarin onze plaats kennen en niet proberen bovenop dat proces te zitten. Ik vind dat we vooral ruimte, ondersteuning en de voorwaarden moeten bieden. Van daaruit pakken mensen in de wijk en de buurt het zelf op, laat de ervaring zien. Er bestaan goede netwerken en contacten tussen de buurthuizen in zelfbeheer en medebeheer." Zij is het daarmee helemaal eens, maar zij ziet daarvan weinig terug in deze nota.

2810 Zij vraagt hoe de wethouder het gaat concretiseren. Zij draagt daarvoor enkele punten aan.

Het meeste van wat in de nota staat is gebaseerd op vormen van medebeheer. EenUtrecht wil graag meer beheer van buurthuizen naar bewoners. Eerst stond er 20% als streefgetal in de offerte van DOCK. Dat is in 2020 omgezet naar 10% van de subsidie naar bewoners. Zij vraagt hoe dit te versnellen is. Momenteel wordt ruim 1% van het budget overgeheveld naar bewonersinitiatieven. DOCK is in gesprek en het streven is om eind 2023 het percentage op 3% te brengen. Mevrouw Duitscher vindt dat heel erg mager. Zij roept de wethouder op hierin een stevige versnelling aan te brengen om mensen te stimuleren dat het budget overgaat naar bewoners.

2820 Stop tijd en geld en het ondersteunen van mensen en het faciliteren van die manier van werken. De kanteling gaat niet vanzelf. Zij adviseert het college dan vooral de praktische invulling te ondersteunen. Dat is mogelijk door dit zo dicht mogelijk bij de mensen zelf te brengen.

EenUtrecht wil graag sturen op meer zelfbeheer; zelfbeheer is vele malen goedkoper dan medebeheer omdat het veel door mensen zelf gebeurt. Zij adviseert variatie aan te brengen zoals bij de speeltuinen door de vier vormen van zelfbeheergradaties en biedt dat overal aan. Zij leest dat nergens in de nota.

Zij pleit ook voor een ondersteuningsbureau – een bureau dat helpt met allerlei praktische zaken die spelen rondom het zelfbeheer zo dat dat ook gemakkelijker is op te pakken.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vraagt of dat ondersteuningsbureau van het budget afgaat van de buurtcentra; of moet het geld daarvoor ergens anders vandaan komen?

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) antwoordt dat mensen aangesloten zijn bij een dwarsverband wanneer ze het in zelfbeheer doen. De vier gradaties die er zijn - het aanbieden van een bepaalde vorm en ondersteuning op dat punt – hoeft niet heel veel te kosten. Dat bespaart uiteindelijk ook heel veel geld omdat in zelfbeheer wordt gewerkt. Dat bespaart uiteindelijk ook geld en tijd bij de gemeente zelf. Zij verwacht dat een ondersteuningsbureau uiteindelijk meer geld oplevert dan dat het zal kosten.

Daarbij stuurt zij aan op social return: inzichtelijk maken van wat het voor de buurt oplevert dat mensen zelf initiatief nemen in hun buurt en laten zien wat ze met de buurt allemaal voor elkaar willen krijgen en dat ze prima in staat zijn datzelfde doen met enige ondersteuning.

Zij vraagt de wethouder of er een handreiking komt voor verzelfstandiging. Zij zou het mooi vinden om een 0-tarief mogelijk te maken voor de vrije inloop bij alle huiskamers. Dat geldt ook voor buurtcentra-in-zelf-beheer waar het niet altijd mogelijk is door het verschil in bekostiging.

Jongeren zijn tot haar spijt de meest ongelukkige groep in de stad. Zij adviseert in dialoog te gaan met jongvolwassenen over hun behoefte aan wat buurtcentra voor hen kan betekenen; wat kunnen jongvolwassenen voor de buurtcentra betekenen of voor de buurt. Zij verwacht dat in dat opzicht nog veel meer energie loskomt.

Mensen moeten ook iets te zoeken hebben in het buurtcentrum. Zij vindt dat de gemeente af moet van het model van een handje helpen en dat het een uitgangspunt is; wat haar betreft moet erop aangestuurd worden dat mensen meer zelfregie nemen in hun eigen buurt; hoe zij de dingen willen regelen en niet alleen doordat het stadsbestuur bepaalt wat zij daar moeten doen. Hiermee rondt zij haar betoog af.

Mevrouw Van der Wilt (D66) is blij dat zij EenUtrecht op het deel van zelfbeheer kan vinden. Zij vraagt of mevrouw Duitscher de maatschappelijke baten meer kan duiden.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) noemt in dit licht social return on investment en omschrijft wat de gemeente daarmee bedoelt. Zij bedoelt meer dat mensen van eigen regie gelukkiger worden. Dat is goed te kwantificeren. Dat is goed duidelijk te maken doordat mensen hun wijk gaan vergroenen of het buurtcentrum zelf gaan invullen met activiteiten die bij de buurt horen of bij deze mensen zelf horen waarin ze graag hun tijd en energie stoppen, dat daardoor mensen in de buurt zich meer betrokken voelen en er meer inclusie komt; uiteindelijk levert dat heel veel geld en energie op.

De voorzitter constateert dat hiermee de commissie heeft gesproken. In overleg met de wethouder schorst zij de vergadering voor vijftien minuten.

Heropening van het debat

De beantwoording

Wethouder Voortman dankt de commissie voor de vriendelijke woorden en de inbreng en de geuite suggesties voor ideeën en de gemaakte opmerkingen. Zij heeft veel dingen gehoord waarmee ze iets kan. Ze loopt de inbreng zoveel mogelijk bij langs en probeert gebundeld te beantwoorden in geval van overlap.

2880 Mevrouw De Vries van de Partij voor de Dieren sprak over kwaliteit van de locaties; de wethouder is het met haar eens. Het gaat niet om het aantal alleen maar ook om de kwaliteit: welke functionaliteiten en wie ermee bereikt worden. De wethouder zet uiteen dat het college bij de actualisatie van de nota Maatschappelijke Initiatief Onderdak de functionaliteit van alle locaties samen met de gebruikers langs zal lopen en zal inventariseren welke functionele aanpassingen nodig zijn. Het ene buurthuis is het andere niet; er moeten geen eenheidsworsten gemaakt worden. De vorm hangt ook af van de wijk en van allerlei andere zaken. Dit zal het college in de komende tijd gaan doen. De kwaliteit zal daarin verder uitgewerkt worden.

De Partij voor de Dieren en D66 en de andere fracties spraken over hoe ervoor te zorgen dat iedereen zich welkom kan voelen.

2890 Verschillende mensen spraken over jongeren. Zij ziet een rol voor DOCK en de vereniging DWARSVERBAND. Daarna start in 2023 een communicatiecampagne voor bekendheid van buurtcentra bij jongvolwassenen zo dat zij ook begrijpen dat dit ook voorzieningen zijn voor hen. Jongeren, hebben vaak behoefte aan een eigen plek. In buurtcentra komen vaak volwassenen. Zij vindt het begrijpelijk dat jongeren hun eigen stek willen. Dat hoort ook bij opgroeien.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) verbaast zich. Door JOU werd aangegeven dat bijvoorbeeld in het buurtcentrum in Hoograven dagelijks 40-50 jongeren komen en dat die behoefte er wel degelijk is. Zij vraagt hoe de wethouder dat ziet.

2900 **Wethouder Voortman** antwoordt dat dat locatiegebonden kan zijn. Zij spreekt ook jongeren - een meidengroep - die een locatie voor zichzelf wilde. Dat verschilt ook per groep jongeren.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) vraagt of de wethouder daarin een mogelijkheid ziet zoals haar fractie inbracht over het hebben van een hip karakter en dat dat kan helpen dat jongeren enthousiast reageren op buurtcentra.

Wethouder Voortman houdt dat voor mogelijk. Aan de andere kant wil zij niet dat buurtcentra zo hip worden dat mensen zich afvragen of het wel bestemd is voor hen. Het is steeds zoeken naar een goede balans tussen *er voor zorgen dat het buurtcentrum er voor iedereen is*, en *begrijpen dat er verschil zit tussen mensen*.

2910 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) ziet dit als een kans voor de verbinding. Er is ook een kloof te zien tussen generaties. Een buurtcentrum zou mooie rol kunnen spelen in het samenbrengen van verschillende groepen over verschillende generaties heen. Zij vraagt hoe de wethouder dat ziet.

Wethouder Voortman antwoordt dat dat de reden is waarom het college zegt in 2023 een communicatiecampagne te houden voor bekendheid van buurtcentra bij jongvolwassenen. Die groep onderscheidt zij van jongeren.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of het beleid rond buurtkamers voor jongeren in vooral het jeugdwerk zit. Is er overlap en raakt het elkaar?

Wethouder Voortman bevestigt dat dat meer thuishoort bij het jongerenwerk. Zij bevestigt ook dat daar enige overlap zit.

2920 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) begrijpt de behoeften van mevrouw Kendir om in bepaalde wijken die koppeling wel te maken. Zij vraagt of de wethouder kans ziet om

in de nota meer verbinding te maken tussen de gescheiden werelden van jeugd en volwassenen of op een andere manier.

Wethouder Voortman antwoordt dat dat mogelijk is waar daaraan behoefte is; daar gebeurt dat al. Zij vindt niet dat het stadsbestuur dit als doel op zich moet doen, juist omdat zij ook goed begrijpt dat wanneer jongeren opgroeien zij niet de behoefte hebben om onder de neus van andere generaties te verkeren.

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de tegenprestatie. Verschillende fracties waren bevreesd voor verminderde toegankelijkheid. Wat het college met die tegenprestatie wil doen is nieuw. De reden om hiermee te komen is omdat het college vaste groepen om een vorm van wederkerigheid wil vragen; dan gaat het om groepen die voor vrijetijdsbesteding en ontmoeting bij elkaar komen en daarvoor gratis bij buurtcentra in medebeheer terecht kunnen. Bij zelfbeheer moeten mensen zelf al veel doen. Het college zal het concept van tegenprestatie nader uitwerken met onder andere DOCK. Dat is iets waarbij het college maatwerk wil toepassen. Het college ziet dit als een uitnodiging om iets terug te doen voor het buurtcentrum waar mensen gratis terecht kunnen met een activiteit, bijvoorbeeld als het gaat om een yogaklas of een koor. Het college heeft niet de intentie hierop hard te handhaven. Het college wil wel bijhouden hoe en of het werkt. Daarbij is zeker ook maatwerk nodig. Inderdaad zijn er al situaties waar mensen al één en ander doen. Gekeken moet worden wat op welke manier werkt.

Gevraagd is of de raad op de hoogte kan blijven hoe het college gaat monitoren hoe dit uitpakt; de wethouder antwoordt bevestigend. Zij stelt voor in overleg te zullen gaan met DOCK over hoe dit in de komende tijd is uit te werken. Het is nu maart 2023; zij zal de raad over een jaar rapporteren over hoe dit uitpakt.

De heer Talhaoui (PvdA) vraagt of de wethouder kan toezeggen dat een dergelijke tegenprestatie nooit en te nimmer uitsluitend kan werken.

Wethouder Voortman merkt op dat het gaat om een uitnodiging om iets terug te doen. Het is zeker niet de bedoeling om dat te laten werken als uitsluiting. Het gaat ook niet om activiteiten die gericht zijn op het bereiken van kwetsbare mensen. Het gaat juist om zaken die te maken hebben met vrije tijdsbesteding. Ze noemde zojuist enkele voorbeelden. Zij zet het terugdoen in perspectief van het voordeel van medebeheer ten opzichte van zelfbeheer. In dat licht vindt zij de vraag iets terug te doen begrijpelijk. Zij kan toezeggen dat dit niet uitsluitend moet gaan uitpakken.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vindt het fijn te vernemen dat het niet uitsluitend gaat uitpakken. Zij zoekt naar voorbeelden van tegenprestaties. Zij vraagt de duiding van de wethouder.

Wethouder Voortman antwoordt dat het van alles kan zijn. In een buurtcentrum is veel te doen. Achter de bar, schoon houden, zij wil dat bij voorbaat niet dichttimmeren. Zij wil dit graag vormvrij houden om ervaringen te kunnen opdoen. Wanneer over een jaar gezegd wordt dat het niets is, is altijd te zeggen dit niet meer te doen. Dit voorstel doet de wethouder aan de raad.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) dankt de wethouder voor deze duiding. Zij heeft nu een beter beeld.

Zij legt de vraag voor of er een andere oplossing is om de kloof te dichten tussen de verschillende soorten centra. Is het een optie om financieel bij te springen wanneer het puur gaat om de bijdrage aan het centrum in zelfbeheer. Ze maakt zich zorgen over de toegankelijkheid van de locaties.

Wethouder Voortman antwoordt dat zij geen reden ziet om zorgen te hebben over de toegankelijkheid van locaties. Wanneer mevrouw De Vries een idee heeft hoe hiermee iets te doen is op een andere manier, verneemt ze dat graag van haar.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) had al een suggestie gedaan voor wat een andere manier zou kunnen zijn, door bij te springen in financieel opzicht als het gaat om een locatie in zelfbeheer zo dat die ongelijkheid niet meer gevoeld wordt.

Wethouder Voortman vraagt zich af hoe dat mogelijk te maken. Op zichzelf kan een tegenprestatie iets zijn om daarmee de betrokkenheid bij buurtcentra te vergroten; ook daarom vindt zij het de moeite waard dit te proberen.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) hoorde de wethouder zojuist zeggen dat het uit te proberen is en over een jaar gekeken kan worden. Is dat een toezegging dat over een jaar de raad een evaluatie krijgt?

Wethouder Voortman antwoordt dat gemonitored wordt of en hoe het werkt.

Daarover koppelt de wethouder terug naar de raad over een jaar in de vorm van een brief. Op dat moment is dan altijd nog een andere beslissing te nemen.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) is voorstander van dingen uitproberen. Zij vindt het fijn dat de wethouder die terugkoppeling heeft toegezegd. Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen na te zullen gaan welk effect het heeft op de inclusiviteit. Zij vernam zoiets als een bardienst; niet iedereen voelt zich daar comfortabel bij. Zij vraagt de wethouder daar naar te kijken.

Wethouder Voortman stelt zich voor dat op de werkvloer met mensen in gesprek gegaan wordt over wat zij zichzelf zien doen als tegenprestatie. Het gaat niet om het geven van opdrachten. Daarmee zouden mensen uitgesloten kunnen worden. Dat is niet de bedoeling.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) concludeert dat dit ook meegenomen wordt in de monitoring.

Wethouder Voortman heeft al in de richting van de PvdA aangegeven dat het niet uitsluitend zal werken.

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de idee om elk pand energie-neutraal te maken en wat te doen om dat te bevorderen. De wethouder zet uiteen dat dat te maken heeft met het pand zelf. Wanneer het pand van het zelfbeheerinitiatief in eigendom is van de gemeente, is dat met de afdeling vastgoed uit te zoeken.

Huurt het zelfbeheerinitiatief van een derde of is het gebouw in eigendom van henzelf, dan zullen betrokken partijen gezamenlijk onderzoeken welke energiebesparende mogelijkheden er zijn. Wanneer het gebouw in eigendom is van de gemeente worden buurtcentra in de komende jaren verduurzaamd conform het coalitieakkoord. Bij een aantal buurtcentra ligt het eigendom weer bij derden. Dan zal met vastgoedeigenaren in gesprek gegaan worden om na te gaan hoe het gebouw te verduurzamen is. Het hangt van het gebouw af wat mogelijk is om te doen. Dit is zeker een belangrijk punt voor dit college en ze begrijpt ook voor mevrouw De Vries.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) las al in het voorstel dat die gesprekken er komen en zij vindt de bevestiging fijn te horen. Zij had ook gevraagd of die gesprekken al aan de gang zijn, en hoe de planning ervoor staat.

Wethouder Voortman geeft als voorbeeld dat op de Nieuwe Jutter zonnepanelen geplaatst worden in overleg met eigenaar Boex. Podium Oost is huurder van de gemeente; een gebouw wordt nu grondig gerenoveerd en energieneutraal opgeleverd. Het buurtcentrum Zuilen wordt in de komende jaren gerenoveerd en energieneutraal. Dit zijn voorbeelden van gesprekken die gevoerd worden. Sommige zijn al in een vergevorderd stadium.

Mevrouw Nederhand (VOLT) dankt de wethouder voor de beantwoording. Zij vindt het mooi dat de wethouder het Coalitieakkoord noemde. De Rekenkamer bracht een kritisch rapport uit over dat de coalitie een gebrek heeft aan duidelijke doelen. Zij

vraagt wanneer de wethouder tevreden is met de verduurzaming van de panden. **Wethouder Voortman** licht toe dat dat het rekenkamerrapport was van voor het Coalitieakkoord en het een aanleiding was om dit hierin op te nemen. Zij heeft de planning hierop niet paraat. Dit zit ook bij haar collega De Vries. Zij zegt toe in een volgende stand van zakenbrief Zorg en Welzijn hierop terug te komen over hoe dit zit.

De voorzitter verwacht dat in de tussentijd de raad het rapport over het verduurzamen van het vastgoed zal hebben besproken.

De wethouder dankt de voorzitter voor deze geste.

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de inbreng van mevrouw Hornsveld over dat er meer mensen zijn die zorg nodig hebben ook vanwege de extramuralisering; dat mag niet afgeschoven worden op buurtcentra. De wethouder deelt die opvatting. Het gaat erom dat mensen kunnen meedoen, ook als het gaat om mensen die om welke reden dan ook zorg nodig hebben. Het moet niet zo zijn dat de taken die echt bij professionele zorg horen, afgeschoven worden op buurtcentra en vrijwilligers en mensen die zich daarvoor met hart en ziel inzetten; daarmee is zij het eens.

Mevrouw Hornsveld maakte haars inziens ook een terecht punt van de fysieke toegankelijkheid en die mee te nemen als voorwaarde voor nieuwe centra. Ook dat deelt de wethouder. Dat moet wat haar betreft vanaf dag één meegenomen worden. Ook vindt zij het belangrijk te kijken naar dit soort zaken door de ogen van de mensen met een beperking. Het college betreft het Solgu hierin.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) zou *dag 1* willen vervangen door *de tekentafel*.

Wethouder Voortman antwoordt dat ook te bedoelen; hiermee rekening te houden bij het ontwerp.

In het licht van het vergroten van de levendigheid voor jong en oud zet de wethouder uiteen dat in de uitstraling van buurtcentra al rekening gehouden wordt met leefstijlen in de buurt. Die kunnen ook per buurt verschillen. Ook bij functionele aanpassingen, gaat het college na wat een passende uitstraling is om aantrekkelijk te zijn voor de mensen die in de buurt wonen. Hiermee adresseert de wethouder mevrouw Barelds van het CDA.

Het CDA bracht ook een punt in over meer meetbare doelstellingen. Dan speelt de vraag welke doelstellingen het college stelt. Onder andere tevredenheid en ruimte voor bewonersinitiatieven. Dat lijkt laat maar dat komt ook omdat veel mensen die geen gebruik maken van het buurtcentrum daarop antwoordden met *geen mening*. De gemeente zit nu in de opbouw van het gebruik na corona. Nu wordt gekeken naar hoe de tevredenheid zich ontwikkelt. Zij begrijpt de opmerking van mevrouw Barelds ook als er nog een hogere ambitie stellen; dat lijkt haar op dit moment niet heel zinvol. Daarmee zegt de wethouder niet achterover te leunen. Dit is al een hoge ambitie. Die is altijd hoger bij te stellen wanneer die eenmaal is gehaald.

De wethouder noemt de richting mevrouw Barelds de vereniging Dwarsverband; die helpt buurtcentra in zelfbeheer.

De ChristenUnie vroeg of er een terugkoppeling kan komen van de gesprekken met buurtcentra in zelfbeheer over het vergroten van de bekendheid. De stedelijke vereniging Dwarsverband is onderdeel van de Communicatie en Marketing Werkgroep

om na te gaan hoe de bekendheid te vergroten is. De wethouder zal de terugkoppeling geven in de eerstvolgende stand van zakenbrief Zorg en Welzijn.

De wethouder sprak over de communicatiecampagne voor jongvolwassenen over het naar buurtcentra toehalen van jongeren en zij licht toe dat dit in samenwerking gaat met de gemeente, Dwarsverband, en DOCK. Zij kan toezeggen dat zij met deze organisaties wil spreken over wat nog meer mogelijk is om te doen. Het college is uitgebreid in gesprek met JOU.

Mevrouw Van der Wilt vroeg de wethouder diversiteit in gebruikers te monitoren; na vaststellen van de nota een meetinstrument te ontwikkelen voor diversiteit en digitalisering. Dat doet het college in gesprek met gebruikers en met andere partijen; dan gaat dat gesprek over hoe dit is te meten. Zij waakt voor te bureaucratische praktijken daarin.

Mevrouw Van der Wilt vroeg ook naar de rol van de gemeente in het op meerdere manieren gebruiken van ruimtes; verschillende commissieleden gaven aan dat het goed is om te doen. Het college stimuleert en richt zich op meervoudig gebruik, het moet educatief zijn, bewegen, ontmoeten. Praktisch gezien is het slim om meervoudig te gebruiken; de ruimte is schaars.

Het college heeft hoge duurzaamheidsambities. In de komende jaren staan veel nieuwbouw en renovatie van buurtcentra op het programma. Alle nieuwe buurtcentra die in de komende jaren vanuit de groei van de stad worden gebouwd, zoals in de Merwedekanaalzone, worden energieneutraal gebouwd. Daarnaast worden in de komende jaren enkele bestaande buurtcentra gerenoveerd. De wethouder noemde al podium Oost, Zuilen, Sterrezicht, en De Leeuw. Het doel is om die buurtcentra energieneutraal op te leveren, passend binnen de technische en financiële mogelijkheden. De vraag hoe daarop terug te koppelen, beantwoordt de wethouder met aan te geven dat ze dat wil doen via de P&C-cyclus en in het meerjarenperspectief Utrecht Vastgoed. Daarin staat ook de voortgang van het vastgoedprogramma waaronder het verduurzamen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) gaat in op het meervoudig gebruik. Zij vindt het mooi dat de wethouder dat benadrukt. Zij vraagt of dat altijd gemakkelijk gaat. Soms ontstaat er ook strijd om de ruimte. Zij vraagt of de wethouder dat risico ook ziet. Of heeft zij het idee dat het heel gemakkelijk gaat en dat daar het college niets in hoeft te stimuleren/sturen.

Wethouder Voortman antwoordt dat het zeker niet vanzelf gaat. Het kan soms even wennen zijn. Het hoort erbij omdat de ruimte schaars is. Een partij als DOCK kan ondersteuning geven in het gezamenlijk gebruik van de ruimten.

Mevrouw Van der Wilt (D66) is het daarmee helemaal eens. Zij vraagt of de samenwerking in het gezamenlijk gebruik van ruimten verankerd is in afspraken.

Wethouder Voortman vindt dat die zaken bij buurtcentra moeten blijven; de één zal dat doen met huisregels en de ander maakt mondelinge afspraken. Zij zou niet willen dat de gemeentelijke organisatie hierin een voorzet geeft. Wanneer het niet goed gaat, kunnen de betrokken partijen kijken op welke manier het wel goed kan gaan. Voor de vier nieuwe buurtcentra is dekking in Groei in Balans. De bedragen worden jaarlijks geactualiseerd bij de Voorjaarsnota.

Mevrouw Van der Wilt vroeg ook of de wethouder kan toezeggen meer aandacht te besteden aan zelfbeheer in nieuwe wijken; dus niet bij voorbaat medebeheer. Zij refereert aan de inbreng van de heer Talhaoui. Die was wat voorzichtiger. De wethouder denkt dat het sowieso een schaal is tussen *medebeheer en zelfbeheer*, waarbij volledig zelfbeheer en volledig medebeheer de twee uitersten zijn. Bij buurtcentra in

medebeheer kijken sociaal makelaars samen met gebruikers en actieve bewoners welke rol ze op zich willen nemen voor het buurtcentrum in sociaal beheer. Wanneer een buurtcentrum in zelfbeheer ondersteuning nodig heeft, kan dat centrum een beroep doen op Dwarsverband of op DOCK.

Als het gaat om nieuwe wijken en grote buurten heeft de vorming van de gemeenschap tijd nodig. Het college wil wel helpen zo dat er snel een voorziening is.

3120 Wanneer snel blijkt dat het niet nodig is, wordt meteen een stap achteruit gezet. Zij zegt toe dat het college hieraan meer aandacht kan besteden. Zij zegt toe medebeheer waar het kan, maar geef de ruimte om de Gemeenschap rond het buurtcentrum tot ontwikkeling te laten komen.

Met betrekking tot de informele buurtcentra zet de wethouder uiteen dat die naast de mede- en zelfbeheer centra worden opgenomen in de flexibele schil.

Als het gaat om het realiseren van de ambities is 30% van de buurtcentra gevestigd in een pand dat niet van de gemeente is, bijvoorbeeld van een woningbouwcorporatie of dat het pand in zelfbeheer is. In die gevallen is de gemeente aanjager van de verduurzamingopgave en ondersteunt en faciliteert de gemeente zelfbeheerinitiatieven met betrekking tot de verduurzaming. De middelen daarvoor zijn nog niet bekend.

3130 De heer Talhaoui sprak over de risico's die hij ziet achter zelfbeheer. Het college heeft in 2014 de Visie Zelfbeheer geschreven. De belangrijkste criteria om zelfbeheer mogelijk te maken zijn: betrokken bewoners en gebruikers zo dat er gedragenheid is in buurten. En ook kundige bewoners die een gebouw kunnen exploiteren en beheeren; bij het beheer komt veel kijken. Bovendien moet het een vrijwillige inzet zijn. Mensen moeten niet een gevoel krijgen dat ze een buurtcentrum opgedrongen krijgen om het maar zelf uit te zoeken. Bovendien moet het niet zo zijn dat het college van tevoren bepaalt dat mensen het niet kunnen; dat bedoelde zij met dat het gaat om een schaal: het is niet zo zwart-wit van elkaar gescheiden.

3140 Gevraagd is wat bekend is van de oorzaken waarom bepaalde groepen buurtcentra niet bezoeken. De wethouder bevestigt dat er mensen zijn die geen behoefte hebben aan een buurtcentrum omdat ze hun sociale contacten op andere plekken vinden, bijvoorbeeld bij een sportvereniging, of bij culturele zaken. Daarnaast is bekend dat bij veel mensen het beeld bestaat dat buurtcentra vooral bezocht worden door kwetsbare mensen. Daarbij kan een communicatiecampagne helpen. Als je jezelf niet kwetsbaar voelt, kun je misschien wel iets bijdragen aan het werk in buurtcentra.

3150 De fractie van VOLT vroeg naar het effect van digitalisering. Het college zal dat effect toetsen. Zij refereert aan al gegeven informatie.

VOLT en de PvdA vroegen of naast gratis koffie ook gratis thee wordt geschonken; momenteel is er nog geen gratis koffie en thee. Daarmee wordt wel coulant omgesprongen. Mensen kunnen bijvoorbeeld zelf koffie of thee meenemen voor hun activiteiten. Wifi is er wel. De wethouder vindt het belangrijk dat er koffie en thee is zonder financiële drempel. Zij gaat ervoor zorgen dat koffie en thee gratis worden tijdens de inloop. Buiten de inloop is het lastig; dan is er niemand om in te schenken.

3160 Richting de fractie van EenUtrecht gaat de wethouder in op de vraag hoe ervoor te zorgen dat de overheid faciliteert inplaats van stuurt. De wethouder richt zich dan op de schaal die zit tussen medebeheer en zelfbeheer. Gezegd is dat er versnelling nodig is op de inzet van DOCK-middelen voor bewonersinitiatieven. Het college is daarover in gesprek met DOCK. Het is geen doel op zichzelf. Het gaat om waar het goed

werkt. Te zien is dat veel een beroep gedaan wordt op de inzet van DOCK. Het gaat er wat de wethouder betreft steeds om hoe de middelen optimaal in te zetten.

EenUtrecht vroeg ook om meer gradaties van zelfbeheer aan te bieden; de wethouder refereert aan haar informatie over de schaal tussen medebeheer en zelfbeheer. EenUtrecht pleit voor een ondersteuningsbureau voor praktische zaken, te dekken uit de besparing door minder medebeheer. Het college wil niet bezuinigen op medebeheer omdat het college ziet dat medebeheer hard nodig is. Zij schetst de informatie die zij op de werkvloer heeft gekregen.

Als het gaat om het inzichtelijk maken van wat bewonersinitiatieven voor de buurt hebben opgeleverd, denkt de wethouder aan meer verbinding, sociale cohesie. Wanneer dat duidelijk is te maken in communicatie, zal dat de betrokkenheid bevorderen.

EenUtrecht vroeg om een handreiking voor verzelfstandiging. De wethouder vindt dat dat maatwerk moet zijn. Zij attendeert op een stappenplan. Gevraagd is in gesprek te gaan met jongeren over wat zij voor het buurtcentrum kunnen betekenen. JOU is er vooral voor tieners. De wethouder herhaalt eerder gegeven informatie.

Hiermee rondt zij haar beantwoording af.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) vroeg naar het kwantificeren van social return on investment; wat levert het letterlijk op en dat mee te nemen in het verhaal zo dat heel duidelijk wordt hoeveel het oplevert buurthuizen te hebben in zelfbeheer.

Wethouder Voortman zet uiteen dat het college op allerlei verschillende manieren aan social return on investment doet. Zij zal zich daarover informeren. Zij zal nagaan of zij terug kan komen op dit onderwerp in de stand van zakenbrief Zorg en Welzijn.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) vindt dat goed. Het gaat haar om een impactmeting; niet om social return on investment in nauwe zin zoals de gemeente dit gebruikt bij de inkoop bij sociale ondernemingen. Zij zal op schrift zetten wat zij bedoelt.

Wethouder Voortman vindt dat tekort doen aan wat het college aan social return on investment doet. Het college doet dat heel breed. Het gaat het college niet om alleen de inkoop bij sociaal ondernemers. Het gaat dan ook om het stimuleren van vrijwilligerswerk. Zij zegt toe na te zullen gaan of zij dit kan opschrijven in de stand van zakenbrief. Mevrouw Duitscher kan dan altijd aangeven dat zij hierover nader van gedachten wil wisselen. Zij beschouwt dit als een basis waarop dat gesprek te voeren is.

Gemiste vragen

Mevrouw Van der Wilt (D66) dankt voor de beantwoorde vragen. Zij had ook een vraag gesteld over hoe om te gaan met de meer informele organisaties op dit terrein zoals De Klop: welke plek zij kunnen krijgen in deze nota.

Wethouder Voortman heeft die vraag beantwoord: dat ze opgenomen kunnen worden in de flexibele schil.

De voorzitter vraagt of partijen behoefte hebben aan een tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw Van der Wilt (D66) benadrukt de kansen die er zijn in nieuwe wijken waar nieuwe mensen iets willen bijdragen aan de wijk en een samenleving willen maken; de wethouder ging erop in maar hield ook een beetje de boot af. Zij zou de wethouder willen verleiden iets stevigere uitspraken te doen in dit verband: dat ze die concrete kansen zou willen opzoeken.

Wethouder Voortman heeft gezegd dat het tijd nodig heeft om zich te ontwikkelen. Met alles over te laten aan zelfbeheer ontstaat het risico dat er dan niets ontstaat. Het college zet vanaf de start uitnodigend en gastvrij in op sociaal beheer in grotere gebiedsontwikkeling en vervolgens vult DOCK dat in. Zoveel mogelijk vanaf de start samen met bewoners. Wanneer ook maar enigszins het idee leeft bij de bewoners het zelf te willen, zet de gemeente meteen een stap achteruit. Zij hoopt met dit antwoord iets meer ruimte te hebben gegeven.

3220 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) merkt op dat het dan de vraag is hoe dit te communiceren; zij stelt zich voor dat inwoners dit niet altijd weten. Wanneer de optie wordt benoemd, zal dat haars inziens heel erg helpen.

De voorzitter concludeert dat hiermee de tweede termijn is afgerond.

Zij recapituleert de gedane toezeggingen:

De wethouder zal

- In Q1 van 2024 aan de raad de ervaringen met de tegenprestaties rapporteren; tegenprestaties mogen niet uitsluitend werken.

Conclusie

3230 Op de vraag hoe dit doorgaat naar de raad wordt het navolgende ingebracht:

Mevrouw Kendir (Student & Starter) overweegt samen met de PvdA een motie. Zij geeft dit agendapunt de B-status mee voor de raad.

De voorzitter inventariseert de in de commissie overwogen moties: Partij voor de Dieren, GroenLinks, EenUtrecht. Zij stelt voor een half uur te reserveren voor de bespreking in de raad.

Zij rondt hiermee de bespreking van dit agendapunt af. Zij schorst de vergadering tot 21.35 uur en heropent dan de vergadering.

11. Beantwoording schriftelijke vragen Maaltijdvoorziening

3240 *Wethouder: Linda Voortman, beleidsterrein: Wmo en Welzijn*

Geagendeerd door: Bert van Steeg (CDA), Ingeborg Hornsveld (GroenLinks), Yvonne Hessel (Utrecht Solidair), Ilse Raaijmakers (PvdA)

De fracties van het CDA, GroenLinks, Utrecht Solidair en de PvdA willen in debat over de aanpassing van de maaltijdvoorziening die het college heeft gekozen.

Deze fracties van het CDA, GroenLinks en Utrecht Solidair willen praten over de gevolgen die dit heeft voor gebruikers van de voorziening. Op basis van de antwoorden op de schriftelijke vragen maakt zij zich zorgen over de betrokkenheid van gebruikers van de voorziening bij het genomen besluit. Daarbij hebben zij vragen over de gekozen insteek voor de eenzaamheid in de stad en de inzet van het budget voor gezamenlijke kookinitiatieven. Daarnaast heeft de CDA-fractie vragen over de gekozen manier van financiering en de waarborgen die er zijn dat maaltijden betaalbaar blijven voor de brede groep mensen die er gebruik van maken.

3250 *De PvdA wil naar aanleiding van de aanpassing van de maaltijdvoorziening in debat over hoe Utrecht ervoor zorgt dat alle kwetsbare Utrechters beroep kunnen doen op een maaltijdvoorziening, ook dak- en thuislozen. Daarnaast heeft de PvdA vragen over hoe de verbinding tussen maaltijdvoorzieningen en het netwerk van zorg en ondersteuning in de wijk gemaakt wordt, bijvoorbeeld op het gebied van eenzaamheid.*

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking vindt plaats in één termijn.

De commissie

3260 **De heer Van Steeg** (CDA) merkt op dat veel Utrechters gebruik maken van de maaltijdvoorziening. Het college maakt nu een fundamenteel andere keuze. Allereerst gaat hij in op het proces. Waarom is de raad hierover niet geïnformeerd in een raadsvoorstel? Het gaat hier om een beleidswijziging. Hij krijgt graag de reactie van de wethouder.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) merkt op dat de raad eerder is geïnformeerd met een brief in het najaar en daarna over de uitkomsten daarvan. Wat had de heer Van Steeg dan nog anders gewild?

3270 **De heer Van Steeg** (CDA) bevestigt dat de raad twee raadsbrieven heeft ontvangen over dit onderwerp. Het gaat om een wijziging van het stelsel en een andere manier van financieren; in dat licht had hij een raadsvoorstel verwacht waarover de raad had kunnen spreken.

Hij vervolgt zijn inbreng met in te gaan op de financiering. Het blijft hem onduidelijk ook na navraag. Hij zou de wethouder willen vragen om de raad daarover schriftelijk te informeren voor de raadsbehandeling. Hij wil graag zien wat er gebeurt. Het komt hem over als een verkapte bezuiniging.

Hij merkt op dat een hele summiere enquête heeft plaatsgevonden als het gaat om de mening van de gebruikers. Hij vindt deze wijziging niet passend. Hij vraagt hoe de wethouder daar naar kijkt; had dat niet veel breder moeten gebeuren? Wat gebeurt er met die gebruikers die buiten de voorziening dreigen te vallen?

3280 Daarnaast vindt hij de aanpak van eenzaamheid er bij de haren bijgesleept. Hij ziet niet hoe dit de eenzaamheid sterker bestrijdt dan de huidige maaltijdvoorziening. Hij krijgt graag een reactie hierop.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) kan dat niet volgen. Wanneer mensen een paar keer in de week samen eten, helpt dat haars inziens toch wel degelijk in het bestrijden van eenzaamheid.

3290 **De heer Van Steeg** (CDA) antwoordt bevestigend. Die voorzieningen die zijn er nu al. De wijze waarop de maaltijdvoorziening nu is georganiseerd door U-Centraal, helpt daar ook bij, juist door herkenbare gezichten te hebben die vaak langskomen. Hij herhaalt zijn stellingname “bij de haren bijgesleept”. Hij begrijpt niet waarom dit als argument wordt opgevoerd.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) merkt op dat dat een van de vragen was over de vaste bezorging; gezegd is dat dat in de meeste gevallen vaste verzorgers gaan zijn. Zij vraagt hoe de heer Van Steeg dat ziet.

De heer Van Steeg (CDA) antwoordt dat in dat opzicht de marktwerking wordt toegepast. Hij denkt niet dat de wethouder dat generiek kan zeggen. Misschien doet een aantal van de bezorgers dit? Hij weet dat dit wel het geval is in de huidige situatie.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) merkt op dat eenzaamheid niet als enige is genoemd; ook werd genoemd dat op deze manier een diverser aanbod aan maaltijdvoorziening. Zij vraagt of het CDA daarin geen profijt ziet.

3300 **De heer Van Steeg** (CDA) weet niet of dat het geval is. Er is al een heel divers maaltijdaanbod en er zijn verschillende partijen die dat doen. Het is ook een soort vangnetregeling die nu bestaat. Met die weghalen dreigt een aantal mensen buiten de boot te vallen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) is benieuwd naar dat laatste punt; zij voelde dat zelf nog niet zo. Zij is nog wel benieuwd als het gaat om de aanpak van eenzaamheid; zij las in antwoord op vraag 7 dat het college niet per se van mening is dat de manier waarop de maaltijden worden verstrekt een deel is van de eenzaamheidsaanpak. Zij las daarin dat daarvoor andere activiteiten in de stad zijn. Zij vraagt hoe de heer Van Steeg dit leest.

3310 **De heer Van Steeg** (CDA) merkt op dat dit de argumenten zijn die de wethouder zelf gebruikt. Hij zou ze niet direct gebruiken. Als dat een argument is, lijkt de manier waarop dit nu is georganiseerd daaraan ook een bijdrage te leveren. Hij refereert aan de brief. Hij heeft die argumenten niet als eerste gebruikt.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt hoe mensen buiten de boot vallen wanneer de maaltijdvoorziening inkomensafhankelijk gemaakt wordt. De mensen kunnen het dan toch naar draagkracht zelf financieren?

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat niet iedereen op het inkomensniveau van de U-Pas zit; voor de mensen die net daarboven zitten zou het kunnen zijn dat ze het niet meer op deze manier willen doen.

3320 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) begrijpt dat het CDA ervoor pleit hier iets ruimer naar te kijken. Zij stelt dat daarmee de mensen nog steeds niet per se buiten de boot vallen.

De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat wanneer zijn redenering klopt, ze geen gebruik meer maken van deze regeling. Daarom pleit hij ervoor na te gaan of een koppeling te maken is wanneer het echt moet. Hij ziet niet in waarom dit inkomensafhankelijk gemaakt moet worden. De regeling kan wat hem betreft prima bestaan zoals die bestaat. Hij merkt op dat de wethouder die koppeling niet ziet kunnen omdat er geen geld voor is. Dat er geen geld voor is, heeft ook te maken met de inrichting en met de financiering waarvan nog onvoldoende beeld is wat hem betreft.

3330 Hij rondt hiermee zijn bijdrage af.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vindt het voor wat betreft de verandering maaltijdservice mooi dat er korting is voor mensen met een U-Pas en dat er meer keuze is. Zij begrijpt ook dat er zorgen zijn bij deze groep, vaak oudere mensen die elke verandering als ingrijpend kunnen ervaren.

Haar fractie ziet graag dat er minstens twee keer per week gekoelde maaltijden worden bezorgd, dat de mogelijkheid ook de komende jaren blijft om niet-digitaal te bestellen, dat het gezamenlijk eten in de buurt wordt gezien als een praktische en een prettige andere oplossing waar mensen niet het gevoel krijgen dat het een

3340 verplichting is.

Het is de bedoeling dat de Buurtteams gaan helpen om optimaal gebruik te maken van deze veranderende maaltijdservice. Er ligt al behoorlijk wat op het bordje van de Buurtteams. Zij hoopt dat zeker in de eerste tijd en ruimte wordt vrijgemaakt in hun takenpakket.

Utrecht Solidair is niet aanwezig. **De voorzitter** geeft de PvdA het woord.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) kan zich aansluiten bij de punten van GroenLinks. Zij had aanvullend geagendeerd. Zij is positief over het uitgangspunt ongelijk investeren voor gelijke kansen. Haar fractie ziet wel voordelen in het inkomensafhankelijk maken. Zij wil dat ook breder trekken omdat binnen haar fractie de vraag leeft hoe ervoor te zorgen dat alle kwetsbare Utrechters een beroep kunnen doen op een maaltijdvoorziening en dan specifiek dak- en thuislozen. In coronatijd vroeg haar fractie naar een maaltijdvoorziening omdat het Smulhuis dicht ging en daardoor een gat ontstond. Toen is ook verwezen naar de wijken. Zij vraagt of het gat dan nu gevuld is. Is er voldoende dekkend aanbod aan maaltijdvoorzieningen is en dan specifiek voor EU-arbeidsmigranten en ongedocumenteerden?

3350

Zij kan zich aansluiten bij de vraag van het CDA in hoeverre het nieuwe voorstel bijdraagt aan het tegengaan van eenzaamheid. De cliëntenraad vroeg ook aandacht voor signalering van kwetsbaarheid. Zij vraagt hoe de maaltijdvoorziening aansluit bij het netwerk van zorg en ondersteuning in de wijk.

3360

Toeleiding is ook een punt dat hiermee samenhangt; het Buurtteam speelt daarin een belangrijke rol. Zij vraagt of dat breder te trekken is en op andere manieren bekend te maken is.

Tot slot maakt zij een link naar het doen van boodschappen. Vanuit het uitgangspunt van doen wat je zelf kunt en uitgaan van mogelijkheden zijn er Utrechters die zelf kunnen koken maar niet zelf de boodschappen kunnen doen. Daar wordt verwezen naar vrijwilligers. Daar is ook geen dekkend aanbod van vrijwilligers in de stad. Hoe daarvoor te zorgen? Zij vraagt of daarnaar gekeken wordt of zijn deze mensen dan ook noodgedwongen afhankelijk zijn van de maaltijdservice.

3370

De voorzitter merkt op dat de agenderende partijen hiermee hebben gesproken.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) vindt dit een prachtig en goedbedoeld voorbeeld van aanbodgestuurd in plaats van vraaggestuurd en een ongevraagde verandering doorvoeren. Er was een natuurlijk moment door het aflopen van de aanbesteding en in plaats van bewoners te bevragen door met hen gesprekken aan te gaan, laat het college de aanbieders van maaltijden bepalen wat goed is voor mensen. Los van het gegeven dat iedereen er voorstander van is eenzaamheid te bestrijden, vindt zij het wel jammer dat de wethouder geen intensief gesprek is aangegaan om van de behoefte van bewoners kansen te maken, los van de 26 mensen die gebeld zijn over de ideeën die er al waren.

3380

Zij vraagt of mensen van aanbieder kunnen wisselen. Hoe vaak kunnen ze een keer per week buiten de deur eten en de rest laten bezorgen? Elke dag ergens eten lijkt haar lastig. De Wmo cliëntenraad vroeg hoe de gemeente de continuïteit garandeert van de buurtinitiatieven zeker als een initiatief op vrijwilligers steunt.

Mevrouw Van der Wilt (D66) gaat in op dat het heel erg gestuurd zou zijn op hoe de gemeente het wil. Tegelijkertijd leest zij in het voorstel “meerdere opties voor meerdere mensen”. Hoe ziet mevrouw Duitscher dit in het licht van haar uitspraak?

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) merkt op dat de aanbieders het aanbod hebben bedacht voor de mensen. Misschien hadden die mensen zelf hele andere dingen bedacht. Misschien hadden ze wel graag zelf willen koken of dat ze het heel leuk zouden vinden wanneer zij het samen met iemand konden doen of met vrienden uit andere wijken. Dat zijn allemaal gemiste kansen. Er zijn geen gesprekken aangegaan met de mensen om wie het gaat.

3390

Mevrouw Van der Wilt (D66) leest dat niet op die manier. Zij leest dat wel degelijk aan de mensen die ervan gebruik maken is gevraagd hoe dit anders is te doen en dat het college daarom deze keuze heeft gemaakt. Zij legt de vraag voor aan mevrouw Duitscher of zij mogelijk te scherp oordeelt over de wijze waarop het gelopen is.

3400

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) is ervan overtuigd dat het een aanbod is van de aanbieders van de maaltijden.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt wat EenUtrecht ervan vindt dat het aantal inwoners dat maaltijden afnam bij U-Centraal al jarenlang structureel achteruit ging. De groep Utrechters is in de laatste jaren enorm gegroeid terwijl deze maaltijdvoorziening en de bekendheid ervan niet is gegroeid. Zij vraagt wat EenUtrecht daarvan vindt.

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) zegt ook niet dat het goed was zoals het was en dat het zo moest blijven; waarschijnlijk ontbrak het ergens aan. Dat was ook een goede vraag geweest om aan bewoners stellen: wat vindt u van deze maaltijdvoor-

- 3410 ziening? Hoe zou het beter kunnen? Zij houdt het voor mogelijk dat de aanbieders dan met meer leuke ideeën zouden zijn gekomen en mogelijk ook met een grotere verscheidenheid en/of grotere kwaliteit.
Zij vervolgt haar inbreng met op te merken dat een en ander nogal complex overkomt. Zij heeft begrepen dat U-Centraal en het Buurtteam mensen gaan helpen met de communicatie hierover. Zij legt de vraag voor hoe dat zal worden gedaan.

De voorzitter constateert dat geen van de aanwezige partijen nog inbreng wil leveren. Zij geeft het woord aan de wethouder voor de beantwoording.

- 3420 *De beantwoording*

Wethouder Voortman gaat in op de vraag *waarom geen raadsvoorstel*; de raad stelt het kader vast en het college geeft invulling aan dat kader. Met deze vernieuwing geeft het college nieuwe invulling aan het kader dat door de raad is gesteld. Expliciet staat de maaltijdservice genoemd in de subsidiestaat. Het budget is daarmee ook een maximum. Het gaat om een expliciete bevoegdheid vanuit de verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Utrecht paragraaf 2.2. Dat is een expliciete bevoegdheid van het college om algemene of maatwerkvoorzieningen beschikbaar te stellen om aan de doelstellingen van de Wmo te voldoen. Het gaat om de bevoegdheid van het college vanuit de Wmo-verordening. Het gaat van een algemene voorzieningen naar de algemene gebruikelijke voorziening. Daarmee kiest het college voor *ongelijke investering voor gelijke kansen*; zij refereert aan de desbetreffende inbreng van mevrouw Raaijmakers: het college bereikt met hetzelfde bedrag meer mensen. Het college houdt zich binnen de kaders die door de raad zijn gesteld. De vraag is gerechtvaardigd of deze wijziging zo fundamenteel is. Er maken ongeveer 1500 mensen gebruik van de maaltijdbezorging in Utrecht, waarvan ongeveer 350 van deze specifieke maaltijd. Een groot deel van de inwoners (dezelfde doelgroep) maakt geen gebruik van de gesubsidieerde voorziening. De wethouder bevestigt dat het aantal bezorgde maaltijden al jaren terug loopt.

- 3440 **De heer Van Steeg** (CDA) vindt dit wel een fundamentele wijziging. Hij vindt de manier waarop de raad nu geïnformeerd is teleurstellend. Hij had graag gewild dat dit op een andere manier was gegaan.

Wethouder Voortman herhaalt haar informatie ter argumentering voor de wijze van handelen van het college. Zij baseert zich ook op de door de raad vastgestelde Wmo-verordening.

- Het CDA vraagt ook om de raad schriftelijk te informeren over of er nu wel of niet bezuinigd wordt. Duidelijk is dat de middelen beschikbaar blijven voor maaltijdvoorziening. Een deel zal gebruikt worden voor kwetsbare inwoners met een laag inkomen via de U-Pas. Daarbij is hen meer keuze te bieden. Ze hoeven nu niet alleen gebruik te maken van de voorzieningen van U-Centraal, maar ze kunnen ook
3450 kiezen voor andere voorzieningen waarop dan een korting komt via de U-Pas. Momenteel zijn er initiatieven die een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan bezorging door bijvoorbeeld burens of initiatieven die samen eten stimuleren waarvoor nu niet altijd middelen zijn. Ook de bestrijding van eenzaamheid verdient meer ondersteuning.

Als het gaat om het informeren van de raad, overweegt de wethouder bij de begroting 2024 specifiek de verdeling helder te maken van de kosten van de U-Pas en het resterende budget als het gaat om de vraag hoe dat is in te zetten. Zij verzekert de heer Van Steeg dat de middelen beschikbaar blijven voor de maaltijdvoorziening.

3460 Punt van orde

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat de raad recht heeft om te weten wat er in financieel opzicht nu gebeurt. Hij kan het ook ambtelijk uitvragen en die informatie delen met de rest van de raad.

Voortzetting van het debat

Wethouder Voortman antwoordt zojuist gezegd te hebben dat het geen bezuiniging is, dat het college een deel van het budget gaat besteden aan de U-Pas. Het college moet nog uitrekenen wat dat precies gaat kosten. Wanneer het college dan weet wat er overblijft, steekt het college dat hierin. Zij kan nu niet de precieze verdeling van de kosten maken. Ze kan bij de begroting daarvan wel een betere inschatting maken.

3470 **De heer Van Steeg** (CDA) merkt op dat de raad dan te laat is. Dan is de nieuwe regeling al ingegaan. Hij wil het graag nu weten.

De voorzitter concludeert dat op een ander moment hierop teruggekomen moet worden. De wethouder en het raadslid zijn het niet met elkaar eens.

Wethouder Voortman zegt een memo toe waarin zij preciezer zal uitleggen hoe dit te doen. Zij kan geen exacte financiële informatie geven. Het bedrag dat nu in de subsidie staat staat, blijft beschikbaar voor maaltijdvoorziening.

De voorzitter concludeert het daarbij te laten.

3480 **Wethouder Voortman** gaat in op de vraag of de enquête te summier is geweest. Zij zet uiteen dat het niet alleen de enquête was onder 26 mensen; het college deed eerder een zeer brede verkenning met partijen zoals de Cosbo, Panel Meetellen, Buurtteams en de Wmo-cliëntenraad, juist ook de mensen die vertegenwoordigers zijn van de mensen om wie het hier gaat. Ook sprak het college met de Cliëntenraad U-Centraal. Het college deed een zeer brede verkenning.

De vraag wat er gebeurt met gebruikers die buiten de voorziening gaan vallen, beantwoordt de wethouder met te verzekeren dat dat niet gaat gebeuren; iedere huidige gebruiker wordt op maat en persoonlijk begeleid naar een passend alternatief. Het college gaat met iedereen persoonlijk in gesprek voor zover mensen dat willen. Het college laat niemand aan zijn lot over.

3490 Waar het gaat om *de herkenbare bezorger* wil het college ook de mogelijkheid bieden dat mensen op andere manieren met andere mensen in verbinding te komen. Dat kan een buurtgenoot zijn die kookt, via stichting Thuis Gekookt. En ook veel andere maaltijdbezorgers werken met vaste bezorgers. Wanneer het specifiek daarom gaat, is er geen sprake van verlies. Wanneer de maaltijdbezorger de enige persoon is die iemand spreekt, kan die nog steeds heel erg eenzaam zijn. Zij denkt dan niet dat dat een reden is om de regeling zo te laten zijn als die is. Dan is er reden om na te gaan wat er nog meer naast te zetten is. Daarvoor bestaat ook het Buurtteam.

3500 Het CDA ziet niet in waarom dit inkomensafhankelijk gemaakt moet worden; de wethouder ziet dat wel. Zij vindt dit een belangrijk punt van het college en van een heel groot deel van deze raad: *ongelijk investeren voor gelijke kansen*. Het is nu mogelijk met hetzelfde budget meer mensen te bereiken en ook impact te maken voor hen die het ook echt nodig hebben.

GroenLinks vroeg de wethouder de mogelijkheid om minstens twee keer per week een maaltijd bezorgd te krijgen en niet per se digitaal en ook niet gedwongen samen eten. De wethouder komt op deze drie punten mevrouw Hornsveld tegemoet. Er zijn en blijven aanbieders die twee keer per week bezorgen. De grote maaltijdaanbieders zijn vaak ook gericht op ouderen. Die zijn daarop ook ingericht. Telefonisch bestellen

is en blijft mogelijk. Het college wil samen eten stimuleren; maar wanneer iemand daaraan geen behoefte heeft, kan hij of zij steeds kiezen voor een maaltijd die aan huis wordt bezorgd.

De rol van het Buurtteam wijzigt niet wezenlijk. In de brede verkenning van de start van het proces bleek dat het Buurtteam inwoners nu al naar een breed aantal verschillende opties toeleidt. Dat gaat van samen eten in de wijk tot verschillende maaltijdvoorzieningen. Voor de overgang van de bestaande klanten is het college van plan om alle inwoners die daaraan behoefte hebben individueel naar een persoonlijke oplossing te begeleiden.

De PvdA gaat in op de maaltijdvoorziening voor andere doelgroepen zoals dak- en thuislozen en arbeidsmigranten. De huidige voorziening gaat niet over maaltijden voor dak- en thuislozen. Met de overgang naar 24 uren opvang, is de maaltijdvoorziening Smulhuis zoals die bestond verdwenen. Daarop is ook een onderzoek uitgevoerd toen bleek dat de meeste mensen die daar wel kwamen maar niet op de SleepInn sliepen destijds een eigen woning hadden en niet dakloos waren. Er zijn destijds wel verschillende mogelijkheden ontstaan om mee te eten in de wijk. De Tussenvoorziening is betrokken bij meerdere eettafels. Zij geeft enkele voorbeelden. Er zijn veel meer initiatieven waarop niet altijd zicht is.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of dat initiatieven zijn die straks subsidie kunnen krijgen volgens dit plan.

Wethouder Voortman antwoordt dat dat mogelijk is wanneer die initiatieven voldoen aan de voorwaarden van de subsidieregeling Vrijwillige Inzet Voor Elkaar (VIVE).

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de vraag of de maaltijden aansluiten bij het bestaand netwerk Zorg en Ondersteuning (Huisarts, Thuiszorg, Hulp bij de Huishouding, et cetera) en zij licht toe dat dat netwerk een signalerende taak heeft als het gaat om zelfredzaamheid en ook kan signaleren of iemand nog voor zichzelf kan koken of niet. Ook mantelzorgers en familie doen dat. Wanneer iemand het lastig vindt om zelf een maaltijdaanbieder te kiezen kan het Buurtteam daarbij helpen. Binnen Welzijn op Recept is ook aandacht voor maaltijden en ook samen eten. De sociaal makelaars verwijzen inwoners bijvoorbeeld door naar een sociale eettafel of naar stichting Thuis Gekookt. Stichting Thuis Gekookt groeit aanzienlijk in Utrecht. De stichting koppelt kwetsbare inwoners aan een buurtgenoot die al vrijwillig thuis kookt en één of meerdere avonden per week een verse maaltijd langs brengt. In Utrecht zijn 1300 vrijwillige thuiskokers actief via die stichting. De maaltijdvoorziening en het contact met de bezorgers dragen in die zin beperkt bij aan de bestrijding van eenzaamheid. Daarbij zullen de bezorging en het contact met de bezorger niet wegvallen, omdat de meeste maaltijdaanbieders in ieder geval werken met vaste bezorgers.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt hoe het zit met arbeidsmigranten en ongedocumenteerden. Zij konden terecht bij het Smulhuis en kunnen niet terecht bij de nieuwe voorzieningen.

Wethouder Voortman antwoordt dat ze wel terecht kunnen bij verschillende voorzieningen waarbij de Tussenvoorziening betrokken is. Zij gaat ervan uit dat dat rijtje dat ze noemde ook bedoeld zijn voor ongedocumenteerden en arbeidsmigranten. Wanneer dat niet het geval is komt ze daarover terug bij de commissie. Zij noemde onder meer Eethuis het Bokkie, Hannah's herberg en meerdere particuliere initiatieven.

Het college is in gesprek met het netwerk Informele Zorg (NIZU) over Samen boodschappen doen. Het college subsidieert ook buurtnetwerken die onderlinge burenhulp stimuleren, waaronder boodschappen doen voor elkaar.

3560 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) vraagt of de stad dan zicht heeft op of dat verspreid is over de hele stad, of er sprake is van een dekkend aanbod. Zij vindt dat belangrijk om te weten als gemeente.

Wethouder Voortman kan niet zeggen of in elke wijk dit mogelijk is. Zij zal dit checken bij de ambtelijke ondersteuning. In het vorige onderwerp zei zij dat binnenkort een stand van zakenbrief Zorg en Welzijn naar de raad komt. Zij probeert de informatie nog daarin te krijgen. Dat zal binnen enkele weken zijn.

De fractie van EenUtrecht ging in op te weinig participatie. De wethouder refereert aan haar informatie over de zeer brede verkenning.

3570 Zij bevestigt dat mensen van aanbieder kunnen wisselen. Meestal starten mensen met een proefabonnement. Een vast abonnement kan ook worden opgezegd of tijdelijk worden stopgezet bij bijvoorbeeld opname in het ziekenhuis of om andere redenen. Mensen kunnen soms ook buiten de deur eten of thuisbezorgde maaltijden laten komen. Per bestelling is te bepalen hoeveel maaltijden zullen worden afgenomen. Het is niet altijd precies hetzelfde voor iedereen.

Als het gaat om de informatie naar inwoners, zijn de huidige gebruikers goed geïnformeerd. Die worden een op een begeleid naar een passend alternatief. Voor nieuwe gebruikers zal gezorgd worden voor een duidelijke informatievoorziening via onder andere de U-Gids, de gemeentelijke website en via zorgpartners van de gemeente. Hiermee rondt de wethouder haar beantwoording af.

3580 *Gemiste vragen*

Mevrouw Duitscher (EenUtrecht) vraagt hoe de gemeente de continuïteit garandeert van de buurtinitiatieven, zeker wanneer die initiatieven op vrijwilligers steunen.

Wethouder Voortman antwoordt dat het college dat onder andere doet door ze te stimuleren met subsidie. Wanneer iemand geen vrijwilliger meer wil zijn, kan die daartoe niet gedwongen worden. Die initiatieven kunnen bestaan vanwege de subsidieregeling. Verder kijkt het college steeds met de Vrijwilligerscentrale naar wat mogelijk is om te doen om te stimuleren dat mensen vrijwilliger worden. Onlangs is daarop een grote campagne gevoerd. Het college blijft dat doen.

3590 **De voorzitter** recapituleert de gedane toezeggingen:
de wethouder zal

- naar de raad in Q2 (zo mogelijk voor de raadsbehandeling) een memo sturen waarin de beschikbare informatie over de inzet van middelen aangegeven wordt.

Antwoorden bij nader inzien

De wethouder zet uiteen dat U-Centraal een algemene hulpdienst heeft die door de hele stad actief is, ook voor het doen van boodschappen. Er is ook een vangnet voor buurten waar geen netwerk is.

3600 Met betrekking tot de arbeidsmigranten zet de wethouder uiteen dat aan deelnemers geen ID-bewijs wordt gevraagd. Ook ongedocumenteerden en arbeidsmigranten zijn welkom bij de sociale eettafels.

Conclusies

De voorzitter gaat ervan uit dat deze brief doorgaat naar de raad.

De heer Van Steeg (CDA) antwoordt bevestigend. Hij weet niet of andere agenderende fracties daaraan ook behoefte hebben.

De voorzitter stelt vast dat dat niet het geval is. Zij stelt voor 15 minuten uit te trekken voor de bespreking in de raad.

3610 Hiermee sluit de voorzitter de vergadering om 22.15 uur.

3620

LIJST VAN TOEZEGGINGEN

8 Raadsbrief Actieagenda Erfgoed 2023-2024

Raadsvoorstel Verordening Erfgoed

Wethouder: Rachel Streefland, beleidsterrein: Erfgoed

De wethouder zegt toe:

- 3630
- In Q2 komt het raadsvoorstel Uitbreiding en actualisatie visie religieus erfgoed
 - Meer informatie over de uitwerking van moties die nu niet worden opgepakt, komt in Q1 2024

9 Ontwikkelingen doordecentralisatie Beschermd Wonen

Raadsvoorstel Regioplan U16 Beschermd wonen 2023-2028

Wethouder: Rachel Streefland, beleidsterrein: Maatschappelijke opvang en beschermd wonen

3640 De wethouder zegt toe:

- Er wordt een monitor ingericht - in lijn met de afspraken over 'sturen en verantwoorden' - over onder meer in/uit/doorstroom, realisatie woningen en een financiële paragraaf; 1^e versie voor de zomer naar de Raad.
 - In het najaar Q3 komt uitvoeringsprogramma beschermd wonen U 16 ter kennisgeving naar de raad
 - Medeverantwoordelijkheid gemeenten meenemen in evaluatie in 2024; nemen regiegemeenten als taken over.
 - Minstens 1 keer per jaar financieel en inhoudelijk terugkoppeling aan de raad, aan alle raden
- 3650
- Terugkomen met toelichting op rol raad bij evaluaties voorafgaand aan de raadsbehandeling

- Q4 zo mogelijk eerder organiseren van een eerstvolgend moment voor gezamenlijke raden uit de regio

10 Raadsvoorstel Kadernota Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2032

Wethouder: Linda Voortman, beleidsterrein: Wmo en Welzijn

3660 De wethouder zegt toe:

- In Q1 2024 wordt aan de raad gerapporteerd wat de ervaringen zijn met de tegenprestaties; vooraf wordt toegezegd dat de invoering van tegenprestaties niet uitsluitend mogen werken.

11 Beantwoording schriftelijke vragen Maaltijdvoorziening

Wethouder: Linda Voortman, beleidsterrein: Wmo en Welzijn

3670 De wethouder zegt toe:

- Er komt een memo waarin preciezer de inzet van middelen aangegeven wordt, voor de raadsbehandeling Q2